

ČASOPIS pro
KŘESTANSKOU MLÁDEŽ

J. HUBSCH

Ročník XXIV.

Září 1904.

Číslo 1.

DO ŠKOLY

KDYŽ TĚ VOLÁ, MILÉ DÍTĚ,
MATIČKY HLAS LASKAVÝ,
JISTĚ POSPÍCHÁŠ K NÍ HBITĚ,
ZANECHAV SVÉ ZÁBAVY.

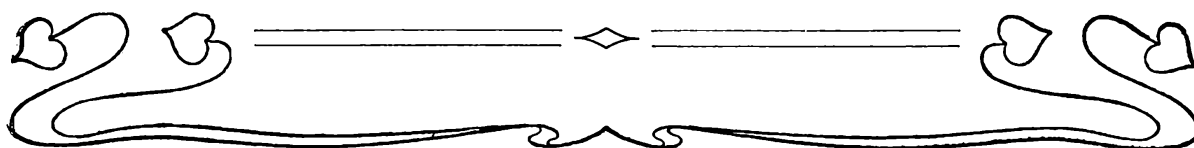
DOBROU MATKOU JEST I ŠKOLA,
DOBRÉMU TĚ NAUČÍ:
PROTO POSPĚŠ, KDYŽ TĚ VOLÁ,
DO JEJÍHO NÁRUČÍ.

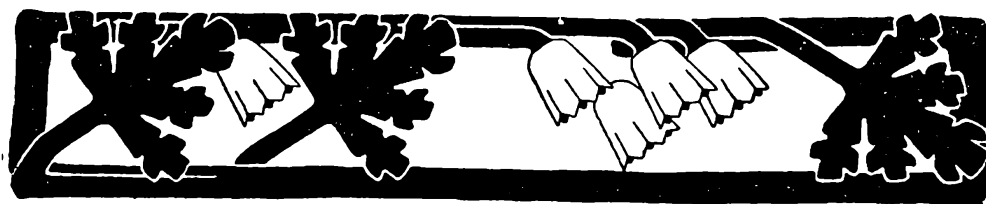
JAK JSI BLAŽEN V JEJÍM KLÍNĚ,
V JEJÍM VŘELÉM OBJETÍ!
TAM JEN ŠTĚSTÍ, PLACHÉ PTÁČE,
ZJEVUJE SE DÍTĚTI!

BUDEŠ BLAŽEN V JEJÍM KLÍNĚ,
V JEJÍM VŘELÉM OBJETÍ:
PEVNÝ ZÁKLAD BLAHA, ŠTĚSTÍ
DÁ JEN ŠKOLA DÍTĚTI.

SPĚJME JAKO V NÁRUČ MATKY
DO JEJÍHO ÚTULKU:
DO ŠKOLY JIŽ LEŤME S PLESEM
JAKO VČELY DO ÚLKU!

J. M. DĚDINSKÝ.

Pudlík.

Napsal *A. B. Štastný.*

I.

Listopad ohlásil se prvním sněhem. Přes noc napadalo ho tolik, že o dušičkách i ty nejchudší zapomenuté rovy na hřbitově byly ozdobeny těmi nebeskými sněženkami. Neudržel se však dlouho, změnil se v šedé, řídké bláto, do kterého ještě chvílemi zapadl hlouček sněhových vloček, které ovšem ihned se rozplynuly. Při tom vál studený vítr, který činil pobyt na ulici nejvýš nepříjemným. Koho nevolala povinnost, kdo nemusil, raději ani nevyšel ven. V takové nepohodě dvojnásob milejší je suchá, teplá světnička, byť byla i chudě zařízena.

A v takovém nečase sedal na rohu živé ulice hoch asi dvanáctiletý. Před sebou měl malý, plechový kotlík; dole planulo rozžhavené dřevěné uhlí, nahoře voněly horké, pečené kaštiny.

Hoch byl chatrně oděn a chvílemi prudce se otrásl, když vítr ostřeji zavanul a když vmetl mu do obličeje silně zarudlého vlhké, studené vločky sněhové. Kotlík sice vysílal teplo, však jen ke kolenám hochovým; ostatní tělo nebylo chráněno před zimou.

Přidržíže zkřehlé ruce ke stěnám kotlíku, by se trochu zahřály, pohlížel hoch prosebně na okolojdoucí a chraptivým hlasem provolával: „Kupte kaštiny, pečené kaštiny!“

Volal takto zde již po kolik dní každého večera, a soucitní lidé dopřáli mu skrovného výdělků.

Dnes však se nikdo u něho nezastavil; nepohoda je pudila dále, a nikomu ani nenapadlo, že tomuto ubožáčkovi bylo by několik haléřů pravým dobrodiním. Neznali chlapce a tedy také nevěděli, že ten bledý, vyhublý, promrzlý hošík sedá zde, by pomohl své choré matce aspoň trochu zapuditi bídu, která letos důrazně začala klepati na jejich dvěře.

Jaroslav Kovařík byl sirotek. Před rokem zbavila jej smrt dobrého otce, a vdově připadl krušný úkol vyživiti sebe i synka. Uměla šít rukavice, a pracovala od časného jitra až do pozdní noci, jen aby nemusili trpěti hladu. Dokud měla hojně práce, nebylo jim tak zle. Však v létě zachvátily ji prudké bolesti v nohou, které ji tak trápily, že někdy byla nucena ulehnouti, by se trochu zotavila. Následkem toho neodváděla již tolik práce, jak si vyžádal její zaměstnavatel, jenž posléze si vyhledal jinou pracovníci. Vdova sice brzy zase našla zaměstnání, zakázek však nebylo příliš mnoho, a tedy také její výdělek se zmenšil. Ještě že si dříve ušetřila na nájem, který odvedla domácímu o Všech Svatých. Nedostávalo se však nyní časem na nejnnutnější potřeby, což vdovu velice trápilo. V té nesnázi vzpomněl si její syn, že by mohl také něco vydělati; matka, ač z počátku nechtěla toho dopustiti, posléze přece svolila. Zastavila jediný skvost po mužovi, stříbrné hodinky, sousedka opatřila jí starší kotlík a také zásobu kaštanů — a Jaroslav stal se pouličním prodávčem.

Zkusil sice mnoho v té nepohodě venku, avšak blažilo jej vědomí, že může také vydělávati. Vyzískané peníze pomáhaly udržovati neodbytnou bídu, by nevpadla do prosté světničky.

Zmíněného večera byl Jaroslav nejvýš smuten. Bylo již osm hodin, a on dosud neprodal ani jediného kaštanu. A také již ani nedoufal, že by dnes něco odbyl, neboť ulice se již prázdnily. Matka čeká na jeho výděleček, neboť nemají doma ani haléře. Teprve zítra k poledni dostane za odvedenou práci, a do té doby je ještě tolik dlouhých hodin! Dnes tedy půjdou spáti bez večeře, což bude Jaroslavovi tím krutější, protože měl v poledne jen skrovný oběd, a od té doby nepožil ani sousta. Kterak těšil se na dnešní večer! Až se vrátí domů, matka zatopí, uvaří polévku — to bude osvěžení! A zatím jeho naděje tak trpce zklamána!

„Kupte kaštany, pečené kaštany!“ prosil slabým hláskem, kdykoli ojedinelý chodec přešel kolem něho.

Však nikdo se u něho nezastavil.

Bylo již čtvrt na devět, když posledně obhlédl pustou ulici, a nevida nikoho přicházeti, s povzdechem vzal kotlík, v němž uhlí již dohořívalo, a pospíchal po mokré dlažbě k domovu.

Když octnul se v sousední ulici, setkal se s výrostkem, jenž měl na hlavě čepici a okolo krku strakatý šátek.

„Co to neseš? Kaštany?“ zastavil Jaroslava.

Hoch přisvědčil pokynem hlavy.

„Jsou horké?“

„Myslím, že jsou ještě,“ odvětil Jaroslav. „Za kolik chcete?“

„Asi za tři krejcary — ne, počkej, dej mi jich víc, přinesu jich pár domů, naši rádi. Tedy za deset krejcarů, ale vyber mi pěkné!“

Tímto nenadálým počínkem rozradovaný hoch postavil kotlík na zem a vybral dvacet největších kaštanů, zabalil je do kornoutku, jichž měl několik v náprsní kapse a podal je výrostkovi, jenž mu dal za ně dvacetihaléř.

„Zaplat Pán Bůh!“ děkoval Jaroslav, zastrkuje peníz do kapsy.

Výrostek kvapně odcházel a malý prodavač ještě zhlédl, kterak s chutí pustil se do kaštanů.

Vesele kvapil domů. Budou dnes přece večeřeti! —

Když vstoupil do malé nuzně zařízené světničky, zastihnul matku u stolu. Při blikavém světle nízké lampičky seděla schýlena nad prací. Ubohá žena byla vyhublá, sešlá, chvěla se zimou, a v jejím obličeji jevila se bolest. Dnes zvláště cítila to v nohou, jež měla obaleny kusy staré vlněné přikrývky, by je trochu zahřála. Ve světničce bylo studeno, ona však musila šetřiti palivem, aby mohla uvařiti večeři.

Jaroslav pozdravil, postavil kotlík do kouta a pospíšiv k matce, vroucně ji políbil.

Vdova jej přivinula k sobě a řekla lítostivě: „To jsi dnes vykřehnul, viď, můj synáčku?“

„Již jsem tomu zvyknul, maminko,“ těšil ji hodný hoch. „Ty zde nemáš také teplo — a k tomu jsi ještě nemocna.“ A hned zavedl hovor jinam. „Maminko, uvaříš dnes úkrop? Já se tolik těším na tu polévku; mám již hlad jako vlk.“

„Prodal jsi něco?“ dotazovala se matka.

„Za dvacet haléřů — najednou, když už jsem se vracel domů. Kdyby se byl ten kupec nevyskytl, byl bych přišel bez peněz. Maminko, já zatím rozdělám oheň, ty si přichystáš, čeho potřebuješ k vaření, a já potom doskočím k hokynářce pro chléb.“

„Nemáme dříví, Jaroušku. Běž tedy ještě dolů a kup tam za pět krejcarů chleba, za tři sádla a za krejcar dříví na rozdělání. Budeme míti dost pro dnešek a ještě nám zbude ke snídání. Bež tedy, synáčku, běž, potom si hezky odpočineš a ohřeješ se.“

Jaroslav, nedbaje únavy ani zimy, pospíšil k hokynářce. Však brzy byl zpět — a přišel s plácem.

„Co se ti stalo?“ polekala se matka. „Mluv přece, co je ti? Upadl jsi, uhodil jsi se?“

„Maminko — ten dvacetihaléř —“ štkal Jaroslav.

„Můj Bože, snad jsi ho neztratil?“ lekla se vdova.

Hoch zavrtěl hlavou a otevřev ruku ukázal peníz.

„Proč jsi tedy nic nekoupil?“ divila se matka.

„Protože u hokynářky ten peníz — nechtěli. Je falešný,“ vzlykal Jaroslav.

Večer pak s Jaroslavem
prodával kaštany.

Z. Nováková

„Falešný? Ukaž přece!“

S těmi slovy vzala mu matka dvacetihalěr z ruky a prohlížela jej při lampě.

„Hokynář povídal, že je z olova místo z niklu, a že tedy neplatí,“ sděloval hoch, utíraje si oči.

Vdova Kovaříková klepla penízem o stůl; plesklo to podivně, skutečně byl peníz padělaný.

Sepjala ruce a povzdechla.

„Kdo ti jej dal a kde?“ obrátila se po chvíli k synkovi.

Ten jí pověděl o pozdním kupci. A když skončil, rozplakal se lítostí, že byl tak hanebně podveden.

Matka nemohla zatopiti, a tak tedy odebral se Jaroslav brzy na lože, by se aspoň trochu zahřál a ve spaní na hlad zapomněl.

Jeho matka však pracovala až do půlnoci, chvějíc se mrazem, slabostí i bolestí. Chvillemi setřela si z očí slzy, chvillemi povzdechla a pak zase pohybovaly se její rty tichou modlitbou — prosbou k Nejvyššímu o slitování.

II.

Opět seděl Jaroslav na nároží, nabízejí ku koupi pečené kaštany. Od onoho nešťastného večera, kdy byl podveden, stal se opatrnějším a bedlivě prohlédl si dříve každý peníz, než jej přijal. Však podobná nehoda již jej nestihla; za své kaštany dostával jen pravé peníze.

Dnes byl vzhled ulice trochu veselejší. K ránu napadnul sníh, ve dne vál studený vítr a k večeru začal již sníh tuhnouti. Mrzlo.

Zakusil sice Jaroslav také mnoho zimy, však přece nezdálo se mu počasí tak nepříjemným, když nezřel okolo sebe mokré chodníky, plné bláta a louží. Ulice byla jako posypána droboučkým cukrem, jevila se jasnější, a lidé také tvářili se veseleji.

Jaroslav dnes hojně prodával. Nebylo ještě ani půl osmé a jemu zbývalo v kotlíku sotva deset kaštanů. Jakmile je odbude, ihned pospíší domů. Těšil se na pobyt ve vytopené světničce. Ze školy měl vypůjčenou pěknou knížku; nemohl se již ani dočkat, až k ní zasedne. Čítával vždy nahlas, a matka pozorně poslouchala, při tom pilně šijíc.

Obíraje se myšlenkami na poutavou četbu, byl pojednou vyrušen droboučkým cupotem. Ohlédl se a uzřel malého, bílého pudlíka, jenž stanul nedaleko něho. Psík byl promočen, jak se brouzдал sněhem, huňatou srst měl rozcechanou, třásl se jako osyka a žalostně kňučel.

„Pojď sem pejsku,“ lákal jej Jaroslav k sobě, natahuje k pudlíkovi ruku.

Psík zakňučel, žalostně pohlédl na hocha a přitulil se k jeho nohám.

Jaroslav jej pohladil a při tom seznal, že nebohé zvířátko je velice vyhublé. Nemělo ani náhubku ani obojku.

„Ty jsi se ztratil svému pánovi, vidě?“ zahovořil hoch soucitně a psík, jakoby mu rozuměl, zdvihnul čenich do výše a žalostně zavyl.

„Chudáčku, je ti zima a máš hlad?“ litoval jej Jaroslav, a odpověď bylo mu zase skučení.

Útrpný hoch stále hladil zbloudilého psíka a zvířátko vděčně se k němu tulilo. Jaroslav předložil mu dva vychladlé, oloupané kaštiny, a vyhladovělý psík spolknul je hltavě. Potom uložil se k nohám Jaroslavovým a hrál se teplem, vycházejícím z kotlíka.

Než uplynulo čtvrt hodiny, Jaroslav vyprodal své kaštiny a chystal se odejít domů.

Pudlíkovi nechtělo se z teplého místečka, protahoval se a kňučel; když však Jaroslav učinil krok, psík se také zvednul a šel za ním.

Jaroslavovi bylo líto ubohého zvířátka, proto ho neodháněl, a psík s veselým štěkotem jej obskakoval. Rozhodnuv se, že matku poprosí, by pudlíka nechala u nich přes noc, vstoupil s ním Jaroslav do světničky.

„Čí je ten pes?“ podivila se vdova, když pudlík přiběhnul k ní a očeníčoval ji.

„Přidružil se ke mně na ulici a již se mne nespustil,“ vysvětloval hoch. „Nejspíše někomu odběhnul z domu a zabloudil. Byl tak promrzlý, maminko, a hladový — dal jsem mu dva kaštiny.“

Odmlčel se a prosebně zahleděl se k matce.

Vdova se usmála, porozuměla jeho pohledu.

„Ty chceš, abych ho tu nechala přes noc?“ otázala se.

„Prosím tě, maminko, nevyháněj ho — venku je takový mráz — ubohý psík nemá, kde by se ukryl. Pan učitel povídal nám ve škole, že máme mít útrpnost i se zvířaty —“

„Ani mne nenapadne, bych psíka vyháněla. Ponech si jej tady; snad se přihlásí jeho majitel,“ řekla vdova.

Pudlík zaštěkal a vzpřímiv se na zadní nohy, natahoval se k matce Jaroslavově.

„Vidíš, maminko, jakou má radost, že jej tu chceš nechat!“ jásal hoch a matka jen se usmívala.

Psík chvíli pobíhal světnicí, potom ulehnul blíže kamen.

Jaroslav byl stále u něho, hladil jej a mluvil na něho. Zapomněl na knihu, která jej tak lákala domů, zapomněl i na hlad, takže jej matka dvakráte musila volati, by šel večeřet.

Psíkovi dostalo se také trochu bramborové polévky, do které vdova vložila několik tvrdých kůrek chlebových. A Jaroslav s radostí pozoroval psíka, jak mu chutná.

Po večeři ustlal čtvernohému hosti: nedaleko kamen rozestřel starou houni, na které pudlík pohodlně se uvelebil.

A teprv potom začal Jaroslav čísti, chvílemi pokukuje po psíkovi, který spokojeně spal na teplém místěčku.

Tentokrát ulehal Jaroslav do postele s blahým vědomím, že vykonal dobrý skutek, byť i jen zvířeti prokázaný

V oblacích.

Uplynulo několik dní a pudlík byl ještě u Kovaříků. Přivyknul již Jaroslavovi tak, že běhal za ním, jak jen se hnul; i do školy chtěl jej provázeti. Večer pak s ním prodával kaštany — jak žertem vyjadřoval se hoch. Tiše sedal u něho na kousku houně, ktero u Jaroslav položil vedle kotlíku a nehnul se odtud, pozoruje každého ostražitě, kdo přiblížil se k malému prodavači.

(Příště dále.)

V OBLACÍCH.

Když počíná se na nebi
v západu slunka tmít',
tu růže krásy kouzelné
červánek spěje sít'.

Slunéčku zda je na cestu
tak štědře rozdává?
Či na »dobrou noc« pro lidi
ta různá záplava?

Či pravdou-li, co vypráví
se v pěkné pohádce:
že lesk to růží nebeských
ve rajské zahrádce?

Nebe se halí v temnotu,
obláčky táhnou v dál;
v soumraku ještě luzněji
daleký západ vzplál. —

Tu z ticha cherub snáší se
bílýma křídlyma
z čisté oblasti nebeské,
v náruči dítko má.

Ježíška nese drobného,
by zemi požehnal,
by spící tvorstvo pozemské
pod ochranu svou vzal.

Tot planou tak a stkvějí se
nebeské růžinky,
které líbezný Ježíšek
má kolem hlavinky.

A kdož v modlitbě spínaly
před spaním ručičky,
těm z vínku růže nebeské
nahází ve sníčky.

L. Grossmannová-Brodská.

Goliáš.

(S vyobrazením na str. 13.)

Nemyslete, že chci vypravovati o onom vůdci Filištínských, který byl v souboji od Davida, potomního krále židovského přemožen, nýbrž předvedu vám pod tím jménem cizokrajného brouka, který si také toho názvu zaslouhuje právem. Již pohled na jeho vyobrazení poučuje, že nadarmo nenazván „goliášem“. A vskutku je to pravý obr mezi hmyzem. Na velikost se mu nevyrovná žádný náš brouk. U přirovnání s roháčem je dvakrát tak veliký. A sám roháč jest už pořádný brouk, který mnohemu bázlivci nahnal dosti strachu. A přes to patří s ním a ještě jinými do jedné a téže čeledi, která je známa pod jménem „brouků listorohých“.

Velmi četní tito brouci vyznačují se přese všechny rozdíly těžkým tělem, silnými křídly a hlavně listkovitými tykadly, po nichž dostalo se jim onoho společného pojmenování.

Z této čeledi vyniká nade všechny ostatní jak tvarem tak i barvami skupina zlatohlávků, k nimž dle způsobu života patří i goliáš. Těchto brouků je pět druhů, a všichni jsou v blízkém příbuzenství s naším zlatohlávkem, který však je mnohem menší, ale přece dosti krásný.

Ze zlatohlávků je ovšem nejnádhernejší goliáš. Dlouhé a silné nohy, opatřené dvěma drápy, rohy i pruhy na hrudi má černé jako aksamit, ale hlava a základní barva na hrudi je bílá jako křída. Takto sametový a černobílý háv ten vyhlíží, jakoby byl hranostojem podšitý a černými konci ocásků vyšperkovaný. Vpravdě královské to roucho!

Sběrateli brouků radostí srdce zaplesá při pohledu na tohoto vzácného brouka. Ale tím větší radost a překvapení musí mít, kdo jej spatří po prvé ve volné přírodě.

Nachází se v horké Africe a hlavně Horní Guinea je jeho domovem. Tam leze po větvích stromu „barumu“, jako u nás po dubě roháč. Avšak marně by kdo za ním lezl, okamžitě ulítne, ačkoli je těla těžkého a nemotorného. Jen časně z rána, když nočním chladem zkřehne, lze jej lapiti. Černoši afričtí chytají goliáše na lep připravený z kaučuku; tím potírají větve, na nichž se nejraději zdržuje.

Černoši chytají tyto krásné brouky a prodávají je do přírodních sbírek. Do Evropy byl poprvé přivezen goliáš před 134 lety a stal se hned velmi oblíbenou ozdobou hmyzových sbírek. Poptávka po něm byla veliká. Ještě do nedávna dávali za párek goliášů až 30 tolarů. Dříve však byl ještě dražší. Ve Francii prý stál goliáš až 500 franků (frank přibližně jako naše koruna).

A goliáš nepoutá pozornost pouze svým zbarvením, nýbrž i tvarem těla. Jen vizte! Hlava vyznačuje se podivnými výrostky. Z předu jsou dva tupé rohy a o něco níže po každé straně vyniká hrbolek, pod nímž vykukuje veliké oko a opodál pohybuje se tykadlo, jehož konec se rozkládá a skládá jako malý vějíř. Od spodu vynikají silná kusadla, která jsou účelně zařízena. Jimi nejprve goliáš zraní nejmladší letorost a potom z něho vyssává sladounkou šťávu. O listí a květ nedbá, jako náš roháč, jemuž dub skytá celé zaopatření.

A jakkoliv je goliáš veliký brouk, přece původ a vývoj jeho je týž, jako jiných brouků. Vznikl totiž i on z nepatrného vajíčka, jež bylo sneseno do vyhnílého dřeva. Tam se vylíhne a žije, dokud se nepromění v kuklu, pojídaje setlé dřevo neustále. Jako ponrava přetrvá několik let. Potom teprve se promění. Jisto je, že čím větší brouk, tím delšího času potřebuje, by dospěl k oné velikosti, kterou se honosili jeho předkové. To platí zejména o některých druzích.

Za nepříznivých okolností životních vyvine se jedinec obyčejně menší a slabší, který také v boji o život snáze bývá překonán nežli člen dokonalejší. Pravda jest a pravdou zůstane, že silný vždy vítězí, ať už v tom neb onom ohledu. Žel však, že toto přírodní pravidlo uplatňuje se čím dále tím více i mezi lidmi a národy, věru že jen na velikou ujmu zásadám křesťanským a v pravdě lidským.

Václav Kálal.

Černokněžník.

Byl jednou jeden starý člověk, a ten měl jednoho synka; ale že byl už velmi starý a při tom chudobný, nemohl synka svého déle živiti. — Jedenkrát, když se nad svojí psotou roztažobil, oslovil svého synka takto: „Synku, můj synku, vidíš, že som já už velmi starý, robiť viac nevládzem, žobrať sa hanbím, a zagazdovaného nič nemám. — Ty si už odrostol, musíš si ty sám už do sveta poživnosť hľadať a u dákoho (někoho) slúžiť.“

„No veru, můj drahý otče,“ odpoví mu syn, „to já uznávám, a dávno som už na to myslel. Vďačně (rád) já pôjdem do služby, lebo krem toho by som rád do sveta ísť.“

Po krátkém čase vybral se starý otec i se synkem na cestu. Jakkoli stár, chtěl přece synka svého přes hory a lesy do té služby dovésti. I šli tedy spolu, až přišli jednoho dne do hustého lesa ke skále, na níž viděli jednoho člověka seděti a čísti z veliké knihy. To byl černokněžník.

„Pánboh daj šťastia!“ pozdravili ho pöcešní.

„Pánboh daj i vám; kdeže idete, starý otče?“

„Vedem tuto synka do sveta, a rád by som daku službu mu vyhladal, aby sa dač naučil,“ odpověděl starý.

„Kdeže budete synka vodit do sveta, nahajte ho pri mně,“ pravil mu černokněžník.

„A či ho přímete?“ s radostí zvolal stařec.

„Ej veru ho přímem, bude mi posluhovať. Ale čože mi za to dáte, keď ho aj učit' budem?“

„Ach čože bych vám dal, veď som já chudobný otec, nemám sám čo bych do úst položil,“ pokrčil rameny starý.

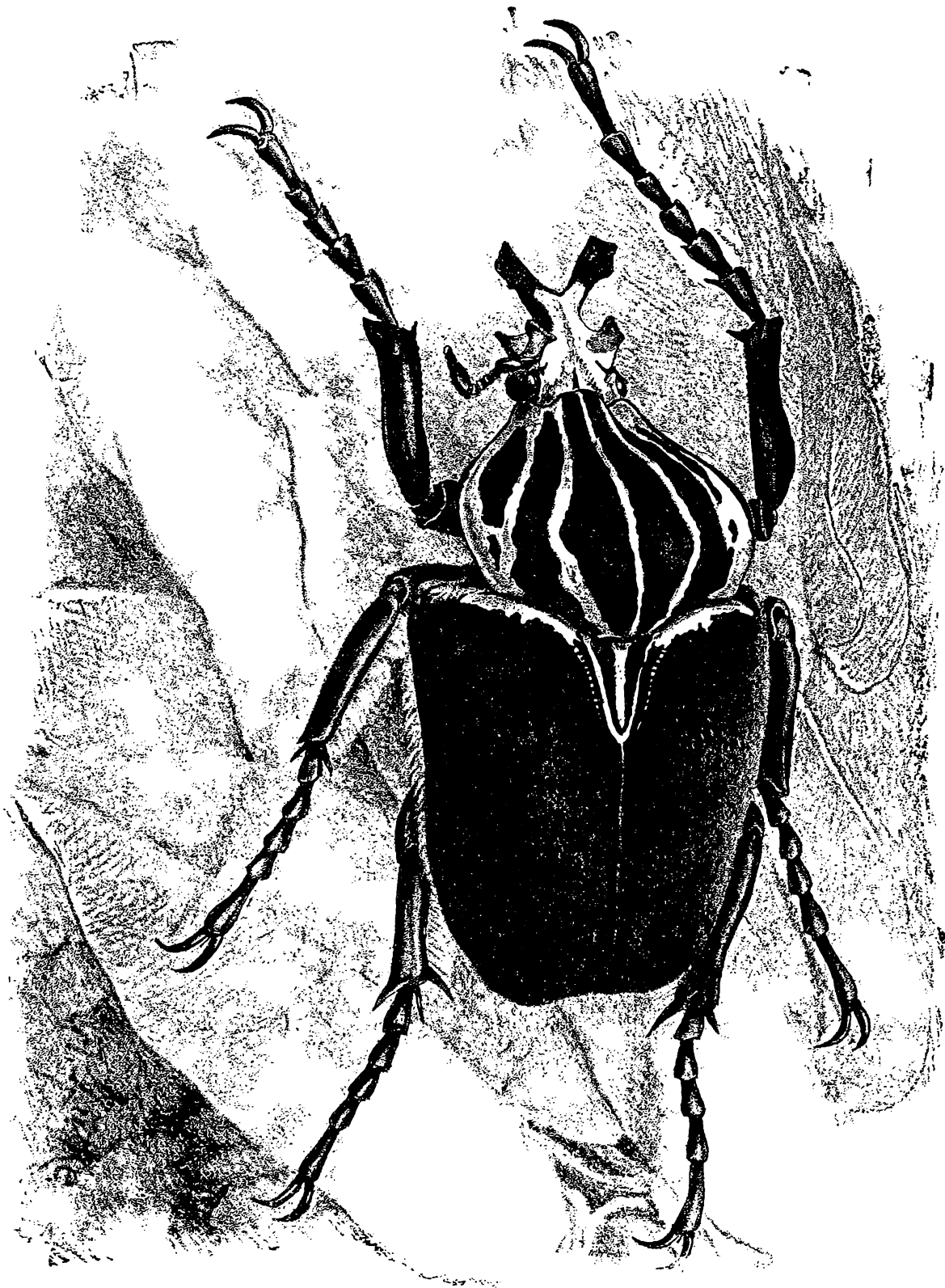
„No viete čo,“ řekl černokněžník, „za sedem rokov ho budem u mňa držať, a budem ho učit, ale po siedmi rokoch přijďte, ak si ho poznáte, bude váš, ale ak nie, tak si ho já na věčnost zadržím!“

„No dobře,“ praví starý otec, „keď je už tak, nach bude,“ ale sám u sebe si myslil: „čože by to bola za robota, aby som si po siedmi rokoch syna neveděl poznat.“ Nechal tedy synka ve službě u černokněžníka a sám se odebral domů. Doma se mu to ovšem v hlavě rozleželo, a ustavičně si myslil, jak on synka pozná, a proč by ho neměl poznati, a konečně ho napadal až strach, že ho snad přece nepozná. No ale nechme ho stařečka a ohlédněme se po synkovi.

Černokněžník se nejprve synka ptal, zná-li čítať, ale věru mu synek pravdu pověděl, řka, že nezná.

„No, keď neznáš, dám ti robotu!“ řekl mu černokněžník a zavedl ho do jedné jeskyně. V jeskyni byly dvě jizby; v jedné viděl synek

pokrytý stůl pro dvě osoby a jídlo připravené, ve druhé jizbě bylo plno knih: „Tuto, či vidíš tyto velké knihy, budeš jich od prachu ométat. Keď sa ti dakedy tato robota zunuje (omrzí), zazvoň na tento zvonček a přibehnú ti chlapeci, s tebou hráť. Oni ti budú písať, zpievať, veselé kúsky vyvádzať,

Goliáš.

a můžeš s nimi brát do vôle.“ Po těch slovech sedli spolu ke stolu, a když se najedli, černokněžník odešel někam na daleké cesty a synek pustil se do vykázané sobě práce.

Když milý synek knihy den jak den od prachu čistil, bývala mu ovšem dlouhá chvíle — a tu on nezazvonil na zvoneček, ale rozevíral knihu po knize, díval se do nich a pomalu učil se čítat, až se i naučil. Jak uměl čítat tu si potom z knéh vyčítal všechna černokněžníkovy čarodějstva.

Když po roce černokněžník domů se vrátil a knihy v pořádku viděl, pochválil ho za jeho pořádnost a daroval mu dukát. Ale synek prosil, či by směl na krátký čas bídneho otce navštívit a ten peníz mu donést. Odpustil ho černokněžník, aby otce navštívil. S radostí běžel milý syn ku svému starému otci, a našel ho doma na lavici seděti, velmi zamyšleného.

„Eh, otče můj, čože tak dumáte?“ ptal se ho.

„Oj, můj synku,“ odpoví mu starec, „ak že by som nedúmal, veď sa já bojím, že ťa za sedem rokov nepoznám!“

„Eh, za to sa netrapte; keď ma príjdete poznávať, čarnokňažník mä na holuba spraví, ale já si sadnem s druhými holuby na strechu a budem v tretom rade sedieť. Tak len dobre pozorujte, keď uvidíte, že má dajeden holub krídlo ovešené, to môžete vedieť, že já to budem, a len na toho ukažte.“

Starý otec se tedy uspokojil — a synek zase nazpět k černokněžníkovi se odebral. Sotva se navrátil, černokněžník odešel opět na cesty a on zůstal při knihách sám. Čistil je jako před tím, při tom v nich čítaje. Černokněžník byl pokaždé, když se ze světa vrátil, se svým sluhou velmi spokojen.

Minulo sedm let; starý otec vzal si do ruky vatrál (hůl) a šel kulhaje k černokněžníkovi pro svého syna. „No, prišol som si pre syna!“ pravil, přijda na místo.

„Nože no,“ odpoví černokněžník, „sedem rokov minulo, pravda; no, tak si ho vezmite, ako si ho poznáte, tamto hla sedí na streše! Ale ako si ho na prvý raz nepoznáte, zostane pri mně.“

Starý otec opřel se o hůl, hledí na krděl (hejno) holubů na střeše sedících, hledí a poznává syna, a hle, už ho poznal.

„Aha,“ ukazuje radostně vatrálem na střechu, „tamto je můj syn, ten krajní v tretom rade, čo to krídelce ovesil!“

„Pravda, pravda, uhádol ste,“ mrzutě propoví černokněžník. Ale když si otec syna prosil, aby mu ho tedy dal, tu se začal všelijak vymlouvat, že je holubem, že ho nemůže hned na člověka spraviti, a že ho za krátký čas domů pošle. — Musil tedy starý otec bez syna domů odejiti, jakkoli mu to těžko bylo.

Černokněžníka velmi mrzelo, že má dáti synka nazpět, a kdož ví, co by byl s ním dělal, ale chytrý už syn vyhlídl si čas, a jak černokněžník z domu odešel, tu vzal mu knihu, v níž měl všechna čarodějstva zaznamenaná a dal se v útěky domů za starým otcem. Dohonil ho na cestě.

„Nuž, můj synku, či si sa vyslobodil?“ zvolal radostně starý otec.

„Ej, veru som už na slobode, a ešte som mu i knihu vzal!“

„No len synku, abysi za ňu draho nezaplatil,“ pravil otec starostlivě.

„Oj, cože bych zaplatil, veď som já vätší čarnokňazník ako on sám. Ale viete čo, otče, strava nám došla a já se preca len bojím, že mä ten čarnokňazník bude naháňať, tak sa já urobím na peknú parypu (kůň) a vy si na mä sadnite a choďte mä tam do tej osady predávať. Keď mä už predáte, vezmiteže mi dolů kantar (úzda), lebo keď ho na mne zabudnete (zapomenete), nikdy sa viac nenavrátim.“

Spravil se tedy synek krásným koněm, otec si naň vysedl a jel na něm do blízké osady, kde byl právě trh. Hned se kupci okolo něho sběhli a ptali se ho za jakou cenu by koně toho chtěl dáti; on jim řekl: „Za štyry sto zlatých!“ Ale přece se jen ten kůň zdál kupcům drahým býti, až tu přijde černokněžník; jak se na koně podíval, hned věděl, jaký to kůň.

„Cože stojí ta parypa, starý otče?“ ptá se hned.

„Oj veru ju od štyry sto zlatých nedám,“ odpověděl starý, který černokněžníka nepoznal.

„Ale, či nespustíte nič?“

„Oj veru ani babku,“ ujišťoval starý otec.

„No, keď je tak, je tak, tu máte čtyry sto zlatých!“ a černokněžník hned starci peníze do ruky položil. Starý otec pustil se do počítání peněz, nevzpomněl na slova synkova, a černokněžník uchopil ho za uzdu, vyšvihnul se naň a ten tam ujížděl. Byl náramně rozlícen, a přímo zamířil do nejbližší osady ke kovárně. „Kováču, kuj dvacentové podkovy a rozpálené pribíjaj tejto parype!“ rozkazoval černokněžník, když byl u kovárny s koněm slezl a za uzdu ho u studnice uvázal. Kovář hned šel chystat si železo a černokněžník také šel do kovárny přihlížet, aby se vše pořádně stalo. — Kůň zůstal venku sám a rád by se byl uzdy zprostil. Tu vyběhla z domu dívčina se džbánem na vodu ke studnici.

„Pekne ťa prosím, dioučička, povolže mi trochu kantar, budem na teba vším dobrým pamätat,“ prosil kůň dívčinu.

„Eh vďačně ti to urobím,“ pravila dívčina, postavila džbán a uzdu mu povolila. Jak mu ji povolila, sešuchnul si ji o sloup docela s hlavy, přetvořil se v holuba a mžikem zdvihl se do povětří. Děvče u studnice udiveno se ohlíželo po koni, ale černokněžník, věděl už také, co se stalo a dobře viděl holuba v povětří letěti. I udělal se jestřábem a za ním. Ubohý holub, o málo, že by ho byl jestřáb ulapil, v tom viděl ještě

v čas v královském domě u okna seděti královskou dceru, a proměniv se v krásný zlatý prsten, spustil se na okno. I zaradovala se velmi královská dcera z toho prstenu, neboť byl překrásný, a hned běžela ku svému chorému otci ukázat mu, jaký to prsten na okno spadl. Chorý král se tomu divil, ale také se z toho těšil k vůli své milé dceři. A co spolu o tom prstenu hovoří, oznamuje sluha, že se hlásí jakýs cizí lékař, který praví, že chorému králi zdraví navrátí. Král dal hned toho lékaře k sobě zavolat, a statečně ho přivítali, a to byl ten černokněžník. Královská dcera hned se ho ptala, zdali by jí otce vyléčil.

„Veru bych ho vyléčil,“ pravil černokněžník, očí nespouštěje s prstenu, který měla královská dcera na prstě, „veru bych ho vyléčil, kebyste mi dali ten prsten, čo máte na malom prstě.“

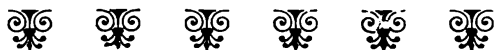
Králova dcera nechtěla ho z prvu dáti, ale že otce svého milovala a že se bála, by v té chorobě neumřel, slíbila, že mu ho dá, když jí otce vyléčí.

Černokněžníku nebylo třeba mnoho léků, netrvalo dlouho, a král se cítil jako zdravý; černokněžník žádal o prsten. Tu jak mu ho vděčně podávala, vypadl jí z ruky a v okamžení se na drobná zrnka prosová rozsypal. V té chvíli se však černokněžník v holuba přetvořil a začal zrnka zobati. Ale jedno královská dcera přistoupila, a jak holub u její nohy se octnul, z toho zrnka udělal se jestřáb, holuba chytil a roztrhal na kusy. Bylo po černokněžníku a jeho čarách.

Z jestřába se pak udělal krásný mládenec, který se královské dceři poklonil a jí děkoval. Král, který byl vše to s podivením pozoroval a vše si od něho vyrozprávěti dal, konečně mu pravil: „No, keď si ty vedel čarnokňažníka previesť a zmarniť, já ti tuto moju dceru za ženu prisľubujem a po mojej smrti celé kráľovstvo ti nahám.“

Tak se i stalo. Synek vzal si královu dceru za ženu, starého svého otce si vyhledal a k sobě vzal, a tak žili dlouhá léta pospolu šťastně, a když jim otcové odumřeli, kralovali sami dále ve svatém pokoji.

Božena Němcová.

Svatá Ludmila.

měsíci září slaví církev svatá památku dvou velikých světců země české, kteří o rozšíření víry křesťanské v Čechách mají zásluhy nesmírné. Jsou to sv. Ludmila, jejíž památka připadá na den 16. září a sv. Václav, její vnuk a kníže český, jež oslavujeme dne 28. září. Oba mučnickou smrtí skončili nejvyšší svatý život svůj. — O sv. Václavu četly jste, milé dívky, v ročníku loňském „Anděla Strážného“ a proto tentokrátě řádky tyto věnovány budou jeho babičce sv. Ludmile.

Sv. Ludmila byla dcera Slavatova, vladaře krajiny Mělnické, a choti jeho Lidoslavy, obou pohanů. Dospělá vdala se za Bořivoje, knížete českého, s nímž dala se od sv. Methoděje pokřtiti. Asi roku 894. zemřel Bořivoj a po krátkém panování též syn jeho Svyatopluk, načež ujal se vlády druhý syn Vratislav.

Jako vdova vedla život skromný, nábožný a svatý, celé noci trávila na modlitbách. Ctila nadmíru duchovenstvo, chrámy Boží z důchodů svých ozdobovala a potřebným nábytkem opatrovala. Všichni lidé měli v ní matku nejdobrotivější. Pomáhala chudým, odívala nuzné, nasycovala

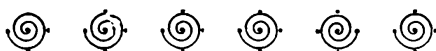
Svatá Ludmila vyučuje vnuka svého Václava.

lačné a napájela žíznivé. Kdo ji znal, miloval ji, poněvadž byla přívětivá na každého a, seč byla, každému dobře činila. Byla matkou chudých. I přicházeli lidé, by s ní se radili, by od ní poučiti se dali. Matky vodily k ní děti své, neboť uměla o Pánu Bohu, o Pánu Ježíši a o milých svatých mnoho krásného povídati. Jak ji každý pozorně poslouchal! Jiných pozornější byl pak svatý Václav, její vnuk. S ním často a ráda k Pánu Bohu se modlila, vykládala mu sv. písmo, učila ho literám slovanským, přidržovala ho k tichosti a rozněcovala v něm mysl nábožnou a horlivost křesťanskou.

Než říkává se, že Bůh toho, koho miluje, často křížem navštěvuje. Tak nastaly po smrti Vratislavově roku 926. sv. Ludmile trudné časy. Manželka Vratislavova, hrdá, pánovitá a vládychtivá Drahomíra, obávajíc se o panství, pohlížela s nedůvěrou a závistí na Ludmilu, jež přítomností svou nechtíc Drahomíru ještě více dráždit, na hrad Tetín, své vdovské sídlo se odebrala. Ale nenávist Drahomíry i tam ji pronásledovala. Dva nešlechtní dvořané, Homoň a Tůň, byli kněžně při tom nástroji. Se zástupem branného lidu vešli večer dne 15. září r. 927. násilím do hradu Tetína, a sv. Ludmilu, jež pod křížem klečíc a ruce k Vykupiteli pozdvížené majíc se modlila, zardousili. Když prvním svítáním nastávajícího dne zločin se objevil, počal nárek a kvílení veliké; lid želel dobroserdečné matky své a záhy ji uctíval jako světici.

Brzy zželelo se Drahomíře zlého činu. Pokání činíc, dala dům, ve kterém vražda se stala ve chrám sv. archanděla Michala přestavěti. Tělo pak sv. mučnice přeneseno do Prahy a v chrámě sv. Jiří pochováno. Avšak i vykonavatelé ukrutné vraždy došli zasloužené odplaty. Homoň i s příbuzenstvem byl zabit, Tůň sice utekl, ale nesměl se již z ciziny vrátiti. Tak docházejí zlé skutky, třeba i po letech, spravedlivé odplaty.

R. D.

Štěstí.

Yyrostly z jedné sněti
tři lístky, drobné děti.

Druhý zas v herbář dali,
jej moli rozhlodali.

První byl bouří sražen
a tak již v mládí zkažen.

Do věnce třetí daný,
okrášlil sochu Panny.

A tak i s lidmi jesti,
nemají stejné štěstí.

J. Milota.

Pan strýc a paní teta.

Polní myš a křeček potkali se na strništi. — „I dobrý den, milý strýče,“ radostně volala myš. „Že je vás přece také jednou vidět. Jak pak se máte? To vás asi to pěkné počasí vyvábilo. Je ta obloha však také pěkně modrá! Našinec ani o té kráse pod zemí nezví; již mne to tam neudrželo, musela jsem na procházku. Člověk se tou prací všecek unaví.“

„Tak?“ zabručel křeček ne příliš zdvořile. „Vy také pracujete, paní teta?“

„Pan strýček žertuje,“ usmála se myš, nejsouc pranic uražena. „Což se nemusí pracovati? K čemu pak bych měla čtyři zdravé pracičky? A což děti! Povídám, pane strýče, když je sedm dětí, je nutno se přičinit.“

„Pak se divím, že máte kdy se mnou žvástati,“ bručel křeček. „Poroučím se, paní teto.“

Myš chytla jej za kožíšek. „Ale, pane strýče, jak to mluvíte! Je mi ctí a mám z toho radost, bavíte-li se trochu se mnou.“ Při těch slovech se uklonila.

Křeček se rozkašlal, leč myš vedla svou dále.

„Takový vznešený a bohatý pán jako vy —“

„To je mýlka, paní teto,“ odseknul. „Nejsem bohat —“

„To vy jen tak říkáte, ze skromnosti,“ s úsměvem přívětivě odpírala myš. „Sázím se, že vaše špižírna je pro zimu zásobena, právě máte zase plné hlení torby. Až —“

„S dovolením, paní teto, to se zase mýlíte. Jsem chudšas a musím se velice lopotiti. Můj čas je drahým. Poroučím se, paní teto.“

Křeček utekl dříve, než myš smysl jeho řeči uhodla. Zakroutila udivena hezkou hlavičkou a procházela se vesele dále. „I že může býti někdo takovým mrzoutem, vždyť je ten svět tak krásný,“ myslila si.

Měla radost, že po poli leží mnoho roztroušených zrníček pšenice a že se bez námahy do syta nají.

Umínala si, že sem pošle všechny děti, by si také smlsly. Ohlídla se, není-li na blízku někde kočka a těšila se, že tomu tak není.

Zatím došel křeček domů. Jeho obydlí bylo dosti velké a mělo dva východy, jeden rovný, jeden šikmý. Při návratu používal rovného, spadna rychle dolů. Rychle zašel do špižírny a vyprázdnil lícni torby.

„Ta zlatá pšenička!“ liboval si. „Ale ta teta dovede dopálit! Kdyby věděla, že mám pět špižíren, ještě dnes by přiběhla a vypůjčovala by si. Darebácká spřež!“

A tak snášel strýc křeček a sháněl den ke dni, že než zima přišla měl špižírny naplněny od podlahy ku stropu. Měl tolik, že by byl mohl uživit i tetku myš i s její rodinou a ještě by mu bylo zbývalo. Ale jako pravý lakomec opatroval svoje poklady.

Venku na zemi sněžilo a mrzlo. Byla zlá, tuhá zima.

Tu jednoho dne zaklepáno nesměle na křečkův brloh.

„I co? Návštěva? Tu nepotřebuji,“ bručel křeček a dělal, jakoby neslyšel.

Leč klepáno znovu a znovu. Šel konečně otevřít. Byla to teta myš, žádající o vpuštění. Třásla se zimou.

Křeček se tak rozzlobil, že jí ani nepřivítal. Ani jí nehodlal vybidnouti, by vešla dále, chtěl ji odbyti mezi dveřmi; leč v tom vhodila

mu vichřice hrst sněhu na hlavu, takže mu přešel zrak a sluch, a zatím vklouzla myš dovnitř. Usadila se skromně na pelíšku ze sena a suchého listí, an zatím pan strýc rozčileně pobíhal sem a tam. Myslil, že nedovolí, by myš u něho zůstala.

Nyní vzdychla!

To se křečkovi protivělo. Bylo to trápení s tím příbuzenstvem!

„Paní teto!“ osopil se na ni. „Povězte zkrátka, co vlastně chcete?“

„Ach, pane strýče!“ Paní tetě vyhrkly slzy z očí jindy tak vesele se jiskřících. „Ó, ach, pane strýče!“

„Dále, — co je líbo?“

„Víte, pane strýče, mám velkou rodinu — sedm dětí — nasbírala jsem dosti zásob, ale zima jest tak dlouhá, všechno jsme spotřebovaly, všechno —“ plakala usedavě, „a tudíž přicházím vás prositi, srdečně prositi — abyste —“

„Aha, vím, již vím!“ přerušil ji křeček hrubě. „To by mi tak scházelo! Já se mám přičiňovati, lopotiti a pak vaši roztomilou rodinu krmiti — oho, to nejde. Kdybyste nebyla v létě chodila po procházkách, nýbrž starala se pro zimu, nemusela jste nyní žebrati. Já pro vás ničeho nemám!“

„Ale, pane strýče!“

„Nemám a nedám!“

„Moje děti zhynou hladu, nepomůžete-li —“

„Proč máte tolik dětí?“

„Já to nechci zadarmo — budu vás ošetřovat, až budete nemocen.“

„Nemocen? Já nikdy nestůnu.“

„To nemůžete vědět, pane strýče.“

„A co! Znáám vás, paní teto! Najíst se chcete, to by se vám hodilo — ošetřovat, mne ošetřovat — i to je nesmysl! Ničeho si neslibujte, já jsem chudší! Ano, jsem,“ povzdychnul si. „A nyní, paní teto, jsme spolu hotovi. Poroučím se!“

S povzdechem pozvedla se ubohá teta a šoulala se tmavými chodbami kolem naplněných zásobáren s prázdnou ven. Musila jíti zkusiti, zda budou cizí milosrdnějšími než lakomý strýc.

Tento se těšil svým bohatstvím, leč pojednou se dostavila nemoc, na kterou byl prve nevěřil. Bolel jej žaludek a ani nejlepší pšenice mu více nechutnala.

Tu napadla křečka úzkost.

Kdyby tak měl zemřít! Opustiti svoje pracně nashromážděné bohatství!

Tu si vzpomněl na tetu myš. Tato mívala vždy doma léčivé bylinky, snad by mu pomohla.

I vzal tedy do léní torby trochu zrní, které chtěl myši darovati a škrábal se, sténaje a vzdychaje, ven. Leč sotva vyšel z díry nemohl dále. Svíjel se bolestí a zahynul.

Polní myši uzřely mrtvého křečka i pověděly o tom jeho příbuzným.

Tu přiběhla paní teta, postarala se, by byl pan strýc pochován, vyhrabala mu se svými dětmi hrob ve brázdě. K vůli slušnosti trošku zaplakala a pak šla s dětmi do křečkova doupěte a ujala se s jásotem dědictví.

Bylo po nouzi v myší rodině, a paní teta vystrojila takovou veselou hostinu, že by nebyl nikdo věřil, že před chvílí byl konán pohřeb. *Ó lakomce se nepláče.*

Vlasta Pittnerová.

○ ○ ○

○ ○ ○

Na rozcestí.

fastné dobré jitro! Vida s nůši —
jak to paní kmotře pěkně sluší.
Posečkejte drobet! Jaké chvaty!
Hleďte, urousáte v blátě šaty.«

»Nelze, pane kmotře. Hleďte k lesu
daleko; a tuhle mléko nesu.
Postála bych ráda s vámi tady,
ale děti doma pláčí hlady.«

»Inu, jakáž pomoc; však my víme,
pro děti se v leccem uskrovníme.
S Bohem! Zítřa přijdu na besedu
a přinesu dětem kousek medu.«

Maruše Kabrtová-Bukolská.

Važ si jiných a vážnost svoji povzneseš!

Upravil Karel J. Zákoucký.

O J. Stanleyovi, slavném cestovateli anglickém, který zemřel letošního roku, vypravují se mnohé velmi zajímavé příhody.

Tak vypravuje se, že přese všechny svoje značné úspěchy, byl k neuvěření žárliv na jiné cestovatele a to zvláště na francouzského badatele Savoragnana de Brazze, který jej byl předešel ve značné části Afriky. Při hostině, která mu pořádána na počest v Paříži, mluvil Stanley o různých afrických cestovatelích. Po celou hodinu mluvil o Brazzovi velmi pohrdavě.

Sotva domluvil, přišel k hostině Brazza, jemuž byl přítel pověděl o nájezdech Stanleyových, a hlásil se o slovo.

„Ctění pánové,“ pravil, „nevím sice, co Stanley o mně mluvil, ale povím vám nyní, kterak já o něm soudím.“ A pronesl nadšenou chvalořeč na Stanleje, kterou takto zakončil: „Přináším hold slavnému anglickému badateli. Každý z nás ctí se sám, je-li spravedliv k ostatním pracovníkům!“

Všichni přítomní odměnili tuto řeč hlučným potleskem, a Stanley pln rozpaků zdvihl se a přistoupiv k Brazzovi, prosil ho za odpuštění.

~~~~~ Bajky. ~~~~~

Napsal J. Milota

Svůj k svému.

Mladý vrabec, jemuž se na prostém dvorku vesnickém znelíbilo, opustil své rodné bratry a letěl do města, těše se, že tam bude se míti mnohem lépe. Z počátku se mu v městě líbilo, neboť tam viděl tolik věcí, kterých před tím nikdy neviděl! Jen to ho mrzelo, že městští vrabci si ho nevšímají. Konečně spatřil na dvoře obchodníka v obilí houf vrabců, kteří tam zobali utroušená zrnka. Pocítiv hlad, vlítl bez váhání mezi ně a dal se do zobání. Ale se zlou se potázel! Všichni ostatní vrabci rázem vrhli se na vetřelce a klobali ho tak upřímně, že s něho peří jen pršelo!

Oškubán a zkrvaven sotva dolétl zpět ke svým do vesnického dvora. Ale ti ho rovněž zapudili, řkouce: „Tys prve námi pohrdal — nyní my zas neznáme tebe!“

Smuten usadil se na osamělém stromě, naříkaje: „Nyní pozdě nahlížím, že nikdo nemá opouštěti sobě rovných.“

Závistivá slepice.

Hospodyně nasypala slepicím zrní. Všecky hned s chutí se pustily do zobání, jen jedna jala se odháněti družky; klofla brzy tu, brzy onu. Závíděla jim zrní, chtěla mítí všecko sama pro sebe. Ale slepice druhé nedaly se odehnati a sezobaly brzy všecko. Na závistivou slepici pak nezbylo ničeho!

Kam se dřevo kloní, tam i padá.

„Kam jdeš?“ volala kachna z bahnitého potoka na svoji přítelkyni husu, která zvolna se kolébala mimo.

„Ale, považ si,“ odvětila živě husa, „dnes náhodou jsem se dověděla, že na večer v naší březině bude zpívatí slavík.“

„Hm, co na tom?“ lhostejně se ozvala opět kachna.

„Ale což nevíš, že slavík je veliký umělec,“ divila se husa, „a že poslouchati ho, je pravou rozkoší?“

„Já znám jen jedinou rozkoš: hledati v bahně různý hmyz,“ odvětila pohrdavě kachna a doložila: „Ani bys nevěřila, co je zde pulců a rybiček!“

„Tak,“ zvolala husa, „to se musím jíti podívat!“

Benátky.

Píše Ignát Zhdněl.

I. Žertovný pán. Příjezd do Benátek. První dojem.

Skoda, že cesta rychlíkem z Paduy do Benátek netrvala déle. Neboť když jsem vstoupil s bratrem v Padue do vlaku, seděl tam starší pán, u něhož jsem hned v prvním okamžiku uhodl, že jest učitelem. Uviděv vstupovati do vozu dva kněze, povstal a pravil: „Račte dovoliti, důstojní pánové, bych se vám představil. Jsem z vegetariánské*) osady, to jest u nás abychom jedli jen samou zeleninu a rostlinnou stravu, neboť osada, v níž jsem učitelem, se jmenuje Zahrada a je u Mohuče na Rýně; mé jméno je Cibulka, můj pan mladší učitel se jmenuje Hruška, našemu panu faráři je Trnka a panu starostovi Petržela — proto pravím: jsem z vegetariánské osady.“

Tak představil se nám a hned jsme rozpoznali, že je žertumilovný pán, který je rád, když se kde kdo vesele dívá a nikdy se nezamračí.

*) Vegetarian je ten, kdo se živí jen rostlinnou stravou.

Dali jsme se spolu do hovoru, a protože navštívil jsem již vícekrátě Itálii, nedbal jsem o krajinu a naslouchal se zalíbením hovoru šprýmovného společníka.

Protože každý rád nejvíce hovoří o svém zamilovaném koníčku, tak rozhovořil se náš pan učitel o svých žácích, a přišli jsme za řeči na památníky, jež si děti často pořizují. Vykládal, jak ho žáci hlavně ku konci roku zrovna zasypávají prosbami, by jim napsal něco pěkného na památku. Pravil, že činívá tak rád a psává vždy nějakou poučnou větu, průpovídku, by měly děti i v pozdějším věku na něj nějakou pěknou vzpomínku.

Chrám sv. Marka v Benátkách.

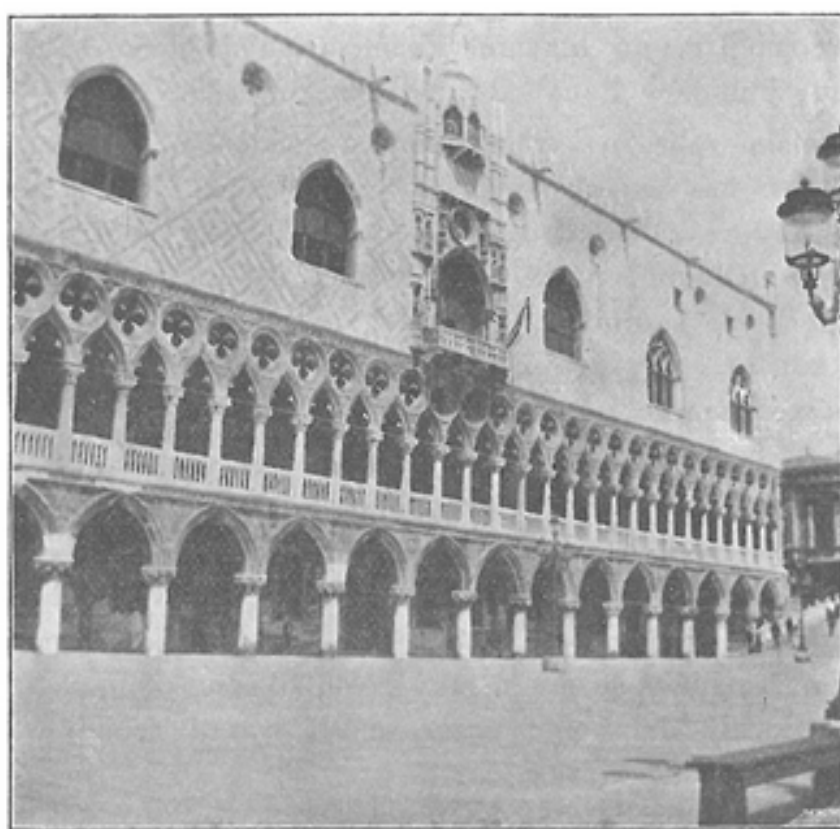
Ale jaký nesmysl kolikráte napíše jim tam spolužáci; tak na př. viděl jednou, kterak jistý jeho žák měl ve svém památníku následující verše od nějakého samouka:

„Alles Unglück wünsch ich dir
fern vom Leibe. Bleibe mir
alles. Unglück treffe dich
niemals. Denk an mich.“

Kdo čte verše, nedává obyčejně pozor na rozlišovací znaménka a proto jsou tyto věty jistě velmi podivné, a na první pohled zasmějeme se jim s chutí. Zníť doslovně:

„Všechno neštěstí přeji ti,
aby tě minulo. Zůstaň mi
všechno. Neštěstí ať stihne tě
nikdy. Nemysli na mně.“

Za tak rozmarného hovoru minuli jsme městečko Mestre, v němž odbočuje dráha do Benátek; ani nepozorujíce jedeme již na velikém čtyři kilometry dlouhém mostě, vystavěném z cihel a sestávajícím ze 222 oblouků, jichž klenba má tetivu*) půl desáta metru. Jedeme již totiž lagunami,**) na nichž jsou vystaveny celé Benátky. Vidíme vystupovati

Dožecí palác v Benátkách.

z vody mnoho budov, věží, kostelů, za chvílku přestává vlak hučeti, jede pomaloučku a stojíme na nádraží benátském.

Rozloučivše se s hovorným a milým společníkem, bereme každý do ruky svou lehounkou cestovní tašku a jdeme s proudem ostatních cestujících ven. Sotva však vykročíme z nádraží, staneme jako vyjevení. Věru zajímavá podívaná kyne tu našim zrakům. Několik schodů vede z nádraží ne do ulice, nýbrž do vody.

Jsouť Benátky nejpodivnějším městem na světě; neboť není tam ulic, náměstí, jako v našich osadách, ale je zde všude samá voda; co jsou

*) Tetiva je přímkou spojující konce oblouku. — **) Laguna = močál.

u nás ulice, to jsou zde kanály, z nichž nejširší, který se klikatě vine celými Benátkami až k moři, jmenuje se canale grande — velký kanál — a u něho stojíme.

U nás bývá na nádražích v městech vždy mnoho povozů jedno-
dvoukoňských, někdy jsou tam i omnibusy a nějaká třeba i elektrická dráha; zde však jsou u schodů jen samé lodičky, skoro všechny o jednom vesle. Většina z nich je černě natřena a má uprostřed černě vyzdobenou na obou stranách okny opatřenou budku, do níž vstoupí, kdo se chce svézti. Co je u nás v městech pouliční dráha elektrická nebo koňská, jsou zde malé parníčky „vaporetti“ nazvané, které jezdí každých deset minut a projíždějí celým hlavním kanálem od jednoho konce města až ke druhému; jimi je v Benátkách nejlacinější jízda.

Po zdejším způsobu zavolali jsme si gondoliera, t. j. majitele loďky a poručili, by nás zavezl do hotelu Sandvirtova, kde jsme se mínili ubytovati. Aby však ušetřil cesty, jel loďkař, který stojí na zadu loďky a vesluje, ne hlavním, nýbrž postranními, úzounkými kanály, z jichž domů mohli si lidé skoro ruce podávat. Kdykoliv dojel na roh některé z ulic čili kanálů, vždy křičel, aby zabránil nárazu s jinou loďkou a-óel! a-óel! — a pak teprve jel dále.

Po delší jízdě vypluli jsme z úzounké uličky, vpluli do otevřeného moře čili jak by se v našich městech řeklo, přišli jsme na velké náměstí a tam byl hotel Sandvirtův. Když jsme u schodků, jež vedly na pevninu, zastavili, přišel hned stařec jakýsi — říkají zde takovým lidem „rampin“ — hákem, ač to úplně bylo zbytečné, lodičku zadržel a pomáhal nám vystoupiti; ovšem dává se mu nějaký soldo (5 centezimů) za jeho ochotu. Potřebí, by každý dal velmi pozor, neboť bývají schůdky hlavně při odlihu mořském hodně kluzky.

Protože byl již večer, šli jsme do jídelny a povečeřeli. Všude měli v hotelu na chodbách i v jídelně tabulky s nápisem: „Zde lze dostati pivo od čepu.“ Objednali jsme si ho, ale sklepník donesl láhvové pivo, a když jsme ho upozornili, že chceme od čepu, pravil: „Vždyť také do této láhve bylo ze sudu pivo stočeno.“

Teprve nyní večer byl na nábreží, na němž stál náš hotel, čilý rozruch. Nyní za chládku vycházeli lidé z domů, též nadějná mládež křičela, dováděla, na všech stranách hrála veselá hudba, z loďek, jichž je všude plno, ozývají se pěkné písně; viděti, že je zde lid veselý a plný života.

Ale u všech pozorovati velkou bídu. Jedouce od nádraží již jsme pozorovali, jak spustlé jsou z venku skoro všechny zdejší domy a myslili si, že zde bude mnoho chudoby. Sotva jsme večer vykročili z hotelu.

chtějící se projít trochu na svěžím mořském vzduchu, byli jsme hodně obtěžováni žebráky.

První dojem Benátek je věru k nepopsání. Všude místo ulic voda, dvěře domů a schody z nich vedou do vody. Před dveřmi jsou ve vodě zaraženy koly, které bývají různobarevně natřeny a na nich jsou uvázány skoro vesměs jen černě natřené loďky.

Jediné náměstí je u kostela sv. Marka, kdež jsou nejpamátnejší a nejnádhernejší budovy, pravé to klenoty stavitelství. Když nyní večer jsme tam došli, procházelo se tu přemnoho lidí, sotva jsme se prodrali; uprostřed náměstí hrála vojenská hudba, a kde bylo prázdné místo, seděli lidé u stolů popíjejíce ponejvíce červené víno nebo nějakou limonádu.

Uprostřed náměstí pněla do výše tehdy ještě zvonice sv. Marka, chrám téhož světce; týž v elektrickém osvětlení se svými mosaikovými, to je z barevných kaménků složenými obrazy vypadal čarovně krásně; vedle je palazzo ducalo, dožecí palác, naproti palác královský — a na tomto tak až čarovně krásnými budovami ozdobeném náměstí ozývá se všude smích, křik, samá veselost.

Ale my unaveni šli brzo spat, doufajíce, že se dobře vyspíme. Protože ve světnicích, které mají okna na dvůr, bývá hodně špatný vzduch, vybrali jsme si tentokrát pěknou světnici v prvním poschodí s okny na nábreží. Ale všude sedělo u stolů, jež postavili si na ulici, mnoho lidí, jejich pak křik, zpěv, hluk ozýval se až dlouho po půlnoci. První noc naše v Benátkách byla proto velmi nepokojná, spánek byl mizerný.

(Příště dále.)

Dobří přátelé.

Jeníček s Ořechem
když sobě vyjedou,
nijaké překážky
s nimi nic nesvedou.

Tu letí přes doly,
hned jsou zas nahoře,
dobře ví Jeníček,
jakého má oře.

Cupy, cup! Klusají
i kolem rybníka,
kde ořech po hrázi
bleskem, hle, utíká.

Však také vzdorují
oba té nehodě,
že by snad společně
octli se ve vodě.

Ořech by přítele
vytáhl z té lázně,
a dál by klusali
bez hany, bez bázně...

L. Grossmannovd-Brodská.

Obrázky z katolických missií.

Píše *Fr. Všečeka.*

Vrozenou vědyčtivostí puzeny, čítávají dítky rády zprávy o cizích zemích, národech tam bydlících, jejich zvycích, o zvířatech v oněch krajích žijících a j. — Mnoho podobných věcí se může dovědět, kdo čte zprávy napsané missionáři, t. j. kněžími, kteří u pohanických národů žijí a učení Kristovo často s nebezpečím vlastního života jim zvěstují. — Jako loni, tak chci i letos mladým čtenářům „Anděla Strážného“ vyprávět o missiích a to zvláště o nebezpečích neb i výhodách, jakými hrozí neb jakých poskytuje missionářům příroda v horké, černé Africe. Budou to tedy „přírodopisné obrázky z missií“. Čtenář se tu doví některé podrobnosti o tvorech, o nichž se ve škole učil.

Dříve však, nežli začnu vyprávět, chci se s Vámi, milé dítky, dohodnouti o odměně za vypravování. Říká se: „Něco za něco!“

Přál bych si, byste za to, co od missionářů uslyšíte, jim poskytly podpory.

V posledním čísle minulého ročníku „Anděla Strážného“ jsem Vás povzbudil, byste pilně sbíraly staré poštovní známky, staniol, odřezky (špičky) z doutníků; děvčata necht' vyšší kalichové prádlo, na něž stačí dosti malý kousek bílého plátna. Letos Vám chci hned z počátku poraditi, jak byste mohly snadno sbírat i halěře, které mnohé dítko mnohdy bez rozvahy a zbytečně utrácí za malicherné trety, jimiž mnohdy pány učitele ve škole při vyučování zlobí a spolužáky vyrušuje.

Více dítek se může spojit ve „spolek dítek pro Afriku“. Jedno starší, rozváznější je sběratelem. Tomu odevzdají členové měsíčně 2 halěře. Sběratel, který má aspoň 20 členů, kteří platí pravidelné příspěvky, ohlásí své jméno missijnímu spolku „Družina sv. Petra Klavera“ v Praze na Hradčanech č. 33. a dostane odtud pro členy členské obrázky a posvěcené medailky; pro sebe obdrží pěkný obraz sv. Petra Klavera, apoštola otroků, a sběratelskou medailku. Příspěvky posílá do Prahy půlletně bezplatně tak zv. šekem čili složným lístkem, který za našich časů jistě každému dítěti je znám. Výhoda, již se těší členové „spolku dítek“ je ta, že se africké dítky za své dobrodince dětské zbožně modlívaly.

Také dostává vždy 20 členů dohromady časopis „Echo t. j. Ozvěna z Afriky“, v němž se mohou mnohých zpráv o missionářích dočísti.

Jsem přesvědčen, že mnohý čtenář, který o spolku dítek bude uvažovati, uzná jeho výbornost a postará se o jeho rozšíření mezi českou mládeží. Stane se tak podporovatelem missionářů, ba může se i missionářem

nazvati, ježto bude u svých spolužáků neb spolužaček vykonávati poslání (latinsky missio), k němuž jej vybízí první číslo „Anděla Strážného“.

A nyní, když jsem si vyjednal odměnu, poslyšte, co Vám budu vyprávěti ze zpráv missionářů o králi zvířat, v Africe žijícím:

O lvu.*)

Ctihodná sestra**) M. Xaveria Königová, z řádu sv. Benedikta, působící v Iringa ve Východní Africe, píše: V posledním čase byli jsme několikráte z nočního klidu vyrušeni nemilou návštěvou levharta, jemuž se zachtělo našich kuřátek. Též lev plnil hrůzou obyvatele celého okolí. V několika týdnech uchwátí osm černochů. Nikdo o samotě není za bílého dne jist a jakmile se setmí, neodvážá se živá duše před chýží.

Dne 29. srpna o 11. hod. dopoledne (r. 1902.) přepadl bronzý ten dravec dvanáctileté děvče. Ubohá se vzdálila jen asi padesát kroků od chatrče, kolem níž se rozprostíralo strnisko. Pojednou vyskočil z blízké houštiny lev a vrhl se od zadu na dívku, která ani netušila nebezpečení. Pronikavý výkřik vypudil z domu matku, která vyběhla, by viděla, co se přihodilo. Jak hrozný pohled naskytl se tu jejímu zraku! Milované dítě v drápech dravcových! Sama mi později vyprávěla, že chtěla ve smrtelné úzkosti přiskočiti a lvu (ježž jmenují „nalupala“) kořist z tlamy vyrvat. Týž však, spatřiv ženu, pustil kořist, kterou již několik kroků vlekl, na zem a utekl. Mkinuluwa — tak se jmenovala nešťastná dívka — byla mojí žačkou, kterou jsem měla velmi ráda pro její tichost a poslušnost.

Za chvíli po přepadení přišla opět k sobě, avšak měla na těle hrozná rány. Pravila matce: „Pošli ihned někoho do Tosamaganga pro Mkira (t. j. řeholní sestru).“ O 12. hodině přišli k nám poslové a zvěštovali smutnou zprávu. Ježto osel, kterého jsem používala k jízdě, byl na pastvě, odešla jsem s posly ihned pěšky. Kráčeli jsme po úzké cestě mezi houštinami. Oba průvodčí měli oštěpy (kopí) a pohlíželi úzkostlivě na obě strany do křoví. Ve vesničce, kterou jsme prošli, ozbrojili se všichni jinochové a mužové a vytáhli, by lva zabili; výprava se však nepodařila.

Když jsem přišla k chatrči nemocné, ukazovali mně místo, kde lev dívku uchwátí. Ze stop bylo snadno poznati, jak daleko vlekl svoji kořist. Je věru s podivem, že se odvážil dravec za bílého dne mezi dvě chatrče, které byly od sebe nejvýš 120 kroků vzdáleny.

Když jsem vešla do chatrče, neviděla jsem, leč několik žen sedících u ohně. Chýže černochů nemají, jak známo, oken. Vynesli tudíž raněnou

*) Čerpáno z »Kleine Afrika-Bibliothek«.

**) Missionářům pomáhají též mnohé řeholnice.

ku dveřím. Jak hrozný pohled! Její oděv se červenal krví, kterou byl pro-
sáklý! Na levé straně těla, blíže slabin, zela skoro na prst hluboká,
široká rána, kterou vyhřezly vnitřnosti a která způsobila nebezpečné
vnitřní zranění; též byly rány po obou stranách páteře a dvě značné na
pravé noze. Než tyto nebyly příliš hluboké. Na záchranu nebylo lze po-
mýšleti; přece jsem však rány pečlivě obvázala, bych zmírnila bolesti
milému, trpělivému dítěti. Dívka na mne pohlížela vděčně bolestiplným
zrakem. Povzbudila jsem ji k trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží.
S námahou vyprávěla o svém leknutí, a že potom ihned pozbyla vědomí.
Když jsem ji těšila, zašeptala odevzdaně: „Nongwa za Ngului“ (byla to
vůle Boží). Když jsem jí slíbila, že časně ráno opět přijdu, stiskla mně
vděčně ruku. Domů mne doprovodili opět dva ozbrojení muži.

Druhého dne po mši sv. jsem jela na „punda“ (oslovi) opět za svou
milou chorou. Ježto se její stav zhoršil, pokřtila jsem ji na jméno Růžena.
Byloť téhož dne sv. Růženy. O šest hodin později odebrala se za svojí
patronkou do nové vlasti nebeské. Kéž prosí tato nová, missií vykvetlá
růže za své pohanské krajany.

O čtrnáct dní později upadlo konečně zločinné zvíře do našich
rukou. Chytilo se do silné pasti na dravce nalíčené. Byla to veliká lvice,
kterou za všeobecného jásotu zastřelil čtyřmi ranami náš P. superior
(představený). (Příště dále.)

Milé dívky!

Již skončila se doba Vám přemilá, doba prázdnin, doba ne-
nucené svobody a radosti. Však proto se nermuťte! Třeba
Vám ubude volnosti, zase očekává Vás ve škole mnoho
dobrého a užitečného. Z toho se radujte, s pomocí Boží
pilně pracujte a takto se odměníte milým rodičům i učitelům
za veškerou lásku a námahu, již zdárnému vychování a vzdělání Vašemu
věnují. — Než mimo školní práci a úlohy čekají Vás také jiné zábavy
ušlechtilé, mezi nimiž přední místo zaujímají má zábavná i poučná četba.
Nuže, s novým školním rokem přichází k Vám 1. číslo nového ročníku
„Anděla Strážného“. Vím, že se naň těšíte, vždyť jste mi to tolikráte
psaly. Nuže, přijměte jej zase s dřívější láskou! Já sám se těším na
Vaše milá důvěrná psaníčka, v nichž jeden si stěžuje, že by si byl málem
louskáním oříšků polámal zoubky, jiný projevuje radost nad tím, že se
mu konečně podařilo všechny rozluštit, opět jiným činila potěšení došla
odměna neb otisknutá slohová práce neb i básnička. A tak jsme měli

radost všichni. Doufám, že i letos zůstanete horlivými čtenáři, luštiteli a pracovníky slohových prací, jako roku loňského.

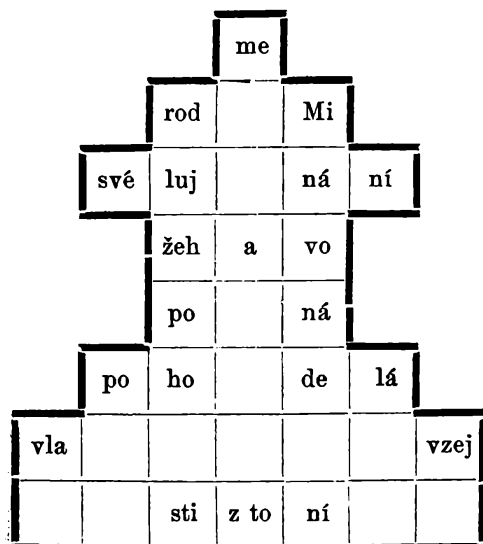
Než nečtete pouze článků zábavných, nýbrž všimněte si i těch poučných; vědomosti Vaše pak budou sladkým ovocem, jež potěší Vás i všechny dobré lidi; pak bude národ a milá vlast hrda na zdárné syny a dcery své ku blahu a slávě její pracující.

Vítaje Vás všechny v novém školním roce, jsem Vám vřelou láskou nakloněný
strýček redaktor.

Hádanky a rebusy.

1. Koniček.

Heřma Niklová.

2.

Otec je čtyřikrát tak starý jako syn. Součet let otce i syna je 60. Kolik je každému z nich?

3.

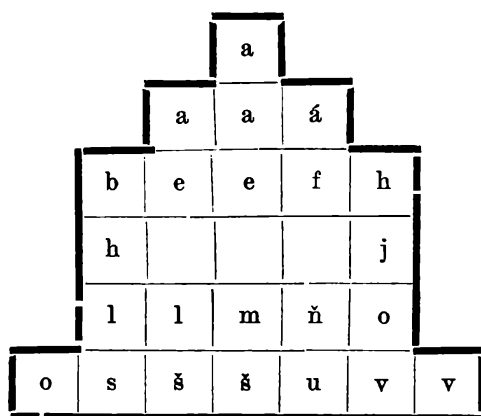
Dvouslabičné slovo jsem,
pozoruj mne s důvtipem!
První kachna vyslovuje,
druhou kůň se zastavuje.
Celek voda uhostuje.

4. Logogrif.

S »b« vypravuje lid,
s »h« rozkoš tamo dlít,
s »m« je krásná doba,
s »r« ztratili jsme škoda!

J. a A. Škrdlíkovi.

5.

písmeno,

číslovka,

v lese sbíráš,

ovocný strom,

biblická osoba,

město na Moravě.

Vlož do čtverců písmena tak, aby střední sloupec čten s hora dolů, dal ti jméno slavného buditele a kněze moravského.

*

6.

1. Na silnici kde hodně 12 342567.
viděl malý Láďa 12342567.

2. Ve hlubokém 12341,
kráčí Jirka 1 2341.

Václav Peřina.

7.

$$\text{2!q, } \frac{1000}{10} T + \frac{1}{2} \begin{array}{c} \text{d d d d d} \\ \text{d d d d d} \\ \text{d d d d d} \\ \text{d d d d d} \end{array} \begin{array}{|c|} \hline + \\ \hline \end{array}$$

8.

k á á á á á k

9.

W D
D

10.

S C
C
C

11.

100
100
100

t L

Třicet rozluštitelů hádanek a rebusů v tomto sešitě obsažených, kteří svá správná rozluštění samostatně pracovaná do 20. září 1904 redakci zašlou, obdrží odměnou pěknou knížku.

Obsah. Do školy (báseň), str. 1. — Pudlík (s obr.), str. 2. — V oblacích (báseň s obr.), str. 10. — Goliáš (s obr.), str. 10. — Čarnokňazník, str. 12. — Sv. Ludmila (s obr.), str. 16. — Štěstí (báseň), str. 18. — Pan strýc a paní teta, str. 18 — Na rozcestí (báseň s obr.), str. 21. — Važ si jiných a vážnost svoji povzneseš! str. 22. — Bajky, str. 22. — Benátky (s 2 obr.), str. 23. — Dobří přátelé (báseň s obr.), str. 27. — Obrázky z katolických missií, str. 28. — Milé děti! str. 30. — Hádanky a rebusy, str. 31.

Našim čtenářům a

P. T. příznivcům!

Rozesílajíce první číslo 24. ročníku časopisu „Anděl Strážný“ obracíme se ke všem přátelům křesťanské mládeže se snažnou prosbou, aby v zájmu nábožensko-mravné výchovy rozšíření jeho laskavě se ujímali. Za našich rozháraných dob, kdy jed nevěry a nevázanosti tak četnými proudy vniká odevšad i do srdcí mladistvých a hubí zárodky ctností do nich vložených, zajisté naléhavá toho jest potřeba, aby dobrou četbou dobré sítě obezřele se pěstovalo, by nepřízní časovou záhy nevzalo za své a se nezvrhlo.

Veliký jest zajisté počet časopisů určených mládeži, avšak těch, jež by si úsilně všímaly křesťanské výchovy mládeže, jest počet nepatrný. Účelu tomu sloužil časopis náš po třia-dvacet let. Úmyslem naším jest i nadále všechny síly své věnovati výchově i zduchu mládeže, spoléhajíce při tom na podporu všech přátel srdcí dětských zvláště ze stavu kněžského i učitelského. Též literární příspěvky myslí, srdcím a věku dětskému přiměřené budou vítány. Srdečné díky vzdávajíce všem dosavadním příznivcům, prosíme zároveň, aby nám pomoci své zvláště rozšiřováním „Anděla Strážného“ poskytovati ráčili. Vydávání časopisu vyžaduje velikých hmotných obětí, které jen velikým počtem odběratelů hraditi lze.

Časopis „**Anděl Strážný**“ vychází výjma prázdniny **jednou za měsíc**, počínaje měsícem zářím o dvou arších (32 stranách) s textem rozmanitým a s četnými ilustracemi a stojí ročně **1 K 60 h.** i se zásilkou.

P. T. pp. sběratelům poskytujeme téchže výhod, jako roku loňského. Na požádání rádi zašleme číslo na ukázkou.

Redakce a vydavatelství časopisu

===== »Anděl Strážný« =====

v Brně, Dominikánská ulice číslo 4.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

*Rakousko 1 K 60 h., Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 fr., Amerika 40 c.*

Vychází měsíčně a předplácí se ročně 1 K 60 h.

Spasitel světa vysílá své apoštoly a všechny své přátele do celého světa a volá, že žeň sice veliká, málo však pracovníků, Vy, milé děti, rády byste milého Spasitele vyzvání poslechly a šly třeba až do Číny a mezi divochy africké a australské hládat, jak dobrotiv jest Bůh, a že chce, by všichni ku spasení přišli; avšak jste ještě malí, ještě doma zůstatí a se učití musíte. Co však učiniti můžete, to děláte: Modlíte se za pohanské děti a šetříte dárky na vykoupení iich a vychování v křesťanské víře. Zaslány nám nové milodárky v korunách:

Farní úřad v Borové 10.—, Frant. Pálenický, katecheta v Jaroměři od školních dětí 22 20, Anna Sřncova z Holasie 6.—, Hermína Hüttlerova v Příboře 2.—, Anna Ecksteinová v Brně — 48, Ž. Jambrová v Brně — 48. P. Köhler, katecheta v Plzni 3.—, L. Němečková a Anna Hessonova z Čížové 2.—, Dp. Martin Svoboda, katecheta ve Vodňanech 8.—, chovanky pensionátu v Hradci Králové 30.—, hodné děti z Doloplat 40.—, K. B. osobně 10.—, od dětí školy jaromeřické, boňovské a dolnolažanské 21.—, od dětí školních z Vyzovic 17.—, Jos. Pospíšil z Řestok u Chrastí 1.—, Anna Sřncova z Holasie 5.—, Jos. Stahala, farář v Bohdánovicích 32 17, nejmenovaná v Hoře Kutné 4.—.

Správné rozluštění z čísla 9. minulého ročníku zaslali:

V Archlebov: Rudolf Havel*. V Bernaticích: Oldřich Kittrich. V Bilo-
vicích: Josefa Vankova*, Václav Polák*, Ludmila Šurých. V Bohdalově: Jaroslav
Heimrich. V Bohuticích: Jan Smutný. V Bochoři: Frant. Kornel, Alois Přikryl.
V Borovanech: Jakub Levý. V Boskovštýně: Jan Mairinger. V Bošilci: Marie
Svobodná, Frant. Matějka*, Jos. Kubeš, Marie Šerá. V Brně: Ladislav Šustáček, Robert
Skula, Richard Třesla, Frant. Dosoudil, Bohumil Götz, Rudolf Bursa, Jaroslav Zoufalý,
Otakar Ludwig, Frant. Přikryl, Josef Machát*, Jaroslav Svoboda*, Josef Chloupek, Jindř.
Jelínek, Bohumil Holub, Alois Müller, Alois Kučera, Ant. Pilát*, Josef Vašíček*, Alois
Kašpárek*, K. Morávek, Frant. Hobl, Stanislav Holas. V Brumovicích: Tomáš Gazda,
Martin Líznař. V Březince: Bohumila Černá. V Březolupcech: Bedřich Ambrož.
V Cerhenicích: A. Bradáčkova, Marie Břečková. V Cetechovicích: Josef Hýža.
V Černovicích: L. Nepil*, A. Čenkovic, Č. Hromadník, A. Janda*, J. Matyášek,
A. Pravda, J. Soukup, K. Tetiva, M. Blabolilova, A. Dvořáková*, M. Pekařova. V Čes.
Budějovicích: K. Malý, Frant. a Ferdinand Hanzal, Frant. Handl, Ladislav Daňha.
Ve Čkyni: Cyrill Martan. V Dobřínsku: Růžena Doškova. V Dol. Otaslavicích:
Vlad. Skokánek. V Doubravníku: Marie Hoškova. V Doudlebach: Vinc. Jaura.
V Dřevohosticích: Filip Čuřík. Ve Frenštátě: Maruška Bémova. V Golčově
Jeníkově: Marie Vondrova. V Heřmanicích: Václav Šimon*. V Holici: Arnošt
Koutný, Miloslav Zdražil, Vojt. Smysl. Ve Hnojicích: Jan Föhm. V Horkách:
Anna Kelleroval, Marie Davidova, Anna Prokopova*, Anna Syrová, M. Cejnarova, Emilie
Hřelova. V Hoř. Dobré Vodě: Frant. Hlušíčka, František Krejcar, Jaroslav Nepilý.
V Hořicích: Božena Smetanová, M. Krejčova, Milada Dokouilova, Josef Kareš, Jindř.
Munzar, Josef Forman, Josef Kluger, Josef Kostka*, Aloisie Plechatá, Fr. Fejk, Ludmila
Voňkova. Ve Hrabyni: Max Kadula. V Hulíně: Florian Přikryl. V Hunčovicích:
Frant. Lužný. V Hustopečích: Josef Hajda, Jindř. Zemla. V Hynkově: Vilém
Přidal. V Chodovicích: Jar. Šubrt. V Chotěboři: Petruše Capkova. V Chrlicích:
Jos. Rokos, Jan Hurkes. V Chropíní: Vojt. Zavřel. V Chválkovicích: Jan Hořínek,
Ant. Látal. V Ivančicích: Jos. Mík, Františka Míková. V Ivanovicích: Anežka
Holancova. V Jáchymově: Frant. Měřil. V Janovicích: Čeněk Pavlík*. V Jaro-
měřicích: Marie Zachova*, Marie Postupova*, Marie Veselá*. (Básnička hezká; vlastní
práce?) V Jedovnicích: Mařenka Julínova. V Jevišovicích: Helena Vaškova.
V Klenovicích: Karel Pacholík. V Klimkovicích: Frant. Vavrečka, K. Cigánek,
Štěpánka Knoppova. V Kobelnicích: Václ. Sedláček*. V Kojetíně: Františka Uhrova*,
Božena Ryšavá*, Marie Macenaurova. V Konici: Boža Šůnova*, Rud. Pospíšil. V Král.
Dvoře: Marie Rolečkova*. V Král. Hradci: M. Mikyskova. (Hádanky všeho druhu
jsou vítány! Srdečný pozdrav!) P. Hanušova. V Kroměříži: Vilém Dočkal, Alois
Navrátil, Petr Črhák, Alois Vyvečka, Ignác Olšanský, Fr. Robenek, Alois Zlámalík.
V Křenovicích: A. Vystrčilova. V Lehoticích: Ludmila Kadlíčková*, M. Novák.
Ve Lhotě Vranové: Jan Goš. V Lomnici: Anna Dobšova, Ant. Liepoldova, Marie

Ročník XXIV.

Říjen 1904.

Číslo 2.

BUĎ UPŘÍMNÝM!

BUĎ UPŘÍMNÝM, KDYŽ SLASTI KVĚT
TI DECHEM SRDCE MÁMÍ,
NEB VĚRNÝ, MILÝ PŘÍTEL NÁŠ
TEN RADUJE SE S NÁMI.

BUĎ UPŘÍMNÝM, KDYŽ CHYBAMI
TVŮJ PŘÍTEL STÍŽEN JESTI,
TVÁ LÁSKA JEHO POKÁREJ,
A POMOZ CTNOSTI ZKVĚSTI.

BUĎ UPŘÍMNÝM, KDYŽ JAKÝS ŽAL
TI SRDCE BOLNĚ SVÍRÁ,
NEB VĚZ, ŽE BOLEST SVĚŘENÁ
JEN POLOVIČNÍ BÝVÁ.

BUĎ UPŘÍMNÝM, KDYŽ VINA, HŘÍCH
TVOU DUŠI POUTEM TÍŽÍ.
Ó, VYZNEJ Z NICH SE BEZE LŽI,
A BŮH SE OPĚT SMÍŘÍ.

Ó, UPŘÍMNÉ BUĎ SRDCE TVÉ,
A KLAM AŽ JEMU SCHÁZÍ —
A PAK BUĎ JIST, ŽE PŘÁTELSTVÍ
TĚ BOŽÍ DOPROVÁZÍ.

IDA.

Podzimní zjev.

Nad tichou zemí žárné slunce stojí
a zlatým paprskem se dívá v lesy,
jak příroda si pomalu hrob strojí
v pavoučích vláknech, v listí pestré směsi.

Jar. Vrchlický.

Věru, venku pěkné podzimní dni. Ale příroda toho nedbá a pomalu se chystá k odpočinku. Za zelený úbor nevěstin obléká pestré roucho královnino. Bledé stříbro vrb vplétá si již do vlasů, tělo pokrývá rudou mědí olší, habrů a dubův, a přes ramena si hází dlouhý háv zářící zlatem bříz a topolů. Jen podržela sukni smaragdově zelených ozimů (obilí), ale vykasala ji, byste viděly tu hněď polí, v nichž pevně jsou vetknuty nohy její.

Když byste nevěřily, vyjděte ven a přesvědčíte se, že vám nevypravuji pohádku.

Máte na vybranou — nepřebíranou. Tu valí se pestré vlny různého mlází po úbočí stráně, na jejímž hřebenu trůní tmavý, modrý les, rozčlánkovaný těly bělokorych bříz, tam zase skupiny dubův a buků na zelených lukách smutně zvedají holé větve k nebesům.

Smutný tento obraz pomíjejícnosti ruší veselý ruch a chvat na polích a lukách. Krávy ve stádech neb i ojedinele popásají se na luční nízké trávě, a pasáčekové dělají ohníčky, do nichž dávají brambory (zemáky) na pochoutku. Než se upekou, provozují tance kolem ohňů nebo pozorují, kam že mizí ten sivý dusivý kouř; snad on právě tu modravou oblohu na chvíli zakalil a zachmuřil.

Na polích zase jiná práce. Lidé vybírají brambory a klestí řepu nebo čekanku. Naplněné vozy odváží domů nebo do továren. Na měkkém

poli zařezávají se kola až až. Koně i voli táhnou tak, že svaly jejich jsou nataženy jako struny.

Pojednou z ničeho nic uslyšíte nehorázný smích. I pátráte po příčině. Aj, jakési bílé chomáčky, plující vzduchem, zachytily se tomu na nose, onomu zase zalepily obě oči, a třetímu opět visí pentle od klobouku.

Jak by nevykouzlil takovýto úkaz mnohému čtveráku úsměv na tváři a výkřik v hrdle? Nedivte se!

Ale kde se jen nabere tolik jemňoučkých a bělounkých vlákenek? Plují tiše jako pěna, tu jednotlivě, tam v chomáči, stříbří se na zemi i ve vzduchu, na cestách polích i lukách, v korunách stromů i keřů, táhnou po větru místo od místa, až celá krajina je jimi spoutána a do nich zapletena.

Než, jaký to zjev, který za krásné pohody v tento čas každoročně se objevuje?

Je to známé babí léto neboli svatováclavské, jemuž také někde říkají příze Panny Marie. Dle pověsti Panna Maria s 12.000 pannen přepřádá pole; dle jiných jsou tyto nitky zbytky rubáše Panny Marie, které s ní spadly, když vstupovala na nebesa. Je prý dobrým znamením, na kom nit uváže. Pověsti tyto pocházejí asi z dob pohanských, kdy sudičky sprádaly nit osudu.

Název „babího léta“ má tento zjev odtud, že se vidívá jen v pozdním čase za krásných dnů, v tak zvaném podletí; ale po každé zmizí, jakmile nepohoda a postup času změni tvářnost přírody. Pravdu má naše národní pranostika, která praví:

Divoké husy na odletu
konec babímu létu.

Babí léto bylo už za starých časů známo, ale zůstalo do nedávna hádankou. Dnes však se ví, že původci oněch jemných poletujících vlákenek jsou drobní pavoučci, jimž dali jméno babilotáci. Ale marně bychom pátrali po některém z nich v oné pavučině. Ačkoliv každá nese pavoučka, zmizí okamžitě, jakmile se někde niti dotkneme. Otřesení jedné části rozšiřuje se daleko široko, a pavoučci spustí se hned k zemi; proto také najde se v tom čase plno drobných pavoučků na polích i lukách, kde v keřích a travách po způsobě svých příbuzných metají sítě a do nich lapají kořist.

Chyťme jednoho z nich a dejme si ho na dlaň. Sledovati jej, bude pro nás velice zajímavé. Pavouček bude běhati sem tam, aby vyhledal vyvýšené místo. I vztýčíme prst do výše, po němž hned vyleze nahoru. Tam pak vzpřímí hrudihlavu a několikrát se otočí, by vyzkoumal, odkud vítr věje. Když to vypátral, postaví se hlavou proti větru, zadeček nadzdvihne a vystřikuje z něho pavučinnou látku do vzduchu, která hned

tuhne. Větérek unáší vlákénko, při čemž je roztahuje na způsob plachetky, jen u zadečku, odkudž vlákna vycházejí, zůstává v podobě nití.

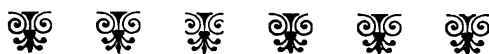
Větřík souká pořád dál a dále, při čemž pavouček sedí nepohnutě. Zatím vlákna rozkládají se vždy víc a víc, až konečně na váhu vyrovnají se tíži pavoučka. To jakoby pavouček věděl. Honem se na prstě obrátí a pustí se po vlákně, jako nějaký vzduchoplavec. Plovající pavučinu však svíjí předníma nohama v chomáč, který ukládá pod břicho. Tímto zkracováním pavučiny přibývá pavoučkovi zas ponenáhlů na váze a tím, jak přirozeno, snáší se níž a níže, až konečně zachytí se někde na křoví nebo metlice a po nich se sveze dolů.

Ale všichni bábiletáci necestují stejně daleko. Někteří nabaží se cestování brzy, jiní podnikají daleké cesty. Anglický přírodopysce Darwin uvádí, že viděl takové pavoučky lítati nad mořem 60 kilometrů daleko od břehu.

Ovšem lze si domyslit, kolik asi pavoučků-cestovatelů na své pouti světem zahyne, kolik jich rozličným zvířatům padne za obět! Přes to přese všechno dostane se šťastně k cíli značný počet jich, kdež přezimují. Takovými místy jsou vysoké stromy, pod jejichž koroužblaze a bezpečně se jim spí. Z jara pak zbylí členové nastoupí zpáteční cestu, která však nebývá tak očividna jako pouť podzimní, a proto také [jarního] zjevu toho málo kdo si všimne.

Než buď tomu jak buď: Z toho, co řečeno, jasně vysvítá, že u bábiletáků je pud stěhovavý podobně vyvinut jako u jiných stěhovavých zvířat, a že ony pavučiny — babí léto — nejsou nic jiného, nežli jejich dopravní prostředek, jenž jich uchrání před zimou i hladem.

Václav Kdla.

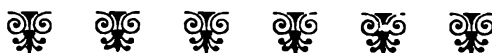
Vlaštovičce v jeseni.

Vlaštovičko, kdo ti řek,
že už přijde podzim,
že uvadne
kvítí vlnadné,
že list sežloutne a spadne?
Kdo ti řek?

Ptáčku milý, kdo ti děl,
bys za moře uletěl,
že kraj celý
sesmutnělý
se nám brzy zachumelí?
Kdo ti děl?

Vlaštovičko, ty ho znáš,
že to dobrý Pán Bůh náš.
Ptáče malé,
vždyť jsi stále
zpívala k jeho chvále!
Ty ho znáš!

J. Milota.

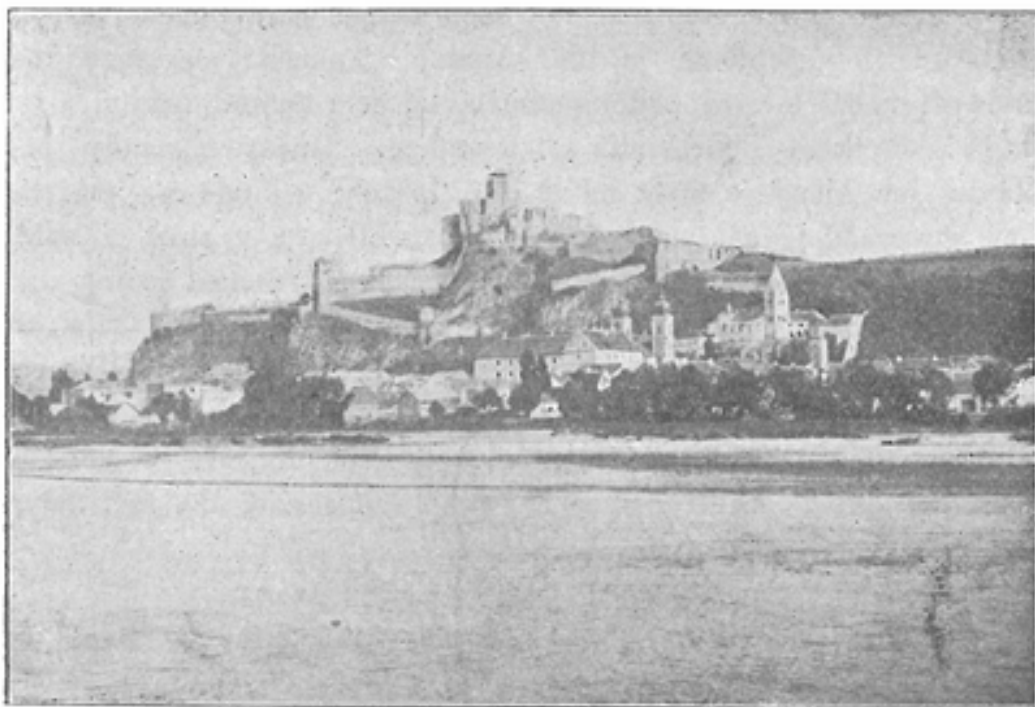

Slovensko a Slováci.

Zábavně-poučný článek. Napsal *S. Ünzeitig*.

a to, že jsi donesl tak pěkné vysvědčení," pravil svému synovi Jaroslavovi velkokupec Brožek, „můžeš se letos podívat s dědečkem na Slovensko.“ — Jaroslav, který — mimochodem řečeno — byl hoch hodný a přičinlivý, dávno snil o krásné Slovači a nejednou pronesl hlasitě přání, že by rád onen kraj spatřil; není tedy divu, že byl rozhodnutím otcovým nesmírně rozradostněn a ihned běžel se svou zprávou dědečkovi se pochlubit. Dědeček, který byl

Město Trenčín s hradem.

původcem tohoto rozhodnutí páně Brožkova, jen se usmíval radostným projevům svého vnuka.

„Povíte mi, dědečku, něco o Slovensku a Slovácích? Slyšel jsem o nich dosti, ale vy víte mnohém více, neboť jste tam odtud,“ prosil dědečka Jaroslav. „Vy znáte jistě dobře krásy Slovenska!“

Dědeček usmíval se prosbě Jaroslavově, a když žadoniti neustával, vyhověl konečně jeho přání. Kdežpak by mohl něco odepřítí svému mazlíčkovi!

„Máš pravdu, milý hochu,“ počal dědeček, „máš pravdu, mluvě o krásném Slovensku. Málo jistě zemí na světě, které by se svými pří-

rodními krásami vyrovnaly oné zemi. Jak velebný pohled skytají nebe-tyčné Tatry, velikánové horští Gerlach, Kriváň a Lomnický štít zvláště z města Popradu! Však to sám spatříš! A jak krásné je „mořské oko“, Štrbské pleso! Jemu podobných je v Tatrách přes sto a všechny nalézají se ve značné výšce. Na horských bocích nachází se hojně listnatých lesů i luk, na nichž pestří se mnoho květin; tam chovají dobytek po způsobu salašnictví v Alpách. Nejvyšší vrcholy jsou lysé a často zahaleny v oblaka. Někdy se stává, že za jasného dne bývá viděti páry kolem vrcholků hor a tu o tom lidé říkají, že hora „kouří“ a že bude pršet. Avšak jak krásná je země slovenská, tak ubozí a chudí jsou její obyvatelé, Slováci.“

Dědeček se po těch slovech na okamžik zamlčel a pak pokračoval:

„Ano, smutný jest osud tohoto lidu a klopotný jeho život! Půdy úrodné je poskrovnu a z té značnou část mají v moci Maďari; leckde na stráních, kde jen poněkud je prst úrodnější, nalézají se „lazy“ neboli „kopaniny“, neboť taková políčka obdělávají se ručním kopáním a rytím, poněvadž dobyt看kem obdělávati se nemohou. Můžeš si, milý hochu, představit, jak bídny je život na těchto „lazách“. Jinde na travnatých stráních shromažďují usušenou trávu do stodůlek a v zimě po saňkách sváží je dolů. Život za takových poměrů je krušný; stačí jediný lijavec, aby veškeru úrodu s „laz“ odplavil a zničil ovoce nejnamahavější práce.“

Není tedy divu, že si musí hledati mnoho lidí výživy v cizině, když je k nim vlast jejich tak macešská. Do světa musí často již malí hoši, by se vyživil, a ještě domů nějaký výdělek donesli.“

„A do školy chodit nemusí?“ vpadl dědečkovi do řeči Jaroslav, podiviv se.

Dědeček se trpce usmál.

„Málo kdo se o to stará, chodí-li slovenské dítě do školy,“ odpověděl dědeček. „Ostatně ve škole mnoho se nenaučí, poněvadž se dětem vtlučká do hlavy maďarština a je mnoho škol, ve kterých se vyučuje pouze maďarsky, ač školu navštěvují pouze děti slovenské. Nikde není jistě tak zle o děti postaráno, jako na Slovensku! Stává se také často, že osiřelé děti vozí Maďari pryč ze Slovenska a činí z nich odrodilce. Vidíš, hochu, jak smutně jsou na tom Slováci! Ve vlasti netoliko nenacházejí výživy, nýbrž i odebírání se jim to, co člověku nejdražší — jazyk.“

„A čím se živí Slováci v cizině?“ tázal se útrpně Jaroslav.

„Mnoho těch, ba většina, co jdou do ciziny, jsou drotari. Těžký však je to život. Drotar málo vydělá a z toho má sebe uživit a ještě nějakou úsporou pamatovat na rodinu, pozůstalou doma. Někdy ze své pouti se nevrátí ani za dva roky domů. Obyčejně se však vracejí před zimou domů, by ji ztrávili v kruhu rodiny. Doma zůstávají samy ženy a malé děti a vzdělávají kamenitá, neúrodná políčka a pasou dobytek.“

Chatrče, ve kterých bývají, jsou velmi bídné a nemají komínů; kouř z ohniště uchází podstřeším. — Mnoho také Slováků živí se prodejem skleněného zboží; to jsou tak zvaní sklínkaři. Víš jistě dobře o nich. Mají dlouhé haleny, klobouky buďto maličké nebo velmi široké a veliké krosny. Pamatuješ se, že před týdnem zde byli dva takoví sklínkaři?“

„Ó ano; dobře se na to pamatuji,“ odpověděl Jaroslav.

„Často také chodí Slováci na polní práci do Rakous a na „Dolňáky“ totiž do uherských nížin, na Moravu a do Čech . . .“

„Ano, ano, o tom já vím,“ vpadl dědečkovi do řeči Jaroslav. „Loni téměř po celé léto pracovaly Slovačky na zdejších hraběcích velkostatku. Bylo jich přes sto!“

„Máš pravdu, hóchu,“ pravil dědeček. „Byly to Slovačky z Uher.“

Po té se dědeček na chvíli zamyslel a pak pokračoval:

„A přes to, že vlast jejich je k nim tak macešská, že jim výživy dostatečné neskytá, že jsou v ní utiskováni, milují ji Slováci nesmírně. Jak neradi opouštějí svou milenou vlast! Jak se jim svírá srdce zármutkem! Víím to z vlastní zkušenosti, když jako malý chlapec byl jsem nucen Slovensko opustiti; nyní se těším, že ho zase jednou po letech spatřím.“

„A podíváme se do Trenčína?“ vyzvídal Jaroslav.

„Ovšem. Je to velmi pěkné město při řece Váhu a vyniká výstavností. Nad městem se nacházel kdysi hrad, z něhož jsou nyní pouze trosky. Z trenčínského kraje čili jak říkají „stolice“ přichází k nám nejvíce drotarů a sklínkařů. V Uhrách obývají Slováci 17 žup čili stolic.“

„Je mnoho Slováků?“ tázal se Jaroslav.

„Přes dva miliony v Uhrách,“ odpovídal dědeček na otázku Jaroslavovu. „Poněvadž však jsou poměry jejich ve vlasti tak smutné, stěhuje se mnoho Slováků do Ameriky. Za posledních let se jich tam vystěhovalo skoro půl milionu. To je smutný úkaz! V Evropě se tím větev slovanská oslabuje. Málo se nešťastným Slovákům pomáhá!“

Dědeček se opět odmlčel.

„Ty bys mohl Slovákům přispěti,“ pravil náhle dědeček Jaroslavovi.

„A jak?“ tázal se udiven Jaroslav.

„Zcela snadno. Máš dosti velkou knihovničku; zdá se mi, že tam máš tři neb čtyři knížky slovenské. Ty bys jich snadno postrádal, a kdybys je poslal slováckým dětem, učinil bys velmi záslužný čin. Málo knih mají Slováci a právě to, že majíce málo hmotných prostředků, nemohou si kupovati více knih, působí, že jsou Slováci málo uvědoměli. Kdyby se jim od Čechů i Moravanů dostalo této nepatrné pomoci, jistě by Slovákům nebylo tak zle!“

„Ach, ano!“ zvolal radostně Jaroslav. „To učiním . . .“

„A učiníš dobře,“ vpadl mu do řeči dědeček . . .

TOUHA PO DOMOVĚ.

Věnováno Josefce Martínkové v Místku.

Dva Slováci svůj drát a pastí trochu
ve vedru nesli,
až slunce paprsky když byli unaveni,
si na mez klesli.

Byl jeden starý již, neb stříbrem zkvětal
mu dlouhé vlasy,
a vedle mladý hoch, jenž teprv poznával,
jak bědné časy!

A klesli u cesty, a slunce paprsek
plál s nebe žhavý,
že vedrem chýlily se, jako zmámeny,
dvě těžké hlavy.

Hoch mladičký ve stonu nesmělém
jen zachvěl rtoma:
»Óh, tatíčku, přec jenom nejlépe
jest u nás doma!

Tak se mi časem zdá, že letím jako ta
oblaka siná
až v smavý kraj, kde malá naše chýž
tam u Trenčína.

Že vidím starou máť a bratry v košílkách
na prahu chýže.

A nitro mě tak velkou radostí
jen bouřně dýše!

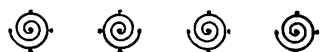
Však je to prázdný sen a snad již neuzřím
své drahé máti,
a v úkrytu kdes za večera smím
jen vzpomínati!«

A slza veliká se jemu zastkvěla
na lemu řasy
a ve chvíli té si na máť vzpomínal
drotařík asi.

A starý otec na řeč synkovu
ni neřek slova,
však v duši ve svojí též touhu pocítil
jít do domova.

Tvář rukou zastřel si a s očí kanuly
mu slzy bolu:
»Óh, synku, pravdu měls, ó, kdy zas půjdeme
tam k máti spolu?«

Václav Staněk.

Návěžní kohout.

Napsal Zachariáš Topelius. Ze švédského přeložil A. Pacák.

Byl jednou návěžní kohout, který seděl na velmi vysoké věži. Odkud pocházel a kterak to přivedl ve světě tak daleko, toho nelze tak snadno říci. Myslí se, že jeho otec nebyl žádným obyčejným kohoutem, nýbrž tesařem, který uměl vyřezávat ze dřeva orly a draky, a proto se myslí, že tesař vyřezal kohouta ze stromového kmene a upevnil ho provazem na věž, neboť kohout byl velmi líný a neuměl lítati.

Snad tomu tak bylo; snad byl kohout dříve jednou prvním kohoutem na dvoře mocné královny vil, a poněvadž se ve své vysokomyslnosti panovníci své zprotivil, byl proměněn v dřevěného kohouta a na věž připevněn. To nemůže nikdo docela dobře vědět. Je dosti, že tu seděl nyní

na věži, docela vysoko nahoře, ano, výše nežli nejvyšší střecha a nejvyšší strom na sedm mil dokola. I seděl tak vysoko, že mu celá země kol kolem nepřipadala větší nežli pekáč, a lidé dole vypadali jako mouchy na pekáči. Chvilku je viděl kohout bzučeti a potom je viděl zase velikou plácačkou odháněti.

Touha po domově.

(K básni na str. 40.)

Návězní kohout byl velmi veliký. Měl vysoký, červeně natřený kohoutí hřeben nad zobákem, zelené oči, tak velké jako talíře a pořádný ocas. V jeho žaludku bylo jistě místa pro tři korce žita, tak byl hltavý. Také se nedá popřít, že byl poněkud vysokomyslný. Ježto byl tak veliký

a tak vysoko seděl, tu myslil, že nikdo na celém světě není tak vznešeným pánem jako on. Všichni kohouti jsou vypínaví; to lze poznati již z jejich způsobů, nadýmají-li se na smetišti a zobák do vzduchu vystrkují, jakoby chtěli každému říci: jaký pak jsi to chudáček? Avšak návěžní kohout byl jedním z nejhorších. Uvidíme již, že něco podobného nikdy dobře neskončí. Tak mnohý vysokomyslný kohout ztratil svou hlavu, dávala-li jeho vrchnost hostinu, a potom byl bez dlouhých okolků oškubán a položen na pekáč a sněden jako každý jiný opeřenec: s omáčkou, okurkami a borůvkovou zavařeninou.

Snad věděl návěžní kohout, že se nehodí k tomu, by byl zařezán a sněden, a to ho dělalo vysokomyslnějším ostatních kohoutů. Měl vlastnost, které se zde na světě velmi často upotřebuje, totiž tu, že mohl neustále ohon po větru otáčeti. Mohl se tedy rozhlížeti všemi směry. Avšak, ať vyvaloval své zelené oči jak chtěl, nespatrił přece nikde na světě někoho sobě podobného. Začal tedy mysliti, že je mnohem lepším nežli všichni ostatní, a že by mu měl býti celý svět podroben. I myslil sám u sebe:

„Jsem velikým kohoutem, velmi vznešeným a statným kohoutem jsem. Mně se vůbec mezi kohouty nikdo nevyrovná. Jsem skutečnou kohoutí vznešeností. Je docela zřejmo, že kostel byl výhradně pro mne zbudován, aby mi bylo zjednáno místo mé vysoké hodnosti důstojné. Proč by se lidé jinak každé neděle zde kolem kostela shromažďovali, ne-li k vůli tomu, by mne dobře obdivovali a zbožňovali? Ano, je jisto, že jsem velkým kohoutem; velmi vznešeným a podivným kohoutem jsem.“

Ale vznešení lidé mají mnohdy hodně dlouhou chvíli, a tak se vedlo i návěžnímu kohoutovi. Lítati neuměl, pracovati nechtěl a jísti nepotřeboval. Co tu měl začít? Může býti, že mnohdy pohlížel s jistou závistí na farářova kuřata, která někdy zaběhla až k patě kostelní věže a tak hbitě v písku hrabala, aby jen nějaké zrnko našla.

Jednoho dne se stalo, že letěla přes kostel vrána, a sice těsně kolem návěžního kohouta, který tu seděl broukaje, jsa všecek rozmrzelý; zlobil se, že se někdo opovážil letěti skoro tak vysoko, jak se jemu uráčilo seděti.

„Kva! Kva!“ křičela vrána. „Jak se vede, můj milý kohoute?“

„Brrr!“ pravil kohout, otočil se podle větru a obrátil ku vráně svůj ocas. „Myslím, že bys mne mohla jmenovati alespoň Excellencí!“

Ať mi někdo upeče čápa!“ pravila vrána. „Nu, nemá vlastně Vaše Excellence hodně dlouhou chvíli, poněvadž zde vždy sama nahoře dřepí a pranic nedělá? Myslím, že by se Vaše Excellence mohla oženiti.“

„Já, oženiti se!“ zvolal návěžní kohout. „Kde bych našel slepici, která je tak vysoká a vznešená, bych se mohl o ni ucházeti, aniž bych poškodil svou hodnost?“

„Vaše Excellence má pravdu,“ odvětila vrána, „takovou slepici nelze snadno nalézt, neboť si nemohu vzpomenouti, že bych byla kdy slyšela o návěžní slepici. Avšak Vaše Excellence mohla by se přece alespoň nějakou prací zabývat. Tak to dělám já, to krátí čas a jsme z toho čilí a veselí.“

„Práci!“ bručel opět kohout pohlížeje na vránu s hlubokým opovržením. „Velicí a vznešení lidé obyčejně nikdy nepracují. To se nesluší.“

„Haha,“ myslila si vrána sama u sebe, když odletěla: „ty vyvaluješ a vyvaluješ oči, pane kohoute, a přece víš tak málo, co se ve světě děje. Vídala jsem často vznešené lidi, kteří měli více práce a starosti nežli ti nepatrní na tomto světě. Avšak takoví nestydí jako ty, domýšlejí se, že vznešenost záleží v tom, neděláme-li po celý dlouhý den nic, nýbrž sedíme-li líně na místě, jsouce jinými obsluhováni a k smrti se nudíce. Tu vidíme, že je návěžní kohout stár mnoho set let a tak myslí, jak snad mnohý za svých mladých let myslil. Ale dnes se nahlíží lépe nežli dříve, že všickni pracovali a pilni býti musejí, jestliže chtějí šťastně a spokojeně žít. Tomu kohout nerozumí; poněvadž je takovým pralenochem, praví: to se nesluší.“

A tak tomu skutečně bylo. Kohout byl líný a vysokomyslný, to bylo to celé. Seděl tam po mnohá století nahoře na věžní špici a nedělal toho nejmenšího; ani nekokrhal — tu si přece lze pomyslit, jak byl líný. Snad by ho byl nějaký výprask k pilnosti a práci povzbudil. Ale kdo by se byl něčeho podobného odvážil? Mimo to byl ze dřeva, a tu metla neúčinkuje. Nuže, uslyšíme již, jak se mu vedlo.

Jednoho krásného dne, když tu návěžní kohout jako obyčejně seděl a do modrého nebe pohlížel a velmi šibalsky vypadal, ačkoliv na pranic nemyslel, spatřil s velikým údivem zástup lidu, an se dole kolem kostela shromažďuje. „Co to může býti?“ myslil si. „Dnes přece není neděle.“ Brzy však uviděl, co to bylo.

Byl to slavný provazolezec Karamatti, který napnul provaz mezi kostelní věží a podstavcem zvonů. Po provaze hopkoval malý hoch a malé děvče a tančili si vstříc provozující podivné obraty.

„A tak,“ myslil si kohout, „to je všecko? Myslel jsem již, že je to nějaká slavnost, kterou zde hloupí lidé mně ku počtě slaví.“

Pojednou pozdravil mladý Karamatti lid pohybem ruky a potom vyšplhal jako káčka po kostelní věži nahoru, neboť do věže byly zasazeny od pradávna železné kolíky, jeden nad druhým. A po těchto železných kolících šplhal nyní malý Karamatti vždy výš a výše; konečně byl docela blízko návěžního kohouta. „Nu takového něco,“ myslil si kohout a vypadal docela strašně a zuřivě.

Avšak Karamatti se nedal zastrašiti — byl jedním skokem na kohoutových zádech, a tu jel nyní a křičel z plna hrdla: „Hopla, můj koni! Hej, hopsasa, můj koni!“

Tu si můžete mysliti, že kohout vyvaloval oči i cítil se hrozně uraženým, jak zde ve své vysokomyslnosti seděl a myslel, že se mu nikdo na celém světě nevyrovná. A nyní tu seděl malý klacek, maje ho pod sebou a křičel: „Hopsa, můj koni! Hej, hopsasa, můj koni!“

Z prvu čekal kohout, jestli se celý kostel z údivu nad tak neslýchanou drzostí nesřítí. Ale kostel stál docela klidně a tiše, kde byl stál, a nyní se začal kohout ve svém velikém zahanbení na všechny strany otáčeti a obracet. Co měl dělati? Byl tak líný, že se ani lítati ani kokrhati nenaučil; proto musil nyní dobrovolně snášeti porážku, kterou utrpěla jeho vysokomyslnost, když všechen lid dole volal: „Výborně! Výborně!“ a považoval to od mladého Karamattiho za velmi dovedné, když si návěžního kohouta takto osedlal. Ano, tak to bývá zde na světě: je-li někdo líný a vypínavý, potom přijde malý Karamatti a sjede ho tak dokonale, jako jel on na návěžním kohoutu. O tom buďte úplně ujisti.

Avšak návěžní kohout tím příliš nezmoudřel. Rok od roku sedával nahoře na své věžní špici; jedno pokolení po druhém zpívalo dole v kostele své žalmy ku cti a chvále Boží, a když prožilo svůj věk, putovalo do hrobu; a noví lidé přicházeli, zpívali tytéž staré žalmy v témž starém kostele. Ale kohout seděl vždy stejně líně a stejně vznešeně na své věži a čekal pořád ještě, že ho potká konečně nějaké zázračné štěstí, by odměnilo jeho vznešenost. Snad očekával, jak zde seděl, že bude pozlacen nejčistším zlatem a že bude zářiti jako slunce, nebo myslel, že bude jednoho dne prohlášen velkokohoutem celého světa. Ano, kdož to může vědět? I čekal a čekal, ale veliké štěstí se nechtělo nikdy dostavit.

Když se byl takto příliš dlouho načekal, tu konečně pořádně sestárnul a ztrouchnivěl, takže, když bylo větrno, odpadával z něho kousek dřeva za kouskem. Jednoho dne byla prudká bouře. Přes kostel se převalil náraz větru, odnesl celého kohouta s věžní špice a nesl ho s sebou vzduchem k moři. Tu litoval nyní kohout, jemuž se nezvyklou cestou zatočila hlava, ponejprv, že se nenaučil lítati a kokrhati. Neboť kdyby to byl uměl, nebyl by býval odvanut do moře, nýbrž byl by místo toho býval uletěl na střechu radnice a byl by tam tak kokrhal, že by se tomu byli páni na radnici i s celým městem podivili. Ale nyní byl odvanut do moře a vlnami semotam zmítán, takže všechny hadry a hroudy k němu pohlížely, divíce se, jaká asi mořská obluda to je. Konečně byl vyvržen na pobřeží, kde zůstal ležeti.

Na pobřeží byl malý domek, v němž bydlela stará žena, která měla dvě děti: hochu a děvče. Chlapec a děvče stavěli si jednou malé hráze

na pobřeží jako pokojíčky pro malé rybičky, které sem vesele vbíhaly a zase odcházely. Jdouce nyní poněkud dále k moři hledat větších kamenů, našli ubohého starého návěžního kohouta, který nyní hodně smutně vy-

Královně nebes.

(K básničky na stránce 46.)

padal. Vlny spláchly s něho všechnu barvu, a on narazil tak nešťastně na kameny, že při tom ztratil svůj zobák a svůj ocas.

Tu pravily děti: „Nyní nebude již zle; matka vždy nařiká, že vrány a vrabci tolik poškozují hrachové záhony. Ale zde máme skvostné

strašidlo na ptáky. Vezmeme provaz a zatáhneme veliké zvíře ku hrachovým záhonům.“

A tak byl návěžní kohout na své staré dny naražen na kůl a stal se strašidlem na ptáky v hrachových záhonech, místo aby byl pozlacen a prohlášen sultánem velkokohoutem celého světa.

Tu se stalo, že vrána, která ho v jeho skvělých časech nazývala Excellencí, jednoho dne sem zaletěla, by si na hrachových záhonech pochutnala. Hu — tu spatřila strašidlo na ptáky a vytratila se odtud tak rychle, jak jen mohla. Ale odletujíc, ohlédla se ještě jednou a poznala svého starého známého. „Kva, kva,“ křičela vrána, „má účta, hledme, Vaše Excellence stala se strašidlem ptáků! Ano, ano, ta vysokomyslnost, ta vysokomyslnost, tak to na tom světě bývá.“

„Zavři svůj zobák,“ zakrákal rozumný starý havran, který seděl nedaaleko na pařezu: „Starý kohout byl vypínavý a líný, a proto se mu vede zle. Ale nyní je stár a nešťasten, a staré a nešťastné nesmíme tupiti. Nikdo neví, jak se mu na stará léta povede.“

To vše slyšel návěžní kohout, ale nemohl slova odpovědět, neboť neměl zobáku a byl naražen na kůl. Tam sedí nepochybně dodnes.

Královně nebes.

V nádheře nebes, slávě a jase,
na zlatém keři růže čarovná,
u věčné záři, u věčné kráse
vládneš jak slavná nebes Královna,
Mari !

Nebeských duchů bělrouché davy
hymny Ti pějí slávy, pokory,
korunu z perel na hlavu staví,
s Ježíškem vedeš milé hovory,
Maria!

Drahé to Dítě vroucně se tulí
v mateřsky sladké Tvoje objetí,
andělé bílí vás ovanuli
lehkými křídly v hebkém rozpjetí,
Maria!

Do knihy žití, proseb a vzdechů
ubohých lidí, tvorů nicotných,
ruka Tvá píše nebeskou těchu,
smazuje vinu, zahlazuje hřích,
Mari !

Královno nebes, nadhvězdných světů
nejkrasší Hvězdo, vzácná, zářivá,
v souzvuku slavném srdcí a retů
Tobě náš hymnus zbožný zaznívá,
Maria!

Vítězslav Unzeitig.

Láska k vlasti.

Člověk miluje místo, kde se zrodil. Milým je mu otcovský dům; milá jsou mu místa, kde jako dítě si hrával. Zvláště však utkvěly mu v mysli tváře osob, které kolem sebe zřel, rodičů a sourozenců. V srdce se mu zaryly zvuky řeči mateřské, jimiž ho matka učila, a písňě, jimiž jej konejšila.

Vzdálen vzpomíná domova, jak pěje píseň: „Otcovský dům, ach, to je ráj, tím oblažil Bůh tebe, a projdi světa širý kraj, nenajdeš jiné nebe!“

Láska k rodnému domu znenáhla se vztahuje na všechny rodiny, které mluví týmž jazykem a na všecku zemi, kterou obývají. Vlastí je nám země, kterou otcové naši potem, slzami a krví posvětili, země na jejímž obzoru spatřujeme jako hvězdy zářící slavné muže i svaté mučedníky. Vlast je země, jejížto synové mají tytéž tužby a přání.

Čím více kdo poznává dějiny své vlasti, slávu předků svých, tím více miluje vlast svou, jazyk, s tím větší hrdostí se hlásí k národu svému.

Svaté náboženství lásku k vlasti povznáší a ušlechťuje. Jasným vzorem je nám dárce svatého náboženství křesťanského, Kristus Pán. Miloval zemi, v níž se zrodil. Ji posvětil kroky svými, hlásal v ní nejprve svaté učení a konal zázraky. Vida, že národ nevďečný se v záhubu řítí, varoval jej a plakal nad ním.

Podobně smýšleli svatí apoštolové, první křesťané, kteří, ač krutě pronásledováni, přece vlasti nezahladili, ale krev svou cedili pro kruté císaře své.

Že náboženství svaté utužuje lásku k národu, učí i dějiny národa našeho. Proto veliký Čech, Fr. Palacký, varoval před náboženskými rozbroji, poněvadž vlast hubí, a jsa sám mužem zbožným, věřícím, napomínal k lásce k Bohu a k bližnímu, jakožto základu dobrého života. Náboženství učí lásce účinné, která, když třeba, i veliké oběti přináší.

A jak se jeví láska k vlasti? Odpovídám: prací a poctivostí. K tomu však třeba vzdělání. Národ vzdělaný nezahyne.

Proto se v mládí vzdělávejte, byste jednou prospěšně pracovali každý ve svém povolání. Obohacujte nyní rozum hojnými vědomostmi a šlechtěte srdce svá ctnostmi. Budiž základem života vašeho láska k Bohu a k bližnímu, z níž vyrůstá pravá obětavá láska k vlasti!

Fr. Synek.

Benátky.

Píše *Ignát Zháněl.*

II. Projížďka městem. Náměstí svatého Marka.

Druhého dne při snídání, dříve než jsme se vydali na projížďku a prohlídku města, rozpomínali jsme se na jeho dějiny. Původ Benátek není příliš starodávný. Roku 694. po Kristu zvolila si města a obce v okolí nynějších Benátek náčelníka, který po latinském jménu dux jmenoval se dože. Byl to Paulicius Anafestus, který postaviv se v čelo všech obcí, měl hlavně čeliti proti nájezdům mořských loupežníků. Aby se obyvatelé

Ostrov a chrám sv. Jiří v Benátkách.

snadněji uhájiti mohli, zvolili si z okolních ostrovů největší, jménem Rivo alto, za své sídlo, což bylo roku 811., a tím položili základ k nynějším Benátkám. Pro svou výhodnou polohu mezi východem a západem vedlo město rozsáhlý a výnosný obchod hlavně s Východem.

Roku 828. dovezly lodi benátské z Alexandrie do své vlasti ostatky svatého Marka, jehož si zvolili za patrona, a za znak města vzat lev, jakožto zvíře příznačné sv. Markovi, ano nejvyšší úředníci benátské republiky měli čestný název prokuratorů, t. j. ochránců sv. Marka.

Svatý Marek, evandělita Páně, zemřel jako mučovník roku 62. v Alexandrii v Egyptě. Svátek jeho slavíme 25. dubna. Byl, jak vypravují prastaré spisy, chycen od pohanů, kteří právě obětovali; dali mu na krk provazy a tahali ho po celém městě až se uškrtil.

Moc Benátek stále zdárně zkvétala. Za dob křižáckých válek povstaly k vůli obchodu velké boje s Janovem.

Dle ústavy patřila vrchní moc a vláda výlučně několika jen rodinám, které utiskovaly lid všelijak, což bylo příčinou mnohých různých. Hlavou republiky byl doža, který měl k ruce deset mužů, rádců, s nimiž všecko spravoval.

Později dobyly Benátky skoro všechna sousední města a území

Hejna holubů před chrámem sv. Marka v Benátkách.

jejich měřilo na 625 čtverečních mil; mimo Itálie měli mnoho území v Dalmácii a v Levantě čili v přímořské části středoziemního a aegejského moře, v západní Asii a v severní Africe.

Nejmocnější byly Benátky ve století patnáctém, kdy čítaly na 200.000 obyvatelů. Jak listiny z tehdejších dob zvěstují, měly tehdy 300 velkých mořských lodí s 8000 muži, menších lodí 3000 se 17.000 námořníky; válečných lodí čili jak se tehdy říkalo „galér“ měly 45 s 11 tisíci námořních vojáků. Od r. 1453., kdy dobyli Turci Cařihradu,

klesala moc benátská; když pak objevena byla Křištofem Kolumbem Amerika, přešlo mnoho z jejich obchodu do ruk Portugalců, kteří měli výhodnější polohu u oceánu.

Napoleon I. zničil republiku obsadiv 15. a 16. května 1797 Benátky, které od svého založení až do této doby nebyly od nikoho dobyty. Téhož roku připadly mírem v Campo Formio k naší říši, později, a sice r. 1866., připadly k Itálii, kamž náležejí až doposud.

Cizinci navštěvují Benátky hlavně pro podivuhodnou polohu ve vodě a pro památnosti umění jak malířského, v němž první místo zaujímá škola benátská, tak i stavitelského i jiného.

Ne nadarmo jmenují Benátky „královnou Adrie“, nebo co do polohy jsou nejkrásnějším městem evropským.

Z oken našeho hotelu měli jsme ráno přerozkošnou vyhlídku; zrovna pod našimi okny bylo zakotveno více italských válečných lodí, mimo toho stálo tam více parníků osobních i obchodních, více lodí o několika stožárech; gondoly pak jezdily čile sem a tam. Hned naproti byl ostrov svatého Jiří s chrámem tomuto světcovi zasvěceným, bývalým klášterem, nyní kasárnou. K večeru zajeli jsme si k němu a pokochavše se krásnou stavbou chrámovou, kterou v letech 1540 až 1580 provedl proslulý stavitel Palladio, vystoupili jsme na věž, odkud byla překrásná vyhlídka na město i okolí; v zadu černaly se obrovské Alpy, na druhé straně ohraničovalo obzor nekonečné moře.

V tomto kostele bylo roku 1800. konklave, shromáždění kardinálů, a zvolen 14. března téhož roku za papeže Pius VII. Proto přijal též nynější svatý Otec Josef Sarto, který býval patriarchou benátským, jméno Pia X.

Najali jsme si gondoliera na celý den a projeli především celý canal grande, hlavní kanál, který protéká celé město v podobě velkého S; je čtyři kilometry dlouhý a skoro všude na sedmdesát metrů široký. Protože jsme jeli velmi pomalu, pozorně si všechny stavby prohlízejíce, potřebovali jsme k tomu asi tři čtvrti hodiny. Asi uprostřed překlenut je kanál hodně vysokým z cihel vystavěným mostem o jednom oblouku, který má tetivu 28 metrů širokou. Je tak široký, že jsou na něm na obou stranách obchody; říká se mu ponte rialto, vysoký most.

V kanále grande je palác vedle paláce, každý jinak stavěn; jeden je ve slohu gotickém, jiný v renaissančním, jiný v barokovém, některý z mramoru bílého, jiný z červeného nebo vícebarevného. Brzy mají v předu otevřené sloupoví, brzy jsou jinak přepůsobně vyzdobeny, ale skoro na všech viděti, že nejsou obydleny, nebo že bydlí v nich chudina. Z některých udělali hotely a ty jsou ovšem stkvěle opraveny. Ale u velké většiny jsou vytlučena okna a potřebovaly by velmi nutné opravy.

Zkrátka, sláva Benátek dávno již zašla; při každém úderu vesla můžeme uvažovati, co byly a co jsou Benátky!

Co chvíle vidíme něco zajímavého a nám nezvyklého! U nás v městech vidáváme den co den, jak vojáci z rána v řadách ve čtyřstupu svižně buď za veselých zvuků kapely vojenské, nebo za jasného hlaholu trub jdou na cvičiště. V Benátkách viděli jsme parník těžce, z hluboka oddychující, který byl všecek obsazen vojáky a vlekl za sebou ještě asi dva čluny, v nichž též byli vojáci; vezl je z kasárny na cvičiště; protože cvičiště je malé, může na něm cvičiti jen několik setnin; jak asi dvě hodiny cvičí, odveze je parník zase do kasárny a doveze jiné oddělení, což se opakuje po celý den. Zajisté je to poněkud divný pochod vojska ku cvičení.

Potěšilo nás, když loďař rozpoznav, že jsme Rakušané, rozhovořil se o bývalých časech a litoval, kde jsou ty zlaté časy za rakouské vlády, kdy přišlo k nim mnoho peněz; nyní mají prý jen ohromné daně, ale žádný obchod a průmysl, odkud tedy platiti? Ba později s radostí nám i vypravoval, že poznal hned, že mluvíme česky a že sloužíval u rakouského vojska a byl posádkou v jesuitských kasárnách v Brně a v Olomouci. Vyptával se, jak to tam nyní po padesáti letech vypadá. Ba přiznal se, že zná ještě i jedno české slovo. Přemýšlel jsem, které asi, a myslil jsem si, podle toho poznám, jakého jest asi náš loďař ducha. Nuže, které asi slovo české ze všech si zapamatoval? Hádejte, malí čtenářové! — „Kořalka!!“

Celé město má podobu trojuhelníka, který má v objemu dvanáct kilometrů. Domů je na patnáct tisíc a všechny jsou vystavěny na lagunách, t. j. na bařinách. Dříve než začnou stavěti, zatlukou do bahna kůl vedle kolu z dubového dřeva a pak teprve, když je upraven pevný základ, lze dále stavěti. V celku leží město na osmi větších a 114 menších ostrovech. Všech kanálů či jak by se jinde řeklo ulic je 157, z nichž však velká většina je přístupna jen malým lodičkám.

Místo našich dvorů mají zdejší domy asi metr široký chodník, takže kdo se vyzná může též pěšky jíti, ale ne všudy; chůze však je nadmíru unavující, protože co chvíle je přes kanál vysoký most, k němuž vede mnoho schodů a takových vysokých mostů čítá se 378. Všech obyvatelů mají Benátky asi 163.000 a z nich je, jak sami Italové říkají, čtvrtina chudiny, která žije jen z almužny.

Aby nijak nemohlo škoditi rozbouřenému moři, jsou k východní straně, kde je moře, vyvedeny buď umělé stavby, hráze z istriánského kamene, široké až 16 metrů, vysoké 10 metrů, nebo ostrůvky bařinaté, což vše zabraňuje, by neuškodily bouře mořské a kanály nebyly zanešeny bahnem a pískem.

Nejpamátnejším je v Benátkách náměstí svatého Marka s kostelem téhož světce. Při kostele je patriarcha, jímž býval nynější svatý Otec Pius X. Vystoupili jsme tu z loďky, a těšíme se, že se můžeme opět trochu projít. Náměstí svatého Marka skládá se vlastně ze dvou, z menšího vedle paláce dožecího a z většího před kostelem svatého Marka. Větší, piazza itipiaca, má délku 175 metrů a šířku 82 metrů. Ze třech stran je náměstí obklopeno překrásnými velkolepými budovami, ze čtvrté strany pak je chrám svatého Marka; protože je největším a skoro jediným v celém městě, bývá zde každodenně večer čilý život, kde kdo sem přijde, by se nadýchal čerstvého vzduchu, prošel se, prohlédl si procházející se publikum, sešel se se známými a poslechl pěknou vojenskou hudbu.

Náměstí je vydlážděno velkými mramorovými plotnami a lze choditi dokola kolem podloubími, v nichž jsou samé obchody s nádherně vyzdobenými výkladními skříněmi. Na náměstí poletují tisíce holubů, jež živíval dříve stát; nyní to obstarávají cizinci. Holubi jsou tak přítulní, že vletí krmícím je až na ruku.

(Ostatek příště.)

New-York v Americe. Srpen 1904.

Drahé dívky !

Dost možná, že mnohý čtenář „Anděla Strážného“ mne zná; byl jsem na mnohých místech v Čechách i na Moravě na sv. misiích. Nyní však jsem daleko, až za mořem, v New-Yorku. Je to veliké město; rozkládá se na ostrově. Je asi půl hodiny cesty široké a asi 5—6 hodin cesty dlouhé. Vypočítejte si, kam až od vás z domu je pět hodin cesty, a představte si, že až tam je celá cesta plná velikých vysokých domů. To je vlastní město. S ním jsou spojena ještě jiná města; všem těm spojeným městům se říká Velký New-York. Kdo by jej chtěl přejíti, jakož i některá města, která s New-Yorkem souvisí, a jež jen řeka dělí a jež jsou jako předměstími jeho, musil by pěšky jíti asi 10 hodin cesty.

Čechů je zde asi 30—40.000. My, Redemptoristé, máme pro ně český kostel Nejbl. Panny Marie, Matky ustavičné pomoci, která i u Vás je uctívána. Pod kostelem máme školu, do ní chodí přes 300 dětí, které vyučují ctihodné sestry. Máme ještě jednu školu nedělní, kde se vyučuje náboženství a češtině; tam chodí asi na 300 dětí. — Mnohé české děti chodí do státních veřejných škol, které jsou anglické. Přijdou tam o jazyk a o víru, protože tam se náboženství nevyučuje. Tam se jim vysmívají jiné děti, dělají-li kříž, modlí-li se. — Je tu ještě jedna česká škola, ale

není katolícká, v ní říkají dětem, že Pán Bůh žádný není. Mnohé děti chodí též do školy protestantské, neboť protestanti jsou bohatí a je podporují. Tak mnoho katolíckých dětí vyrůstá a neví nic o pravém Pánu Bohu. Proto nic se nedivte, že jsou zde mnozí, i dospělejší, kteří ještě nikdy nebyli u sv. přijímání ani u sv. zpovědi; ano jsou mnohé děti české, které odpadli rodiče ani pokřtiti nedali; a jsou mnozí Češi dospělí, kteří jsou pohany, nejsouce křtěni.

Drahé děti moje! Děkujte Pánu Bohu za to, že jste křesťany, a za všechna dobrodiní sv. víry. Modlete se, za to Vás prosím, za Čechy New-Yorské, zvláště za děti; za naši školu, by nám Pán Bůh pomáhal, za děti všechny, by došly dobrodiní křtu svatého a svatých svátostí, by byly křesťany. Na Vaši modlitbu mnoho spoléhám.

Váš

P. Bohumil Matějů,

missionář ze shromáždění Nejsv. Vykupitele v New-Yorku.

Vepříkova sláva.

Hleďme toho »štětínáče«,
kterak na nás s hůry kouká,
cítí se být velkým pánem,
proto si tak hrdě fouká.

Dávno-li co u koryta
byl se svými sourozenci,
a teď přišel, aby od nás
dal se věnovat slávověnci.

Zpozdilý ty »štětínáči«,
napni svoje tlusté uši:
vrať se zpět do svého chléva,
věř, že tam ti líp to sluší.

A až z tebe jaterničkou
mlsný jazyk chuť si spraví,
potom, brachu štětínatý,
dojdeš jistě velké slávy.

Maruše Kabrtová-Bukolská.

Pudlík.

Napsal A. B. Štastný.

(Část další.)

Když jednou Jaroslav vrátil se s psíkem domů a rozdělil se s ním o skrovnou večeři — zase zavládl u nich nedostatek — tu matka prohlásila, že psíka nemohou u sebe déle nechat. — „Nemáme tolik, abychom uživili ještě zvíře, a ty se k vůli němu také nesmíš uskrovňovati, sice bys seslábnul. Nevíme, komu pudlík patří, nikdo se k němu nehlásí; tedy se zeptej některého ze svých spolužáků, zdali by jeho rodiče psíka nepřijali.“

Jaroslav sklonil hlavu, by zakryl slzy. Bylo mu líto, že se má rozloučiti se zvířátkem, které se mu stalo tak milým.

„Kromě toho musili bychom ze psa platiti povinnou daň, několik zlatých ročně, a na takové zbytečné výdaje nemáme,“ pokračovala matka. „Ač nerada, přece musím pudlíka dát z domu.“

Po těch slovech zdvihnul se psík, který zatím ulehnu ke kamnům, a přiběhnuv ke vdově, opřel se předními tlapkami o její kolena a lízal jí ruku. Připadalo to, jakoby pudlík byl rozuměl, co se mluví, a jakoby tímto způsobem prosil o slitování.

Jaroslav hlasitě se rozplakal, a také jeho matce zvlhly oči. Sehnula se ku přítulnému zvířátku, pohládila je a řekla: „Jdi si zase lehnout, jdi, tys hodný pejsek!“

Pudlík sebou mrštil, radostně zaštěkal, otřel se ještě o Jaroslava a již byl zase u kamen, odkudž pošilhával ke stolu.

„Neplač, Jaroslave,“ obrátila se matka k synovi, „ať tedy psík zůstane ještě některou dobu u nás. Nerada bych však jej morila hladem.“

„Maminko, já se mu postarám o pokrm,“ horlivě nabízel se Jaroslav. „Poprosím sousedy, by mi dávali zbytky z kuchyně, které zahazují do smetí — a pudlík bude mít po hladu.“

„Hůře však je s daní; té odváděti nemůžeme,“ řekla zase matka.

„Snad si nikdo nevšimne, že psík nemá známky,“ těšil se hoch. „Ostatně, když s ním půjdu ven, budu jej držeti na provázku, by mně ho pohodný nevzal.“

Zůstal tedy pudlík nadále u Kovaříků a Jaroslav považoval se již jeho vlastníkem. Pojmenoval psíka Běloušem, a na toto zavolání byl pudlík hned u něho. Jak si byl umínil, na ulici chodil se psíkem, maje ho uvázaného. Tím ovšem zabráněno Běloušovi probíhati se volně; však hodné to zvířátko brzy tomu uvyklo.

Jaroslav poprosil několik sousedek o zbytky, a Běloušovi dostávalo se nyní hojně potravy. Byla to směsina různých polévek, omáček a

v ní plovaly kousky knedlíků, bramborů, všeliké zeleniny a tvrdého chleba — což psík s největší chutí vždy slupnul. Někdy byl obdařen také kostí, která mu byla zvláště milou pochoutkou. A nejen od sousedů, nýbrž i jinde dostával Jaroslav pro svého psíka. Na nároží, kde prodával kaštany, byl hostinec, a kuchařka zvykla si dávatí Běloušovi různé odpadky z kuchyně. Někdy byl obdařen také Jaroslav zbytky od oběda, což vděčně přijímal a často též matce část uschoval.

Jaroslav vypůjčil si ve škole knihu, ve které bylo poutavě pojednáno o vlastnostech různých zvířat. V jednom článku se dočetl, kterak učenliví jsou psi, zejména pudlík že vyniká bystrostí. Ve volných chvílích obíral se tedy učením Bělouše, a pudlík rychle chápal. Brzy uměl choditi po zadních nohách, vzpřímen stál v koutě a předními tlapkami držel hůl jako voják ručnici, přeskakoval hůl, a mnohé jiné kousky znal prováděti. Lidé z domu divili se čipernému Bělouši a za jeho představení často jej odměnili něčím na zub.

Nevzešla tedy vdově Kovaříkové z Bělouše žádná škoda, když jej živili cizí lidé; a ještě sama se obveselila jeho dovedností.

III.

Je poledne.

Jaroslav kráčí ze školy s hlavou skloněnou, nevšímaje si, co se okolo něho děje. Je mu tak teskno, že by se nahlas rozplakal.

Když vstoupil do chodby, ze které chodilo se do jejich světničky, otevřely se jedny dveře a v nich objevila se stará žena — sousedka Vonásková.

Jaroslav ji pozdravil, ona poděkovala a hned se otázala: „Ty jdeš domů? Což jsi už po obědě?“

Hoch zavrtěl hlavou.

„Teprve půjdu k obědu. Zaskočil jsem si domů na chvílku, bych si uložil školní sešit, do kterého mám dnes napsati úkol. U Malých mohly by mi jej děti pošpinit nebo snad i roztrhati.“

Sousedka Vonásková zakývala hlavou.

„Máš teď osud, milý hochu! Než doufej v Pána Boha, že bude brzy zase dobře. Počkej, hned ti přinesu klíč.“

Zašla do svého bytu a za chvíli byla tu zase. V jedné ruce držela buchtu, v druhé malou, hliněnou misku a klíč.

„Tu vezmi k svačině a zde něco pro Bělouše. Bude mítí již asi také hlad.“

„Zaplať Pán Bůh, paní Vonásková,“ děkoval Jaroslav se slzami v očích, přijímaje, co mu hodná sousedka podávala.

„Rádo se stalo. Večer dám ti zase něco pro psíka.“

Pokynula hlavou a vzdálila se.

Jaroslav odemknul dveře jejich světničky, a již byl u něho Bělouš, vesele štěkaje a vyskakuje na něho. Hoch postavil mísku ke kamnům, v nichž bylo temno, a Bělouš chutě pustil se do jídla.

Jaroslav vložil buchtu za okno, do stolu vložil své školní věci a smutně rozhlížel se po světnici. Když utkvěl jeho zrak na stole, za kterým sedávala matka s prací, propukl v pláč. Matičky zde nebylo — již před několika dny opustila chudíčký příbytek, je nyní v nemocnici.

Její choroba se totiž zhoršila, otekly jí nohy i ruce, cítila v nich hrozné bolesti, a nemohla se ani hnouti. Sousedka přivolala k ní městského lékaře a ten prohlásil, že Kovaříková musí se léčit v nemocnici, chce-li býti zase zdravá. Tedy ji tam dopravili v nosítkách, a plačící hoch ji doprovodil. Chorá uložena ve veliké síni, kde vzdychalo mnoho nemocných, a chvějícím se hlasem radila synkovi, by se odebral ke svému poručníkovi a poprosil jej, aby se ho ujal, dokud ona se neuzdraví.

„Sice má tvůj poručník sám četnou rodinu, ale přece mohl by ti dáti kousek toho jídla a opravití boty. Vyřiď mu, že mu vše nahradím, jakmile jen budu moci zase pracovati. Buď hodný, Jaroušku, uč se pilně ve škole, poslouvej svého poručníka a — neplač,“ dodala chvějícím se hlasem, když hoch začal usedavě štkáti. „Pán Bůh nás neopustí. A teď už musíš jíti můj synáčku, brzy sem přijde pan professor s doktorem. Ve středu odpoledne tě zase uvidím; přijdeš!“

Hoch přisvědčil a dlouho líbal milou matičku, než se s ní rozloučil.

U svého poručníka nebyl právě vlídně přijat, když přednesl prosbu své matky. Obuvník Malý byl chudý člověk, trochu lakomý; měl ženu a šest malých dětí, které prací rukou svých sotva obživil.

Když Jaroslav, skončiv svou prosbu, sepal ruce, zamračil se Malý a vjel si oběma rukama do rozčuchaných vlasů.

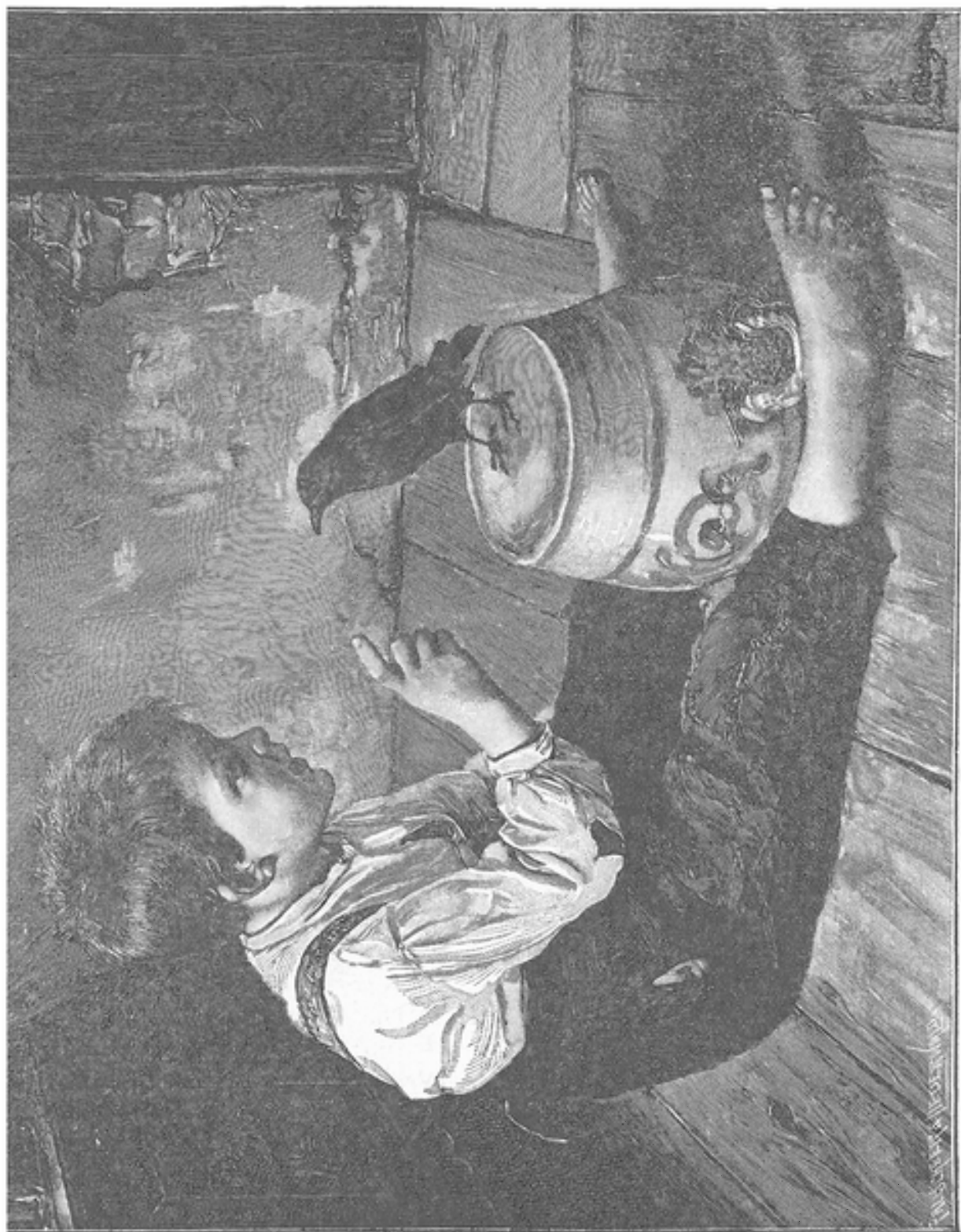
„To má člověk z toho poručníkování!“ zabručel. „Jakoby nás nebylo už dost, ještě o jeden hladový krk více! To aby se člověk zrovna zbláznil!“

Jaroslav bázlivě ustoupil ke dveřím.

Žena obuvníková pohlédla na něho soucitně a obrátivši se k muži, řekla chlácholivě: „No, no, nemusíš hned tak hubovat. Kde se nají osm i devátý se přiživí. Kousek toho jídla, myslím, vždycky zbude pro Jaroslava. Snad bys jej neopustil, ty, jeho poručník, zástupce jeho nebožtíka otce, jenž byl mým bratrancem? Vždyť je to náš příbuzný; nejsme si cizí. Co by tomu řekli lidé?“

Obuvník sebou trhnul a prudce se otočil.

„Kdo pak ho vyhání? Kdo říká, že ne? Před tebou aby si člověk nesměl ani odlehčit! Nu tak, hochu, nestůj u dveří a sedni si! Snad to

V učení.

s tím jídlem nějak zařídíme. Ale spat zde nemůžeš, neměl bys na čem, leda bys ležel na zemi. Toho však netřeba; máš domov a tam můžeš dobře přenocovat. Tedy ráno, než půjdeš do školy, stav se zde na snídání, v poledne dostaneš oběd a večer také něco. Na svačinu zapomeň; my jíme jen třikrát denně, jsme sami chudáci. A také se netěš na nějaké mlsky; u nás je skrovná kuchyně.“

Smutný byl nyní život Jaroslavův. Ráno zamknul světničku, když byl v ní poklidil, klíč odevzdal sousedce a šel k Malým na snídání. Potom byl ve škole, odtud šel k obědu a po obědě zašel si domů, by se učil a potěšil se s Běloušem, který musil býti nyní sám ve světničce. Zase cesta do školy, ze školy pak domů. Večer vzal kotlík s kaštany a provázen Běloušem, který nemohl se už ani dočkat, až si proskočí na čerstvém vzduchu, odebral se na nároží, by zde prodával kaštany. Potom uchýlil se opět k Malým na večeri a brzy odtud pospíchal, neboť obuvník stále huboval na všechno, jeho děti pak byly velice nezpůsobné a neposedné, což Jaroslavovi, zvyklému na tichou světničku, bylo velice nepříjemné.

Z výdělků svého opatřil si trochu paliva, zatopil si doma, a potom se učil nebo četl. Když chystal se ku spaní, vždy pokleknul a modlil se za matičku, by ji Pán Bůh brzy uzdravil. Se vzpomínkou na ni a se slzami v očích usnul.

U Malých nedostal nikdy ničeho pro Bělouše; obuvník huboval, že hoch trpí u sebe zbytečného jedlíka, který není k nijakému užitku.

Přece však netrpěl Bělouš hladu, neboť dobří sousedé a také kucharka z hostince pamatovali na něho se zbytky.

Ve středu navštívil Jaroslav matku v nemocnici a pobyl u ní celé dvě hodiny. Nebohá trpitelka postěžovala si mu, že její nemoc bude dlouho trvati — jak vyslovili se lékaři. Těšila však synka, by se proto netrápil, že nebeský Otec na něho nezapomene. (Příště dále.)

V učení.

První okamžiky, když vypadla z hnízda a octla se na hebké trávě při kraji lesa, nebylo jí nijak dobře. Špatně vyplatila se jí zvědavost její podívat se trochu předčasně na ten Boží svět, o němž od rodičů slýchala tolik krásného! Začala úzkostlivě naříkati. Ale staří nebyli doma; z hnízda odpovídal jí jenom žalostný nářek sourozenců, kteří jí pomoci nemohli. A když radostně přihnal se hospodářův Tonda vraceje se s pole,

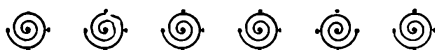
věděla ubohá kavečka, že po zlatých dobách svobody, třebas jich v hnízdě dosud ani tuze neužila, je veta.

Tonda prosbami obměkčil matinku, by si směl kavečku ponechat, že ji naučí rozličným kouskům. Protože byl hodný hoch a měl dobré srdce, matinka vidouc, že má z ptáčete radost a že mu neublíží, svolila, ano vymohla mu svolení i u tatínka. Aby si svého vězně zajistil, přistříhl mu hoch trochu křidélka.

A tak vidíte malého černého zajatce v postavení, které mu první čas působilo pramálo radosti. Tonda vyhledal si tichý koutek v domě a dobrácky vpravuje do malého neposedy různé vědomosti; kavečka poslouchá pozorně. Jenom když zájem žákův upoutá muška poletující kolem anebo pavouk pomalu lezoucí po stěně, hlas učitelův stává se přísnějším. Někdy dojde i k hrozbám, nikdy však k vyplnění jich — na to má Tonda svou kavečku příliš rád.

Kavečka je učelivá, má se dobře i dělá pokroky. Je po tátovi; i ten v mládí zažil cosi podobného. A často uvedl mladé v úžas, pronášeje lidským hlasem rozličná slova — ano, skutečná lidská slova — to byla památka z eviku v mládí. Snad i náš učeň do té doby, nežli dorostou mu přistřižené perutě a on jednoho krásného dne zmizí bez rozloučení, bude uměti mluvit — ten úžas pak sourozencův a druhů! Od svého hodného přítele Tondy půjde sice nerad, velmi nerad, ale — ta zlatá svoboda je přece jenom nade vše! . .

V. Unzeitig.

Obrázky z katolických missií.

Píše *Fr. Všečeka*.

Ještě jednou o lvu.

missionář ze Sev. Zanzibaru *) P. Sinner vypravuje: Jistě bude zajímaví čtenáře zpráva o dobrodružství se lvem, jež jsem zažil a na něž vzpomínám vždy s hrůzou a zároveň i s vděčností k otcovské Boží Prozřetelnosti. — Když jsem se v prosinci r. 1900. vracel z Kilimandžaro **) do Utaita, setkal jsem se neočekávaně s králem pouště. Cestující, který se ubírá zmíněnou krajinou, hledí, by co nejrychleji přešel liduprázdou a vyschlou stepí, která se prostírá mezi Kilimandžaro a pohořím Utaita, protože je tu jednak málo vody, jednak se tu potuluje mnoho lvů, levhartů, slonů, buvolů a nosorožců, kteří život cestujícího ohrožují.

*) Zanzibar jest ostrov při vých. břehu Afriky.

**) Kilimandžaro je hora 6010 metrů vysoká ve vých. Africe.

Prvního dne jsem dorazil šťastně do Taveta. Odtud jsem vyšel časně z rána, chtěje po namahavém celodenním pochodu dospěti do missie Bura. Chladný větřík vanoucí od posněženého Kibo osvěžoval a sílil mne i černé moje nosiče; pocit úzkosti a smutku plnil naše nitro na pouti pustou krajinou.

Půda byla kol kolem porostlá hustou, žhavým sluncem spálenou travou; jen místy bylo viděti malé háje, sestávající z nízkého křoví a zakrnělého trní, z něhož jenom místy vynikaly ojedinělé listnaté stromy neb štíhlý vrchol pozvedaly ladné cypřiše. Místy byly celé plochy bez stromů, toliko bujnou travou porostlé. Všude se hemžilo zvíře rozmanitého druhu; zvláště tu byly antilopy,*) zebry, pštrosi a j. Na zemi hnízdl tisíce rozmanitých ptáků.

Kráčeli jsme mlčky jeden za druhým; pojednou jeden z nosičů úzkostlivě vykřiknul: „Simba, simba! t. j. Lev, lev!“ Uleknutě jsem stanul a ohlížeje se rychle na vše strany, volám: „Wapi, wapi? Kde, kde?“ Černoši však byli mrštnější než já. V okamžiku shodili břemena s hlav a ramen na zem a rozběhli se co nejrychleji do pouště, pokřikující druh na druh: „Kimbia, kimbia! Utec, utec!“

I já jsem zatím uviděl, kde je nepřítel. Právě se vynořil z houštiny a pohlížel velikýma hněvivýma očima hrozivě na nás, jsa hotov k boji. Říkává se, že prý lev bělocha nenapadne, leč když prý je podrážděn aneb postřelen, když jsa hladem puzen vychází na lov neb když prý okusil, jak chutné je lidské maso. Běloch prý se může bez strachu postavit před lva, jenom prý musí pevně hleděti v jeho oko; utíkat nesmí, jenom pomalu pozpátku couvati. Lovec, který je jist, že nechybí, může vždy zůstat státi; usmrtí lva dobře mířenou ránou do oka neb za týl. Ovšem chybí-li, může býti jist, že bude na kusy rozsápán. Massaiové se lva nebojí, ba vysmívají se mu a říkají, že žádné zvíře není tak hloupé, jako on. Toliko oštěpem a štítem ze zvířecích kůží ozbrojeni, potulují se po poušti, lovíce zvíř. Setkavše se se lvem, skrčí se za keř a nechají jej kolem sebe běžeti; v širé stepi skryjí se za štít neb pod něj. Lev prý je považuje pak za mraveniště a jde kňuče kolem nich dále. Jiní prý zůstávají ztrnule státi neb opírají se o strom a zavřou i oči. Lev prý je pak považuje za suchý kmen. A kdyby i útok na ně učinil, Massaiové se nebojí. Když se skokem vymrští dravec do výše, skrčí se černocho, skočí pod něj a rozpáře mu ostrým nožem břicho, nebo uskočí stranou a lev dopadne na zem. Massaiové tvrdí, že prý lev se pro nezdařený skok zastydí a stáhnuv ocas mezi zadní nohy, uteče pryč. Jsou-li lvem v běhu pronásledováni, hodí mu pod nohy štít, a zatím co lev na tomto předmětu hněv si vylévá, vyšplhá se černocho zručně jako opice na strom.

*) Antilopy jsou podobné srnci.

Taková vypravování se pěkně poslouchají, čteme-li je v knize nebo nasloucháme-li jim — vězíce ve zdravé kůži. Avšak docela jinak je, když to jde do tuhého. Já aspoň jsem v oné chvíli neměl ani kdy ani chuti k podobným úvahám; poněvadž byly okolo cesty v pravo i v levo stromy, následoval jsem příkladu svých průvodčích a utíkal co nejrychleji ku stromu, který nebyl příliš vysoký a jehož větví jsem se mohl chopiti. Poněvadž jsem měl na nohou střevíce, mohl jsem jen velmi pomalu a namáhavě nahoru. Myslím, že by bylo po mně bývalo asi veta, kdyby se byl lev přímo proti mně obrátil. Dobrotivý Bůh však nechtěl, abych takto zahynul. Lev se obrátil napřed na černochoy, kteří mu utekli na stromy.

S vysokého útulku jsem mohl pozorovati vzteklého nepřítele. Šlehaje ocasem, potřásaje hřívou a bruče hněvem obcházel pod stromy, na nichž jsme byli ukryti. Mně nebylo ještě nyní volno; stávat se, že si lev sedne pod strom, na němž se skrývá uprchlík a tak dlouho čeká, až se své oběti zmocní. Jistý křesťan z Mouha u Tununguo mně vyprávěl, že také jednou utekl před lvem na strom. Lev se však klidně položil pod strom. Nešťastný uprchlík křičel, házel na lva ulámané větve, avšak lev se nehýbal. Dva dny a dvě noci strávil o hladu a žízní na stromě. Teprve potom přišli lidé blíže; upozornil je voláním na nebezpečí a prosil o pomoc. Lidé odešli do vsi a vrátili se s oštěpy, puškami a bubny a stropili pekelný hluk, který pohnul lva k odchodu.

Vroucně jsem děkoval Prozřetelnosti, když jsem viděl, že lev vstává a do pustiny se vrací. K vůli jistotě zůstali jsme ještě chvíli na stromech, pak jsme sestoupili, nosiči se chopili opět břemen a spěchali jsme dále. Strach nás pobádal ku rychlosti.

Aby si mohl laskavý čtenář představit, jak mnoho lvů se zdržuje v této poušti, připojuji vyličení nehody, která potkala jednoho rakouského lovce v těchto končinách. Opatřen zbraní i náležitým průvodem, lovil na stepi. Právě skolil antilopu, když po střelné ráně vystoupil z houštiny lev. Jsa ránou jist, namířil lovec a střelil dravce za týl. Lev zařval a klesl. Již však vystupoval nedaleko druhý lev a blížil se zuřivě k střelci. I tohoto skolila koule, zasáhnuvši jej do šíje. Tu se objevil třetí lev. I na toho střelil, chybil však zcela nepatrně. Dříve však, než byl s to, by druhou ránu naň vypálil, již jej srazil lev k zemi. Jedním pohybem tlapy roztrhl dravec na zemi ležícímu oděv od vrchu dolů. Na štěstí přiskočil neohrožený černoch z kmene Mtaita, nasadil hlaveň pušky k tlamě lvově a skolil jej v rozhodném okamžiku. Polomrtvého lovce dopravili do ležení.

Kéž nás Prozřetelnost Boží neopouští, nýbrž provází a ochraňuje na všech cestách našich!

(Příště dále.)

Pecka.

Příběh ze života. — Z Tolstého první čítanky.

Matka koupila švestky a chtěla je dát po obědě dětem. Byly na talíři. Váňa ještě nikdy nejedl švestky; i voněl k nim ustavičně. A tuze se mu líbily. Tuze rád by je byl jedl. Ustavičně obcházel kolem švestek. Když byl sám ve světnici, neodolal, vzal si jednu švestku a snědl ji. Před obědem matka počítala švestky a vidí: jedna chybí. Řekla to otcí.

Při obědě povídá otec: „Což pak, děti, nesnědl někdo z vás švestku?“ Všichni pravili: „ne“. Váňa se zapálil jako rak a pravil také: „Ne, já jsem ji nesnědl.“

Tu pravil otec: „Není to hezké, že někdo z vás snědl švestku, ale o to se nejedná. Jedná se o to, že švestky mají pecky, a nedovede-li je někdo jíst a spolkně-li pecku, ještě téhož dne umře. Toho se bojím.“

Váňa zbledl a pravil: „O ne, já jsem pecku oknem vyhodil.“

Všichni se zasmáli, Váňa však zaplakal.

Hádanky a rebusy.

1. Koníček.

plášt.	tko	lá,	po	pod
Syn	sí	tvůj	dě	mi
na	ti	Ma	ti	nás
lá,	tvůj	me	pře	ko
má	še	ja	sám	spě

J. Karásek.

2.

Doplňte tečky písmenami tak, aby střední písmena dala jméno hlavy všech křesťanů.

á	a	strana světová,
n	h	žák do školy nosí,
l	k	pták,
i	l	řeka evropská,
e	n	na zboží se potřebuje,
c	r	člen rodiny,
á	l	výrobek z mléka,
r	v	zvíře domácí,
y	k	z kvítí se dělá,
s	k	strom listnatý. -ou-

3.

Prvou nosil kdysi voják v boji,
druhou najdeš ve měst českých roji.
Celek jméno světce značí,
což Vám k rozluštění stačí.

4.

- a) Co nemůže člověk povědít?
b) Kdy zuby zajíci nejvíce škodí?

5. Záhadný nápis.

D. OKU. DS. ÍLA. H. LED. MED.
ÍLA. B. IPA. MATKA. P. ONA.
SZ. BI. L. A.

6.

$\underset{\text{ká}}{A} = \underset{\text{ice}}{E} \begin{matrix} \text{\'n} \\ \text{n} \text{ n} \\ \text{n} \text{ n} \text{ n} \\ \text{n} \text{ n} \end{matrix} \frac{\text{mý}}{\text{poj}}$

M. Včelíšova.

7.

$4 \begin{matrix} \times & \times \\ & \times \\ \times & \times \end{matrix} a \underset{a}{A} \text{'ocet jest } O$

8.

$\overset{O}{r} \begin{matrix} | \\ k \\ | \end{matrix} c$

9.

$mu \begin{matrix} \text{'} \\ | \\ tá \\ | \end{matrix} mu$
-ou-

Tricet rozluštětelů hádanek a rebusů v tomto sešitě obsažených, kteří svá spávná rozluštění samostatně pracovaná do 20. října 1904 redakci zašlou, obdrží odměnou pěknou knížku.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1.

1. Koníček: Milujme národ a své povolání, vzejde z toho vlasti požehnání.
2. Otcí je 48 let, synovi 12 = 60.
3. Ka! pr! — kapr.
4. Báj, háj, máj, ráj.
5. F, osm, houba, višěň, Eliáš, Jihlava. — F. Sušil.
6. — 1. Na silnici, kde hodně je štěrku, viděl malý Láďa ještěřku. — 2. Ve hlubokém úvozu, kráčí Jirka u vozu.
7. Čistota půl zdaví. 8. Kozák. 9. Medvěd. 10. Ústřice. 11. Stavitel.

Obsah. Buď upřímným (báseň), str. 33. — Podzimní výjev, str. 34. — Vlaštovice v jeseni, str. 36. — Slovensko a Slováci (s obr.), str. 37. — Touha po domově (báseň s obr.), str. 40. — Návězní kohout, str. 40. — Královně nebes (báseň s obr.), str. 46. — Láska k vlasti, str. 47. — Benátky (s 2 obr.), str. 48. — Drahé dítky! str. 52. — Vepříkova sláva (báseň s obr.), str. 53. — Pudlík, str. 54. — V učení (s obr.), str. 59. — Obrázky z katolických missií, str. 60. — Pecka, str. 63. — Hádanky a rebusy, str. 63. — Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1.

Láfová, Apollonie Matcušková. V Lukavci: Julie Lukšíková, Fr. Souček. V Lulči: Vojtěch Smutný, Jos. Srna. V Luži: B. Škroch, J. Kolek, Jar. Šnopl. V Lužci: Václav Plich, M. Tůmová, M. Grossmannová. V Lysicích: Jan Mihola. V Malšicích: Jan Koutenský. V Měřovicích: Jan Horák. V Metylovicích: Ondřej Lepík. V Milévsku: Anička Železná. V Mirošově: Regina Bayerová*. V Miškovicích: Stanislav Kopriva, Frant. Gaja, K. Matulík, J. Pospíšil. V Mnich. Hradišti: M. Valentová. V Mor. Ostravě: Alois Polášek. V Myslošovicích: Fr. Jančík. V Nákle: Tomáš Haderka. V Náměšti. Mařenka Vytopilova. V Napajedlích: Frant. Koval, Ludvík Švábeník. V Nemojanech: Jaroslav Přikryl. V Nových Benátkách: K. Chramosta, Josef Herout, Máňa Zahradníková*, Josef Kára, Josef Novotný. V Nov. Hradech: Alois Kopecký*, Frant. Svoboda. V Nov. Rousinově: Ant. Svoboda*, Frant. Horák*. V Obeřišti: Anna Novotná*, Antonín Blaha, Frant. Tynhofrova. V Obranech: Alois Jarolím. V Olomouci: Františka Plesníková. V Opočném: Anna Hamerová. V Oseku Vel.: František Beran*, Václ. Drahný. V Osvětimanech: Alžběta Placarova, Štěpánka Synkova. V Otrokovicích: Josef Koval*. V Partutovicích: Cecilie a Alžběta Janíčkovy, Berta Maršálková, Anděla Mockova, Marie Kandlerova. V Pečkách n. D.: Boženka Nováková. V Petřvaldě: Jindřich Studník, Jan Pavelek. V Plumlově: Jos. Flódl, Jaroslav Lubič. V Plzni: Jan Růžek. V Polance: Alžběta Tešarova. V Popovicích: Josef Mikša*. V Praze: Božena Burdová. V Přelouči: Alois Valenta, Frant. Svoboda, Václav Čermák*, Marta Filipovská. V Přemyslovicích: Filomena Krečmerova (Srdečný dík!), Anna Prokopova, Anna Janečková, Anna Spurná, Zdenka Dvořáková*. V Přerově: Anežka Zaoralová*, Filomena Dostálová, Matylda Micharova*, Alžběta Neuděřilova, Marie Šumanová. V Přestavlkách: Vilem Klimecký, chovanky kláštera tamtéž. V Přívoze: Ferdinand Losert, Aug. Polák, Jan Macura, Hermína Niklova, Jaroslav Perutka. V Radobyčicích: M. Čechurova. V Rajhradě: Růžena Koprivová*. (Děkuji srdečně!) V Ratajích: Marie Střidavá. V Rozseči: Jan Novák (Díky!). V Rudíkově: Marie Kubišová (Děkuji!). V Rudslavicích: Anežka Lužova. V Říčanech: Jiřina Němečková, M. Černíková, M. Lukešova, M. Krejčárková. V Říhovicích: Josef Šamal. V Semilech: Ludvík Špidlen, Marie Procházkova (Srdečně děkuji za pozdravy! Odměna došla?). Ve Skutči: Jaroslav Táborák. (Srdečný dík!) Ve Slavkově: Albert Říha. Ve Smolkově: Aloisie Kačenova*, Gustav Pecháček, Josef Domiňák, Josef Kropě, Jindřich Kupka, Rudolf Valášek. Ve Stankově: Marie Seitlova*. Ve Staré Vsi: Antonín Klimecký, Stanislav Studynka, Alžběta Čadova (Srdečný dík!), František Bartík, Augustin Skácelík. Ve Stolčíně: Julie Bílková*. (Srdečné díky!) Ve Stupárovicích: Anna Pustinova. Ve Štramberku: Anežka Sochova* (Díky!). V Tečicích: Tomáš Staněk, Frant. Holešovský. V Telči: Marie Dvořáková (Díky!). V Telnici: Josef a Adolf Škrdlíkovi. V Tichém: Anna a Marie Špačkovy. V Tlumačově: Leopold Navrátil*, Stanislav Skopalík. V Troubsku: Alois Otoupalík, František Vašulín. V Třebíči: Marie Švábeníková*, Eleonora Pohanová*, Marie Vlčanová, Anna Dlouhá, Anna Tynusova, Karla Pyšná, Hedvika Vondráčková, Marie Matějková, Božena Zimmermannová, Josefa Jelečková, Milada Jakubská. V Třeboni: Ida Kottasova, Marie Šachlova*, Marie Myslíková, Marie Bařkova*, Johanna Jiříčková, Hermína Janoušková, Jarmila Preiningrova. V Tučapech: Štěpánka Brandýsova*. V Tuhlovicích: P. t. pí Zdenka Lenzová. V Tuřanech: Alois Rudolecký, M. Havránkova, Amalie Hrabálková, M. Krejčova. V Uh. Brodě: J. Matulík, Ludvík Machala, Hugo Morávek, Jar. Rýpar, A. Coufalík. Ve Val. Kloboucích: Karel Bureš. Ve Velké: Anna Klusáková (Díky!), Martin Sup. (I já se těším!) Ve Vel. Bytšči: Jos. Uher. Ve Vel. Lukově: Růžena Daňkova, Božena Skřítková, Božena Keflerova, František Ernest*. Ve Veselí n./M.: Jan Kolařík, Antonín Benda, Josef Lacina*. Ve Višňovém: Frant. Bartes, Václav Adámek, Jan Vespalec (Díky!), Jakub Procházka, František Bojanovský. V Vítkovicích: Aloisie Foldýnova, Terezie Kněžková, Josef Günther, Josef Kudělásek, J. Skotnica. Ve Vlčově: Frant. Bařina. Ve Znorovách: Štěpán Polášek*, Josef Kočíš, Floián Karaňát, Alžběta Polášková. V Zubří: Rudolf Dähne. V Žebětíně: Anežka Pospíšilová*. V Židenicích: Rudolf Ošlejšek*, Bořislav Kylian*, Filomena Krkošková, Růžena Matalova, Josefa Ondráčková, Štěpánka Flodrova*, Marie Michálcova, Augustin Prachař, Frant. Černý. V Židlochovicích: Marie Měříšských. V —: N. N.

Správné rozluštění z čísla 1. zaslali:

V Archlebově: Josef Strmiska*. V Babicích: Josef Burýšek. V Bohdalově: J. Heimrich. V Brně: Fr. Shromaždil. V Čes. Budějovicích: Boh. Ledvinková*, Frant. Handl, Hugo Blažej*. V Dobřenicích: Anna Schmidtova. Ve Frenštátě: Marie Bémova. (Srdečný dík!) V Chlumci n. C.: Anna Khunová. V Chotěboři: Petruše Čapkova. (Srdečný dík a pozdrav!) V Chudčicích: Julius Chatrný*. V Ivančicích: Jan Sedláček*. V Jevíčku: Viktor Holzer. Na Král. Vinohradech: Marie Burešová*. (Srdečný dík za účast!) V Líšni: Antonie Mudrychová*, Anna Fronová (adresa byla správná), Antonie a Marie Benešovy. V Lounech: Anna Příhodová*. V Náměšti: Mařenka Vytopilova. (Díky vzdává a rovněž srdečně zdraví strýček red.)

V Nových Benátkách: Alberta Vorlova*. V Obrancech: Karel, Augustin a František Frýdek. (Hádky čekám Pozdrav!) V Olomučanech: F. Badal. V Partutovicích: Cecilie Janíčková, Berta Maršálková, Božena Kandlerova, Alžběta Janíčková, Anna Hynčicova*. V Plzni: Jan Růžek. V Podole Emilie Kabrtova*. V Přestavlkách: Marie a Marta Andersovy, Marie Skulova, Marie Jandova, Lud. Hynkova, Ludmila Bergrova*, Anna Vilímková, Karla a Ludmila Dvořákovy, Anna Fassmanova, Josefka Sedláčková, M. Všetická*, A. Stratilova, Helena Loučova*. (Srdečně pozdravuje své milé neteře a na psaníčka se těší strýček redaktor.) V Přívoze: Josef Březina, Jan Macura*. V Pustějově: Anna Schustrova*. V Semilech: Marie Procházkova*. V Slavkově: Václav Klapetek, Frant. Baier. Ve Staré Vsi: Josef Šamal*, Augustin Machula, Josef Škubal*, Antonín Klímecký. Ve Střebčicích: Stanislav Strouhal*, Frant. Kotásek. Ve Stříteži: Theodor Toman. V Sulislavi: Antonie Rozmarova*. Ve Štramberku: Anežka Sochova. (Srdečný dík!) V Telči: Antonie Liškova*. V Telnici: Josef Škrdlík*. (Omalovánky zašlou v č. 5.) V Trpíně: Alois Vaverka. V Třebíči: Ludmila Česnekova*. Ve Višnovém: J. Vespalec*. (Díky!) V Zalonově: Ladislav Kavan*.

Za četné pozdravy srdečně děkuje a milé čtenáře a čtenářky pozdravuje
strýček redaktor.

Jména odměněných poznačena jsou hvězdičkou!

 Rozluštění zasílána buďte nejdříve do 20. a vždy do redakce,
Dominikánská ulice číslo 4.

Redakci zasláno:

Vychovatelské Listy. Časopis věnovaný zájmům křesťanského výchování. — Ročník IV., číslo 13.—18. — Tiskem Frant. Navrátila v Ivančicích na Moravě. — Vychází dvakrát měsíčně. — Předplatné na celý rok obnáší 6 K. — Redaktor Alois Adamec. — Obsah velmi pěkný a cenný. — Doporučují se všem přátelům křesťanské výchovy ve školách i v rodině.

Rodinné výchování. List pro šíření zásad dobrého výchování v rodinách československých. Se stálou přílohou „Besídka“. — Majitel, vydavatel a zodpovědný redaktor Josef Šauer z Augenburgu, c. k. školní rada v Praze (v č. 567-III). — Vychází jednou za měsíc. Předplatné 2 K. — Číslo 7. — Zaslouhuje vřelého doporučení všem křesťanským rodinám.

Museum. Časopis bohoslovců československých. Ročník XXXVIII. č. 5. — Pořádá Antonín Šalomoun. Nákladem „Růže Sušilovy“. Tiskem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských v Brně. Vychází pětkrát do roka. — Obsahuje velmi cenné články vědecké, z nichž zvláště dvě studie o Sušilovi činí sebit tento i širším kruhům pozoruhodným.

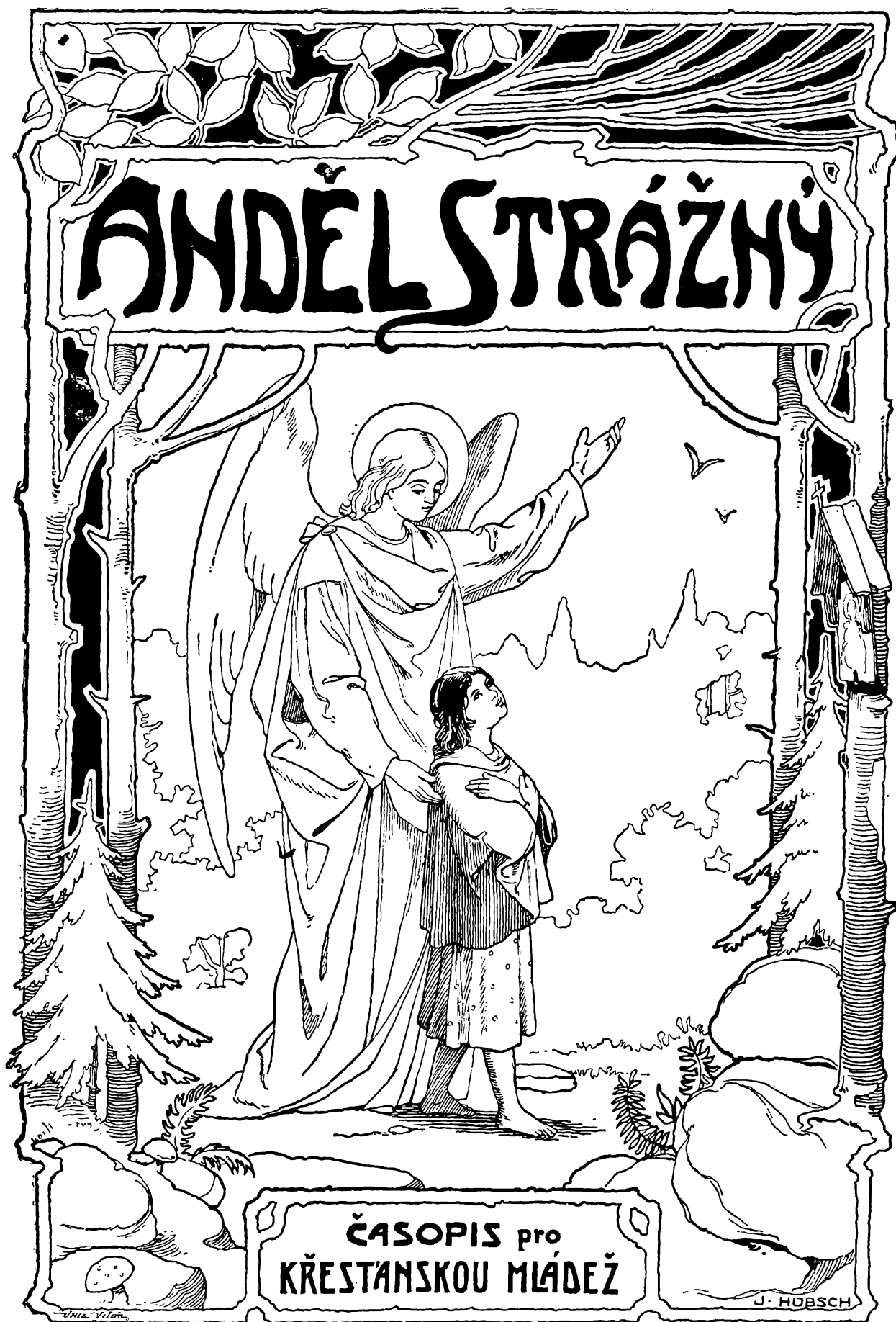
Neděle. Obrázkový týdeník pro dospělé. — Tiskem a nákladem Ant. Odehnala v Brně. Za redakci odpovídá Jan Pohanka. — Vyšlo č. 35.—39. Čtvrtletní předplatné K 2.60. — Doporučuje se co nejlépe.

V knihovně naší mládeže vyšlo: **Ze života dětského.** Stran 196. Cena K 1.10.

„MORAVAN“ kalendář na rok 1905. - právě vyšel nákladem Benediktinské knihtiskárny v Brně. Cena 90 h.

Za redakci odpovídá: JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

*Rakousko 1 K 60 h., Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 fr., Amerika 40 c.*

Vychází měsíčně a předplácí se ročně 1 K 60 h

Spasitel světa vysílá své zpoštoly a všechny své přátele do celého světa a volá, že žeň sice veliká, málo však pracovníků. Vy, milé děti, rády byste milého Spasitele vyzvání poslechly a šly třeba až do Číny a mezi divochy africké a australské hlásat, jak dobrotiv jest Bůh, a že chce, by všichni ku spasení přišli; avšak jste ještě malí, ještě doma zůstatí a se učití musíte. Co však udělati můžete, to děláte: Modlíte se za pohanské děti a šetríte dárky na vykoupení jejich a vychování v křesťanské víře. Zaslány nám nové milodárky v korunách:

Farní úřad v Borové 150.

Správné rozluštění z čísla 2. zaslali:

V Babicích: Josef Burýšek. V Bilovicích: Viléma Svobodova, Josefa Markova*, Ludmila Šurých. V Bohumělicích: Josef Krejčí. V Brně: Frant. Sláma*, Frant. Shromazdil*, František Medrický, Stanislav Srb*, B. Odvárka*. V Brušperku: Julie Gillarova*. V Cerhenicích: Bedřich Uhl*. V Čes. Budějovicích: Boh. Ledvinkova, Hugo Blažej. V Divácích: K. Hnilica*. V Dolanech: V. Peřina. V Drbolci: Alois Rečka. V Dřivčicích: Josef Střeska. Ve Frenštátě: Maruška Bémova*. V Horkách n. J.: Ladislav Cejnar, Anna Prokopova*. V Hořicích: L. Sedláčkova. V Chlumci n. C.: Anna Havránkova, Anna Schmidtova*, R. Pičmanova, Viktoria Littonová*, Anna Khunová. V Chudčicích: Julius Chatrný, Petr Staněk. V Jaro-
měticích: Ant. Brychta. V Jedovnicích: Mařenka Julínková. V Jiríkoviciích: Petr Sekanina* (Dík!) V Klimkovicích: K. Cigánek. V Kloboukách: Drahomíra Korábova. V Kojetíně: Marie Macenauřova*, Jaromír Voříšek, František Strašlička*. V Kolíně: Anežka Šauerova*. V Kostelci n. L.: Jiří Hübsch*, Ant. Kráp, Marie Hruškova*, Bedřich Vostruha, Božena Kučerova*. V Kozlech: Ant. Špaček. Na Král. Vinohradech: Marie F. Burešova. V Líšni: Frant. Lorencova, Adéla Peškova, Marie Černá*, Josefka Havelkova, Anna Fironova, Frant. Tomášková*, Antonie Mudrychova, Antonie a Marie Benešovy. V Lounech: Anna Příhodova. V Luži: Marie Kolkova, J. Kolek. V Mratíně: Frant. Zvěřina. V Náměšti: Mařenka Vytopilova. (Snad se stane.) V Napajedlích: Josef Gabrhelík*, Tomáš Hubáček. V Neratovicích: Frant. Procházka*. V Netíně: Frant. Dvořák, Josef a Stanislav Sýkora*. V Nových Benátkách: Alberta Vorlova. V Obřanech: Augustin a Karel Frýdek*. V Obříství: Ant. Hrbkova*, Antonín Blaha, Františka Tynhofrova. V Obříství: Boh. Bradáčková*. V Partutovicích: Cecilie a Alžběta Janíčkovy, B. Maršálková, Božena Kandlerova, Anna Hynčicova. V Pečkách n. Dr.: Marie Šmejkalova. V Petřvaldě: Jan Pavelek,

Ročník XXIV.

listopad 1904.

Číslo 3.

VZÁCNÝ PENÍZ.

AČ JSEM CHUDA, PŘECE JEDEN
STARÝ, VZÁCNÝ PENÍZ MÁM;
PO PŘEDCÍCH JSEM ZDĚDILA JEJ,
POTOMKŮM HO ZANECHÁM.

ON SE ČÍM DÁL, TÍM VÍC LESKNE
TŘPYTEM ZLATA RYZÍHO;
OSLŇUJE, DRÁŽDÍ OČI
ZÁVISTNÍKA MNOHÉHO.

JAK HO STŘEŽIT, MATKA MILÁ
RADU VŽDY MI DÁVALA,
NIKDY BYCH HO NESMĚNILA,
BYŤ I HLADEM STRÁDALA.

NESKRÝVÁM HO, NEBOJÍM SE,
ŽE MNE OŇ KDO OLOUPÍ;
NA ODIV JEJ NOSÍM VŠUDE,
NIKOMU VŠAK KE KOUPI!

PENÍZ TEN — TOŤ VÍRA SVATÁ,
VĚNO DRAHÉ DÍTEK VŠECH;
JÍM SE HONOS, STŘEŽ HO VĚRNĚ
VE VŠECH SVĚTA ÚKLADECH!

A. BERANOVÁ-CHEJNICKÁ.

Svíčička.

Napsala *Maruše Kabrtová-Bukolská.*

Na den „Všech Svatých“ koupila si sedmiletá Mařenka, dceruška chudé podruhně, u voskáře dvouhaléřovou svíčičku a večer na hřbitově rozžala ji na hrobě svého zemřelého tatíčka. Svíčička vesele zaplála, a rozhlédnuvši se kolem, spatřila na tisíce sobě podobných světél velkých i malých na hřbitově zářiti. To se jí líbilo a velice ji těšilo, že i ona přispívá svým nepatrným světlem k tomu pěknému osvětlení. Pozdvihnuvši náhle vzhůru svých zraků, spatřila na nebeské báni třpytiti se a zářiti jiné světlo, které se jí zdálo býti mnohem jasnější a dokonalejší nežli světla na hřbitově. Byla to hvězda Večernice, která dnes ojedinělá na obloze svítila.

„Prosím tě, milá dívkenko, pověz mi, kdo rozžal tam na obloze to krásné světlo?“ otázala se svíčička Mařenky.

„Bůh, Otec nebeský, který je stvořitelem světa a všeho, co na něm se nachází, rozsvěcuje noc co noc na nebi více méně podobných světél, jimž my lidé, tvorové pranepatrní, říkáme hvězdy. Tato hvězda, již samotnou vidíš na obloze svítiti, nazývá se Večernice.“

„Ach, jak krásná, jak velebná ve své kráse jsi ty, milá hvězdo Večernice!“ zvolala nadšeně malá svíčička a zaplanuvši jasněji, vyronila dvě stearinových slz, které po jejím bílém, slabě lesklém tělíčku dolů stékaly.

„A svítívá již dlouho tato hvězda?“ znovu tázala se děvčátka.

„O dlouho, tuze dlouho. Velebný pán povídal nám ve škole, že slunce, měsíc a hvězdy svítí již od stvoření světa.“

„A dlouho-li budou ještě svítiti?“

„Až do skonání světa.“

„A dlouho-li já budu svítiti?“

„Dlouho ne; jsi již chuděrko skorem celá shořelá,“ odpověděla smutně Mařenka, a naklonivši se níže, stírala se svíčky svými překřehlými prstíky ohořelý knot. „Netrap se proto,“ šeptala jí a slzička zaleskla se jí v oku z lítosti nad brzkým skolem milé svíčky; „jsme živi jen do vůle Boží. Co Pán činí, dobře činí, říkává naše babička.“

„Však se netrápím,“ odpověděla svíčka; „ač je běh mého žití krátký, přece se z něho raduji a chci tím jasněji svítiti, bych aspoň tím drobtom světla lidstvu prospěla.“

Jasně zaplápolala a pak shasla.

„Vstaň, Mařenko! Je čas mysliti na domov, ještě by jsi se mi tu nastudila,“ jala se matka budit spící dcerušku. Bylať právě modlitbu za zvěčnělého svého chotě a otce Mařenčina skončila.

Mařenka vstala a protouc si ospalá očka, ohlížela se po své svíčičce. Ale ta byla již shořela.

I jala se dívčinka vyprávěti matce svůj sen. Dopověděvši umkla a drobet se zamyslíla.

„Milé dítě!“ ujala se po chvíli matka slova. „Z tohoto snu čerpej své poučení. Každý jednotlivec má hledět býti světu a lidstvu co možná prospěšným, neboť jen tak vyplní důstojně úkol svého života, který mu byl dobrotivý Tvůrce všehomíra ve své neskonale lásce přidělil.“

Žertovná pohádka.

Z maďarské čítanky přeložil Ant. Jančík.

Jedenkrát utíkal zajíc po ledě. Upadl a velice se uhodil.

„Je ten led velmi silný,“ pomyslíl sobě a otázal se ho:

„Ty, lede, jsi-li silný?“

„Jsem silný,“ pravil led.

„Avšak, když jsi silný, proč tě rozpouští slunce? Slunce je ještě silnější než ty.“

Potom obrátil se ke slunci a tázal se ho:

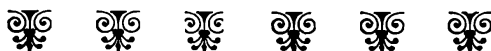
„Slunce, jsi-li silné?“

„Jsem silné,“ odpovědělo slunce.

„Ale, jsi-li silné, proč tě zakrývá mrak? Mrak je tebe silnější.“

Pak obrátil se k mraku a tázal se ho:

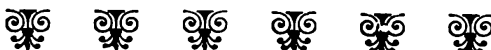
„Mraku, jsi-li silný?“
 „Jsem silný,“ řekl mrak.
 „Avšak, když ty jsi silný, proč biješ do vrchu hory? Hora je silnější tebe.“
 Potom tázal se hory:
 „Horo, jsi-li silná?“
 „Jsem silná,“ odpověděla hora.
 „Ale, jsi-li silná, proč podrývá — ryje v tobě myš? Myš je tebe silnější.“
 Pak otázel se myši:
 „Myši, jsi-li silná?“
 „Jsem silná,“ řekla myš.
 „Avšak, když jsi silná, proč tě sežírá kočka? Kočka je věru nejsilnější!“

Hříbě a koza.

Na panské louce pásli se hříbě a koza.
 Tato, dojdouc k rybníku, zhlížela se ve vodě. Hříbě, pozorujíc to, přiběhlo k ní.
 „Co tam vidíte, paní kozo?“ ptalo se. „Počítáte snad rybičky? Nebo se koukáte, jak jste hezká?“
 „To by nebylo přec bezprávím,“ odvětila koza. „Ty jsi příliš smělé. Pomni, kdo jsem! Jak něžná je moje postava, jak pěkná moje srst! Nejlepší bylinky rostou tu pro mne a já dávám nejlepší mléko. Já jsem nejvzácnějším zvířetem!“
 „Hihihibi,“ smálo se hříbě. „To bych já mohlo také říci! Moje barva je krásně hnědou, moje hříva jemnou, a synáček našeho pána se rád na mně svezí! Vy jste tuze pyšná paní kozo, to bych já mělo býti jistě pyšnější.“ A se smíchem odběhlo.
 Havran sedící na stromě a naslouchající tomu hovoru, pravil vážně:
 „Je to divné, že každý vidí jenom svoje přednosti a chyby shledává jenom na jiných. Je to samolibost.“

Vlasta Pittnerová.

Pozdrav dušičkám.

Sestřička malá šla ve hrob spát,
vzal si ji do nebe Pán Bůh rád;
andělíčkem bílým stala se
s liljovým věnečkem ve vlase.

Vsadila ji láska matere
nad růvek růžové dva keře,
a ty když za léta zkvétají,
pestří kol motýlci létají

Tamo na stromě pták maličký
celý den pěje své písničky,
stříbrné hvězdičky, kde která,
svítí na hrobeček z večera.

Ani když zimy Pán na rovy
rozestře bělounké příkrovy,
motýlci, ptáci kdy zmizejí,
keřiky holé když trčejí,

nebývá hrobeček opuštěn,
přicházím já k němu den co den,
upřímnou slzou jej kropívám,
za milou dušku se modlívám.

A na den všech věrných dušiček
rozžehnu zde řadu svíčiček,
jejichžto světélkem modravým
sestřičku svou v nebi pozdravím.

L. Grossmannová-Brodská.

Benátky.

Píše *Ignát Zhdněl*.

III. Chrám sv. Marka. Zvonice. Dožecí palác. Jiné památnosti.

nejpamátnejšími budovami jsou v Benátkách: basilika svatého Marka a související s ní palác dožecí, kde sídlíval dože. — Již z venku činí kostel úchvatný dojem, je jakoby byl všecek pomalován skvostnými, skvěle se lesknoucími, zlatými obrazy, na nichž viděti ctihodné stáří. Když však přijdeme blíže, pozorujeme, že jsou to samé mosaiky, to jest obrazy složené uměle ze samých barevných kaménků; nejstarší jsou z desátého, většina však ze století dvanáctého až šestnáctého a jsou provedeny slohem byzantským.

Chrám má pět velkých kupolí a mnoho malých věžek. Nad hlavními vraty vidíme nezvyklou nám ozdobu, totiž čtyřspřežení velkých koní z pozlaceného bronzu. Je to práce ze starých římských dob, jež byla původně ozdobou sloupu, postaveného v Římě na počtu buď Neronovu anebo Trajanovu; císař Konstantin převezl je do Cařihradu, roku pak 1204. dovezl je odtud doža Enrico (Jindřich) Dandolo do Benátek. Když pak Napoleon dobyl Benátek, zalíbily se mu tyto koně tak, že je zase kázal dopravit do Paříže roku 1797.; náš císař František I. pak se přičinil, aby byly Benátčanům zase vráceny, což se stalo roku 1815. Je to jediné čtyřspřeží, které se uchovalo ze starých římských dob až po naše časy.

Stavba basiliky započala roku 830., roku 976. chrám úplně shořel; nynější stavba pochází z let 976 až 1071; románská basilika je rozdělena uvnitř sloupy ve tři příčné a ve tři hlavní lodi. Hlavně z venku přiozdobili během let fassádu mnohými gotickými ozdůbkami, takže má vše až fantasticky krásné vzezření. Pozorovateli připadá, jakoby Benátčané, plavíce se po všem světě, byli studovali všechny památky umění, a kde uviděli něco velkolepého a krásného, chtěli míti také při svém zamílovaném kostele svatého Marka. Neboť nalezneme při něm stopy řeckých, římských, starokřesťanských, arabských i gotických forem. Ale vše činí dojem ojedinele krásný, který je úplně jasně průzračný ve svém celkovém dojmu.

Když vstoupíme do chrámové předsíně, sotva věříme svým očím. Je v ní vše plno mosaik, které ve zlatém pozadí vypadají čarokrásně, zdá se, jakoby teprve nedávno byly dohotoveny. Uvnitř ve chrámě nevycházíme z úžasu, nevíme, kam napřed zrak svůj máme obrátiti, zda na strop či na stěny či na oltáře a ostatní výzdobu.

V předsíni umístěné mosaiky mají za předmět události ze Starého zákona, mosaiky ve chrámě vypodobují příběhy z Nového zákona. Jak bohatá, jak obětavá byla obec a obyvatelé, kteří pořídili takové drahocenosti ke cti a slávě Boží! S jakou úctou k nim máme pohlížeti!

Podlaha chrámová je hodně vlnovitá, což ovšem původ má z bařinatého základu. Vnitřek má za základ rovnoramenný řecký kříž, nad jehož středem a čtyřmi konci ramen klene se pět kupolí. Sloupů, které jsou vesměs z mramoru, jenž byl přivezen z východních zemí, je z venku a uvnitř kostela asi pět set; jejich výzdoba je různá a patří do různých slohů. Všechny mosaiky pokrývají, jak sděluje kniha Baedekrova, bez níž nemůže nikdo cestovati, plochu 4240 čtverečních metrův.

Do podrobného popisu chrámu nelze se pouštět, ale kdo jedenkrát zde byl, nezapomene do smrti na tyto skvostné věci. V kostele bývá vždy mnoho cizinců; protože někteří, hlavně Angličané, chovají se často nepřístojně a nedbají pranic svatosti, která přísluší domu Božímu. Je obvyčejem v Itálii, že chodí po kostele stále tak zvaný Švýcar čili vrátný, který má na hlavě dvourohý klobouk, v ruce velkou okovanou, třepením ozdobenou hůl, a dohlíží, by se cizinci slušně chovali a nikoho nevytrhovali ze zbožnosti. Památností je zde i ve vedlejší dožecím paláci tolik, že bylo vydáno o nich mnoho vzácných a drahých knih, mnohé i o několika svazcích. Člověk, kdyby mohl, zdržel by se zde hodně dlouho, několik týdnů, což však málo komu dovolí stav a povolání.

Vedle chrámu stávala dříve 89 metrů vysoká zvonice, která se v červenci roku 1902. sřítla. Byl jsem právě tehdy v Itálii a viděl jsem, jak hrozný dojem učinila všude tato událost, podobně asi, jako když u nás vyhořelo národní pražské divadlo.

Když jsem pak asi za čtrnáct dní po tom dojel do Benátek, bylo celé náměstí svatého Marka zastaveno plotem z desek a všude bylo plno kamení, cihel a prachu. Ale obětavost a vlastenectví Italů ukázaly se i tentokrát v pravém světle. Během krátké doby bylo sebráno tolik peněz, že stavba nové věže je již zajištěná.

Kdo chce z cestování mít užitek, nesmí nikdy umdlévati. Proto také dokud věž stála, vystoupil jsem na ni; výstup byl dosti pohodlný, šlo se pozvolna nahoru, nebylo ani schodů. Napoleon I., který se hleděl všude nějak proslaviti, jel až nahoru na koni. Ale sotva se došlo nahoru, zapomněl každý na únavu, neboť rozhled byl přerozkošný a přerozmanitý. Bylo zde viděti město a kanály v něm, žírné a úrodné, stromy porostlé, osadami okrášlené roviny, věčným sněhem pokryté Alpy i nekonečné moře. Na zvonici nebylo hodin, nýbrž v pořadí jiných domů je na náměstí zvláštní dům vystavěn, který má dole velký

oblouk; na jeho střeše stojí dva kovoví obři, kteří tlukou hodiny na zvon (viz obrázek na str. 73.).

S kostelem sv. Marka souvisí dožův palác, stojící na poněkud menším náměstí, které se proto nazývá piazzeta čili náměstíčko. Z venku má palác dole do ulice otevřené sloupoví, nad nímž je opět otevřené, nádherně vypracovanými hlavicemi ozdobené mramorové sloupoví, jemuž se říká loggia (čti: ločžia); v prvním poschodí jsem načítal 71 sloupů; nad nimi pak je teprve šest širokých gotických oken, mezi nimiž je uprostřed zvláště umělecky vyzdobená pavlač. Zeď pak zdobí střídavě bílé a červené mramorové desky.

Se stavbou dožecího paláce počalo se hned jak bylo město založeno, roku 809., ale když rostla moc a vliv benátské republiky, musilo býti též větší a mohutnější sídlo nejvyššího pána, jímž je dože, a tak během století, byl palác tento pětkrát zbořen a vždy opět s větší nádherou a ve větších rozměrech vystaven; nynější stavbu započali ve století čtrnáctém a pracovalo se na ní po dvě stě let.

Překrásný je též dvůr v dožecím paláci, který má dokola kolem o dvou poschodích chodby, sestávající z otevřených sloupoví. Uvnitř, kamž má každý za poplatek jedné liry přístup, lze viděti mnoho velkých sálů, v nichž jsou velké obrazy freskové, představující hlavně různé události z dějin republiky benátské. Až doposud zachovaly se světnice, v nichž bydlíval dože čili jak by se nyní řeklo prezident republiky — jest jich asi jedenáct. Celá vnitřní úprava je skvělým svědectvím, jak podporovali dožové umělce a zaměstnávali je.

Též ukazují žaláře, malinké komůrky, kde skoro ani světla není, kde vzduch prašpatný; poněvadž jsou v jiném stavení, jde se do nich po úplně zavřeném jen malými pevně zamřížovanými okénky opatřeném mostě, který jmenovali „ponte dei sospiri“, most nářku a pláče, protože kdo veden byl po něm, věděl, že čeká ho, ne-li smrt, tedy dlouhý trest.

Vězení byla tak přísná, že mimo žaláříka nikdo tam neměl přístupu. Byl-li některý vězeň odsouzen k smrti, ani kněz nesměl k němu vejíti do žaláře, ale, protože každé oddělení mělo pevně zamřížované a na chodbu vedoucí okno, vyslechl kněz u tohoto okna zpověď odsouzencovu a tamtéž podal mu i Tělo Páně.

Mimo chrám svatého Marka a dožecí palác, navštíví každý cizinec v Benátkách: obrazárnu, která má asi dvacet velkých i malých sálů, v nichž je vystaveno několik set obrazů. Jaká to pastva pro přítele a znatele umění malířského! Kolik ztráví tu příjemných chvil, jak občerství a pobaví ducha svého, dívaje se na obrazy představující buď něco krásného z přírody nebo událost dějinnou, nebo něco z bájesloví, nebo něja-

kého světce, nebo událost ze života Páně. Nejvíce cení se obrazy, jež maloval Tizian, jeden z nejznamenitějších malířů benátské školy.

Když jsme hodně pozdě, asi ke čtvrté hodině, jeli k obědu, zaslechli jsme ve kterémsi postranní uličce velký smích a křik, a hned vzpomněli jsme si, že jdou asi někde ne příliš zvedené děti ze školy. A vskutku, najednou vyřítí se ze dveří mnoho velkých i malých kluků, jeden přes druhého skáče do lodiček, jichž tam bylo asi sto uvázáno, jeden strká do druhého, a hned uchopí se každý vesla a pluje se svou lodičkou k domovu.

Budova s hodinami na náměstí sv. Marka v Benátkách.

Těžko věru město dále popisovati. Projeli jsme je křížem krážem, navštívili asi padesát kostelů, které až na nepatrné výminky byly čisty, upraveny a vyzdobeny všelikými uměleckými předměty. Kdo chce něco viděti, nesmí peněz litovati. Aby si i kostelníci něco přivydelali, zakrývají obzvláště krásné obrazy rouškou a teprve, když se jim dá zpropitné, roušku oddělají a ukáží obraz. U dveří chrámových sedávají žebráci, kteří, jakmile zahlédnou cizince zaměřujícího do kostela, předejdou jej a oddělají záclony, kterými skoro všechny dvěře chrámové k vůli mouchám jsou zastřeny — ovšem i oni očekávají nějakou odměnu. Protože pak

v Itálii není menšího penízku než pěti centezimů čili pěti halířů, nebo jak tam říkají solda, nemůže nikdo dáti též menší almužny. Pro přátele umění je to pravá pochoutka studovati a zevrubně prohlédati tyto krásné kostely.

Přemnoho náhrobků hlavně dožů a jiných v dějinách republiky vynikajících osob je v kostele S. Maria dei Frari. Tam zvláště jsme si všimli skvostného náhrobku, jež postaviti dal svým nákladem ještě za doby, kdy patřilo nám Benátsko, a sice v roku 1852., náš dobrotivý císař František Josef malíři Tizianovi; pomník stál 380.000 korun. Tizian byl z největších malířů benátské školy a zemřel morem stár jsa 99 let dne 27. srpna 1576 v Benátkách.

Nedaleko Benátek, asi tři čtvrti hodiny k jihu, je malý ostrov sv. Lazara, kdež je proslulý klášter Mechitaristů, to jest mnichů armenských, kteří si určili za cíl na víru obrátiti a v křesťanství utvrditi své krajany. Mají zde vzácnou knihovnu, tiskárnu a vůbec pěstují velmi pilně vědy. Mechitaristy se jmenují, protože je založil Mechitar, rozený v Sivasu v Armenii a žijící v letech 1676 až 1749.

K večeru po parném dnu, zajeli jsme si na malém parníčku na ostrov Lido a vykoukali se v moři. Tam viděti již širé moře, které bije silně na ostrov, který chrání Benátky před nebezpečím, jež by jim hrozilo rozbouřenými vlnami.

Večer zahlédneme též častěji pohřební průvody, jež však jinak vypravují než u nás. Jedou totiž všichni v gondolách. V první je ministrant s křížkem a s ním několik ministrantů, v druhé jedou kněží a kostelník, pak následuje gondola s mrtvolou a pak jedou teprve ostatní účastníci, každý ve své gondole. Hřbitov, jež jsme též navštívili, je na ostrůvku ozdobeném pěkným kostelem sv. Michala. Protože však mají málo místa, pěstují málo stromů, takže působí hřbitov zádumčivě.

Pobyli jsme v pěkných Benátkách několik dní. Ale konečně přiblížila se hodina, kdy rozloučili jsme se a odejeli rychlíkem odpoledne o dvou hodinách, jeli celou noc, a ráno po deváté hodině byli jsme ve Vídni a odpoledne o páté hodině ve svém bydlišti v Brně.

Nemocná panna.

Shlédla Lidka u snídaně,
že je »slabo« její panně;
zavolala kočku Lisku,
nalila jí mléka misku,
žádá o radu.

Liska vážně hlavou kývá,
pije mléko, potom zívá,
pazourkem zas bradu hladí:
»Dej jí pro pot,« Lidce radí,
»píti koření!«

Lidka chvílenky nemaří:
vonné koření hned vaří.
Jak je dobré, sladké chválí,
pannu v šat vlněný halí,
klade na postel

Vše to ale nezpomáhá,
dobrá rada je teď drahá;
panně křeč zlá tělo láme,
než jí všechny údy zláme,
žádá lékaře.

Lidka běží pro Kuráže.
Co ten všechno nedokáže!
Nenadělá mnoho řečí,
za to ale rychle léčí,
lékař zkušený.

Radí: »Mažte tílko medem,
čílko obkládejte ledem;
nadělejte placek z křenu,
však já nemoc popoženu,
prechne z těla ven «

Lidka pannu namazala,
(hrnek tajně vylízala,
placek z křenu nadělala,
pannu jimi obkládala.
Již je zdráva zas.

»Co jsem dlužna?« Lidka ptá se.
Pan doktor jen usmívá se:
»Za prohlídku — kousek chleba,
za poradu — mléko třeba.«
Účet vyrovnán.

Maruše Kabrtová-Bukolská,

Chromý pes.

Z maďarské čítanky přeložil Ant. Jančík.

Chromý lovecký pes potkal chromou kočku.
„Kam, kam?“ táže se kočka.
„Vydal jsem se na cestu,“ odpovídá pes.
„Velmi mne těší, že máme tentýž úmysl. Nuže pojďme spolu!“
Šli, pomalu šli. Vypravovali si navzájem jak ochromli.
„Když si na ten čas vzpomenu,“ pravil pes, „kdy jsem ochroml,
ještě nyní srdce mé vře pro dobrého hospodáře mého, kterého lupiči za-
vraždili. Mezi obranou mně i nohu zlomili.“
„Věru, já bych se byla vyhnula,“ řekla kočka. „Kdybych byla po-
myslela, že zlý kuchař nožem hodí, byla bych se měla lépe na pozoru.“
„Co jsi udělala kuchařovi?“ táže se pes.
„Chtěla jsem ukrásti kousek koroptví pečeně s mýsy.“
„Tak, tys tedy ve zlém ochromla?.. To nepůjdeme jednou
cestou. Jdi, jestli ti libo v levo, já však půjdu v pravo!“
My též vyhybejme se zlým a neobcujme s nimi.

Pohádka o stříbrném jezeře.

Napsala *L. Grossmannová-Brodská.*

izá a daleká to byla země, kde za horami a za řekami bylo očarované jezero; nikdo ho neznal ani neviděl, ale povídalo se, že za noci je jeho voda černá, po ránu bílá, k poledni zelená, odpoledne zlatá, ale že několik chviliek za jasné měsíčné noci promění se voda ve skutečné tekuté stříbro, a kdo v tuto dobu v jeho stříbrných proudech se vykoupe, nabude prý neobyčejné krásy, moudrosti, stane se vševědoucím a tak bohatým, že nikdy nevyčerpá pokladů, které pak nalézá všude za každým krokem.

Tak povídali si lidé, a dalo by se mysliti, že snad houfně se hrnuli k očarovanému jezeru; než tomu tak nebylo! Neměl nikdo chuti propadnouti moci nedobré, neboť se také vědělo, že nad jezerem bdí podivné zjevení, v podobě obrovské mlhavé postavy, kteráž každého odvážlivého smělce zahalila neproniknutelnou mlhou své dlouhé vlající řízy, takže pak bez pomoci v hlubokém jezeře utonul. A v rákosině na břehu poskakovala neustále bludná světélka červená, modrá, bílá, žlutá, v podobě velkých hvězdiček, a také se tak třepala jako nebeské hvězdy na obloze, jenže ta světélka zářila nad hlavami vodních a lesních vil, které kolem jezera pobývaly, tančíce někdy nad vodou neb na hebkém mechu lesním, zahaleny v bělostné roušky utkané z nejjemnějších pavučinek, a majíce ve vlasech věnečky ze svatojanských mušek.

Která víla měla nad hlavou zářící bílou hvězdu, ta byla dobrá, neškodila totiž lidem jako její družky s červenými a modrými hvězdičkami, které osamělé chodce všelijak škádlily z cesty je svádějice, neb je děsily, berouce na sebe podobu strašlivých oblud a příšer lesních.

O tomto čarovném jezeře i o havěti zde žijící doslechl také královský princ Otár. Byl to šlechtyn, udatný princ, který se měl státí nástupcem svého otce. Když v zemi vypukla válka, nepřátelé říše dobyli, zajali starého krále a byli by Otara, starou královnu i druhé dítky královské pobili, kdyby se tiito nebyli spasili útekem. Nebožáci bloudili světem jako psanci skrývajíce se před nepřáteli, neustále pasoucími po jejich životech.

Mezi tím, kdy starý dobrý král úpěl ve vězení, opuštěná jeho rodina došla na útěku do osamělé chatrče lesní; příchozí se domnívali, že není nikdo doma a čekali až navrátí se obyvatelé, ale když dlouho nikdo nepřicházel, usadili se tam v chudé jizbě, a královna počala na ohništi připravovati nuzný pokrm pro dítky.

Tu pravil Otár: „Již dávno nepožili jsme posilujícího pokrmu, jen suchým chlebem a polévkou se živíme; půjdu do lesa uloviti nějakou

zvěř, abychom měli zásoby na kolik dní, neboť zde zůstaneme, zdá se mi zde býti bezpečno.“

„Ano, i já myslím, že nás zde pronásledovatelé nenajdou,“ pravila královna; „jdi, synu, ale nevydávej se do nějakého nebezpečí! Nevím, co bychom si bez tebe počali.“

.. vysoko nad jezerem vznáší se obrovská
příšera . . . (Str. 79.)

Princ Otar vzal luk a šípy a statečně zaměřil do nejhustšího lesa. Mnoho zvěře viděl, mnoho ptáků, než, ačkoli byl výborným střelcem, ničeho nepodařilo se mu uloviti; z počátku se domníval, že špatně cílí, než záhy poznal, že mu kdosi neviditelný maří výsledek lovu a mrzutě se rozhlížel kolem. Tu opodál něho zavzněl jakýsi příšerný podivný smích.

„Kdo je tam?“ zvolal Otar dívaje se v tu stranu.

„Pojď se sem podívat,“ odpovídal mu výsměšný hlas.

Neohroženě pustil se princ v neproniknutelnou houštinu, odkud to zaznívalo, ale kde nic, tu nic, marně se všude kolem sebe rozhlížel.

„Hej, ozvi se, kde jsi kdo!“ znovu zvolal Otar.

„Jsi mi ty pěkný lovec, nemůžeš-li najít moji stopu,“ odpověděl mu neviditelný posměváček.

„Toť není jinak, nežli že jsem se octl v začarovaném kruhu; moci nedobrá, odstup ode mně!“ vece Otar, obraceje se k odchodu.

„Nezdá se, panici, že bys byl zvědav na svého společníka,“ ozvalo se nyní zcela na blízku a modrý plamének poskočil u blízké bažiny.

„Toť nedobrá lesní víla,“ prolétlo princí hlavou; „ještě by mne zavedla do záhuby,“ a chvatně spěchal odtud.

Malý kousek cesty ušel, když potkal shrbeného stařečka, který ho oslovil:

„Jsem unaven a hladov, poskytni mi pokrmu a přístřeší, dobrý mládenče!“

„Pojď se mnou, starče! I já jsem ubohým uprchlíkem, než kousek chleba a chudé lůžko rád s tebou rozdělím. Vyznáš-li se ve zdejší krajině, rei mi, kde se to nalézáme, a jací nedobří duchové provozují zde svoje rejdy?“ řekl princ.

„Jsi v území očarováného jezera, princí Otare.“

„Jakže, ty znáš mé jméno, starče? Ty víš kdo jsem? A nikdy před tím jsme se neviděli,“ žasl mládec.

„Vím ještě mnohem více. Vím, žes na útěku, ale vím též, jak bys otce vysvobodil a znovu nabyl uloupeného království.“

„Mluv, starče, a zdaří-li se mi to dle tvé rady, za svého největšího dobrodince budu tě považovati,“ žadonil princ Otar.

„Netřeba ti více, nežli se vykoupati v čarovném jezeře.“

„Ach, to vím i bez tebe; než kdo by rád spěchal do jisté záhuby?“

„Ovšem, bez nebezpečí to není, ale uvaž, zdaří-li se ti to, nabudeš nepřemožitelné udatnosti, budeš moci za nabyté bohatství sehnati nové vojsko k osvobození otce, staneš se králem v zemi otcovské a budeš spolu tím nejkrásnějším ze všech královských vládců na světě.“

„Pro sebe se pranic neobávám, a byť bych i zahynul, stalo by se tak pro otce, ale co by si počala nebohá moje matka, kdybych se více nenavrátil? Jak uživila by druhé dítky královské a jak by vyvázli z této odlehlé pustiny?“ vece Otar po malém přemýšlení.

Na to stařec neodpověděl, ale mlčky vstupoval na prah chatrče, kam byli zatím došli. Královna umdlenému poutníkovi sama upravila lůžko z mechu a listí a poskytla mu pokrmu, a když stařec záhy na to usnul, také druzí odebrali se na odpočinek.

Jen Otar nespal. Dobře pozoroval, jak o půlnoci divný poutník zvolna kráčet k jeho lůžku a pravil:

„Následuj mne, synu královský!“

Poslušně zvedl se princ a teprve venku se otázel:

„Kam mne vedeš, záhadný poutníče?“

„K očarovanému jezeru, kam dnešní noci se ponoříš.“

„V tuto hodinu v jeho černé vodě každý bez pomoci zahyne.“

„Zahyne pouze ten, kdo nevyčká příhodné chvíle, kdy voda promění se ve stříbrné vlnky. Kdo v pravý čas do jezera vstoupí a v čas vyjde, nežli měsíčný přísvit pozastře se mrakem, ten stává se nejšťastnějším ze smrtelníků.“

„O, kéž by se mi to zdařilo; nikoli pro sebe, ale pro své milé přeji si toho,“ vece Otar.

„Tobě se to zdaří; ochrání tě na moji přímlovu dobrá víla Zlatava. Až přijdeme k jezeru, jakmile uzříš pláti nad rákosinou bílou a jasnou hvězdu, vrhni se do vln, které v tu chvíli promění se v tekuté stříbro, a dbej především, abys opět vyplul na břeh, nežli ona hvězda pohasne. Takovým způsobem podaří se ti dosáti štěstí.“

Nyní již princ déle neváhal učiniti dle rady starcovy. Stříbrné vlnky podivně ho chladily a občerstvovaly. Viděl sice, jak vysoko nad jezerem vznáší se obrovská příšera, snažíc se zahaliti celé okolí do mlhavého roucha, ale jasný svit hvězdy zářící nad hlavou dobré Zlatavy zahnal studenou nevlídnou mlhu. Také dobře zaslechl, když víla líbezným hlasem šeptala:

„Již vyjdi ven, princí. Ochraňovala jsem tebe pro tvou lásku k matce a sourozencům, pro péči jakou jevíš o svého otce. Navrať se k nim, a budete všichni opět šťastni.“

Otar pátral po starci i víle chtěje jim poděkovati, než marně se kolem ohlížel, zmizeli a tam, kde prostíral se mlhavý plášť zjevení, na obloze počínalo zvolna svítati.

S jakou radostí uvítala královna milého syna, který byl nyní tak krásný a ještě statečnější. Však také již kouzlo účinkovalo. Ještě téhož dne našel Otar v chatrči ohromný poklad zlatých peněz; i vydal se bez prodlení na cestu shánět vojska, s nimž potom zahnal nepřítel, a do země poznovu dobyté jako mladý král opět uvedl své milé.

Netřeba dokládati jak po celé zemi panovaly dlouhé radovánky, a mladý král Otar vždycky s vděčností vzpomínal na tajemného stařečka i dobrou vílu Zlatavu. Také svým dětem později vypravoval o čarovném jezeře, jehož voda je za noci černá, po ránu bílá, k poledni zelená, odpůldne zlatá a za měsíčné noci stříbrná, jenže pak již nikdy nikdo ne-nalezl za dalekými horami a řekami stříbrného jezera.

Moudrý pes.

Veliký ovčácký pes ležel u vrat a odpočíval. Dva pinčlíci ze sousedství přiblížili se k němu a štěkali na něho. Ovčácký pes chvíli pokojně snášel jich dovádění, pak povstal a zašel do dvora.

Krásný páv pozoroval to a pravil ke psu: „Jak jenom můžeš toto dovádění snést? Vždyť tě budou mít za zbabělce, že jsi jim uhnul.“

„Je mi lhostejno, jak o mně soudí,“ odvětil pes. „Myslím, že je lépe nezvednouti každý kámen, který nám hašteřilci hodí.“

Vlasta Pittnerová.

Koncertisté.

Má úcta! Nu, jak se máme?
Ó, my dva se v hudbě známe!

Nuže, Šotku! Beze žertu,
dejme se hned do koncertu.

To je krása, svět to slyší:
vystrašíme všechny myši,
a kdekoliv zaklepáme,
něco »kápne«; vždyť to známe!

Než ves celou pochodíme,
mnoho peněz utržíme:
ten dá groš, když zahrajeme,
jiný zas, když přestaneme;
strýček dá nám po vajíčku,
teta chleba po krajíčku,
babička zas po jablátku
a dědoušek na oplatku.

Nuže, beze všeho žertu:
dejme se hned do koncertu!

M. Kabrtová-Bukolská.

Skromnost.

Slavný Duval,*) bibliotekář císaře Františka I., byv tázán na věci z rozličných oborů vědění, často odpovídal: „Nevím!“

„Ale,“ řekl mu kdysi jakýsi mladík, „císař vám platí proto, byste to věděl.“

„Platí mně za to, co vím,“ odpověděl skromně učenec. „Kdyby mně platil za to, co nevím, poklady říše by nestačily.“

Upravil K. J. Zákoucký.

*) Duval, učený archeolog, nar. 1695. v Champagni.

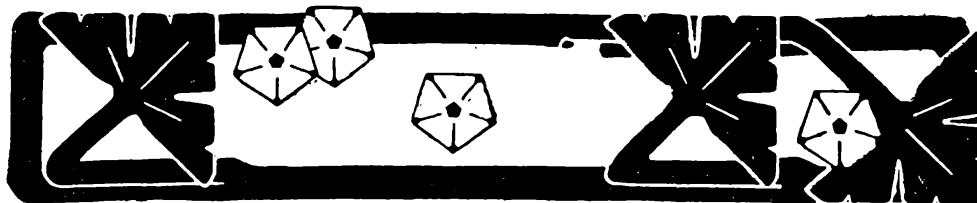

ZÁVIST.

- LEGENDA

V chatě, kam se slunce
děrou dívá,
žila žena hříšná
závistivá.

Světla lidem nepřála,
ni stínu,
bledou závist nosíc
v srdci klínu.

Chudé bez almužny žene, plísni,
jmění bohatých ji v noci tísní.

Celý život trávíc v hříchu smutku,
času nemá k setbě dobrých skutků.

V noci nepravosti jenom jednou
přelét úsměv její lící blednou.

Kdysi kleknuvši na úzkou lávku,
prala u potoka zelnou hlávku.

A tu maně lupen utržený
spadl do vln, odnesly ho pěny.

Shýbla se, proud rychlejší byl mnohem,
a tak řekla: „Jdi si s Pánem Bohem!“

Přišla léta, žena umírala,
na spasení naděj byla malá.

Svatý Petr stojí v nebes bráně:
„Co s tou ženou?“ ptal se Lásky Páně.

„Nic!“ — „Snad aspoň onen lístek zelný
získal by jí život nesmrtelný?“

— „Zvedneš-li ji k nebi na tom listu,
v koutě ráje ať se těší místu.“

Zaplesalo srdce klíčnickovi,
hříšné duši Boží vůli poví:

„Na svůj lupen stoupni obezřele,
na něm závisí tvé blaho celé.“

Prostorem již k nebi letí duše,
ale za ní mnohá hříšná kluše.

Chytají se listu na okraji,
snad s tou šťastnou dostanou se k ráji.

Ale běda! stará závist ženy
zaplála v ní nové ve plameny.

Odhání je, s dušemi se hádlá —
list je ve dví, duše v peklo padá.

„Co s tou ženou?“ ptá se Lásky Páně.

„Nic!“ děl Petr hledě v rajské pláně.

Z »Legend«, jež velkým i malým napsal Sig. Bouška,
obrazy vyzdobila Zdenka Vorlová.

Svatá Cecilie.

Rádným zpěvem oslavujeme Boha. Zpěv je také důležitou součástí naší bohoslužby. Hudba i zpěv zásluhou svaté církve vyvinuly se až k nynější kráse a dokonalosti. — Patronkou či ochránkyní hudby církevní je sv. Cecilie. Táž byla urozená panna římská, která hned v mládí poznavši křesťanství slibem čistoty se zavázala. Dle obyčejného výkladu slov legendy zpívala Kristu písně milosti v průvodu varhan od ní prý vymyšlených, což však spočívá jen na zbožném podání. Byla nevědomky zasnoubena šlechtici Valerianovi, jenž i s bratrem Tiburciem uzřevše anděla u modlící se Cecilie od papeže Urbana pokřtiti se dali. Brzo na to oba bratři umučeni jsou. Ze zlosti, že statky bratří rozdala mezi chudé, dal prefekt Almachius sv. Cecílii mučiti a konečně stíti.

Středověké umění vyobrazovalo tuto patronku hudby kostelní takto: V rukou drží varhany, vedle ní viděti nástroje hudební. Novější umění vyobrazuje ji jako sličnou pannu hrající na varhany, před ní stojí „svatý kříž“.

Palestrina, tvůrce a nejslavnější skladatel církevní hudby, založil v Římě se svolením sv. Otce Řehoře XIII. bratrství či „spolek svaté Cecilie“. Sv. Otec Pius IX. přeměnil spolek ten v akademii a založil ku vyznamenání její čtyř představených řád sv. Cecilie.

Druhdy bývaly konány ve výroční den památky její v Paříži a jiných větších městech velké slavnosti hudební; společnosti hudební po ní jméno své dosud brávají.

Památka její slaví se 22. listopadu.

Pudlík.

Napsal A. B. Štastný.

(Část další.)

Onoho dne, kdy zaběhnul Jaroslav v poledne domů — bylo to v pátek — čekalo jej u Malých nemilé překvapení. — Když odešel z domu a u svého poručníka poobědval, ozval se pojednou Malý: „Ty, hochu, vyděláš mnoho prodejem kaštanů?“

„Někdy více, někdy méně,“ odvětil Jaroslav. „Nemám vždy stejné štěstí.“

„Ale přece jen prodáváš! A kam dáváš peníze?“ vyzvídal obuvník.

„Kupuji si dříví, uhlí a petrolej,“ vysvětloval hoch.

„Tys marnotratník,“ peskoval jej Malý. „Přece nemusíš mnoho svítit, když přijdeš domů. Tu chvilku, než se svlékneš —“

„Musím se učit a pracovat úkoly,“ namítal hoch.

„Na to bys měl dosti času za poledne, když svítí slunce. Ostatně můžeš se učit večer u nás; my tu máme teplo i světlo.“

Svatá Cecilie.

Jaroslav si pomyslel, jaké by to bylo učení v takovém hluku; však neosmělil se odporovati.

„Víš co, hochu,“ počal opět Malý po chvíli, „co vyděláš, budeš dávat mně. Mlč, mlč, snad toho zasluhuji, když tě živím, co?“

„Přece nenecháš chlapce doma zmrznouti!“ vyčítala mu žena. „Považ, za takových mrazů v nevytopené světnici!“

„Pod peřinou ještě nikdo nezmrzl!“ odsekl obuvník. „Ostatně, mladá krev je dost horká, zima jí neškodí. Abyste mne však nevyhlásili nelidu, tedy ponechám Jaroslavovi něco na palivo; ostatek však dostanu já. Rozuměli jste?“

Byl tedy ubohý chlapec nucen výdělek svůj odváděti poručníkovi, který mu odděloval několik haléřů, by si mohl zatopiti. Když však prodal málo, obuvník ponechal si vše, a potom krčival a zimou se třásl Jaroslav v posteli, neboť ve světnici bylo jako v lednici.

Byl tak poctivý, že jej ani nenapadlo, by poručníkovi zatajil část svého výdělku.

Matce své nezmínil se o nepěkném jednání Malého; obával se, že by se rmoutila, a tím že by se jí přitížilo.

Při svých návštěvách všimnul si, že někteří lidé přinášejí nemocným přilepšení: kousek lehce ztravitelné pečeně, jemnější pečivo, ovoce a jiné. Bylo mu líto, že jeho matce nedostává se ničeho podobného. Když pak odcházel z nemocnice, umínil si, že příště nemocné také něco přinese. Těšil se na její překvapení, těšil se, kterak jí bude chutnati kousek bílého pečiva a nějaké jablíčko

Však nedočkal se té radosti.

Když večer vyprodal kaštiny a zašel k Malým, poprosil poručníka, by mu tentokráte peněz ponechal.

Obuvník se zaškaredil a blýsknul očima.

„K čemu jich chceš?“ houknul.

„Musím zase nakoupiti kaštanů — došly mi a —“

„Kaštiny ti koupí moje žena,“ odbyl jej Malý.

„Dejte mi tedy aspoň dvacetihaléř,“ prosil hoch.

„Stýská se ti už po mlskách, co?“ z ostra pověděl Malý. „Naše kuchyně už ti nevoní, vid’?“

Jaroslav sklonil hlavu a zašeptal: „Já bych tak rád koupil něco mamince.“

„Zbytečnost!“ mávnul obuvník rukou. „V nemocnici nikdo netrpí hladu, dostávají tam lepší jídla než máme my, zdraví. To mohou dělat jen bohatí, by ještě přinášeli nemocným.“

Jaroslav zakryl si oči, by utajil slzy.

Jeho pláč a domluva ženy, by hochovi dal žádané peníze, rozčílily prchlivého obuvníka tak, že se rozkřiknul a v návalu zlosti prudce kopnul do kotlíka. Ten odletěl, narazil na zeď a rozbil se.

Jaroslav vykřiknul a běžel ke kotlíku. S lítostí seznal, že není již k potřebě, a toto poznání vynutilo mu z očí proudy slz.

Prchlivý muž ještě více se rozlítil a lítal po světničce jako divý, hněvivě vykřikuje. Mrzelo jej, že dal se tak uchvátiti zlostí a že svou

neprozřetelností zbavil se mimořádných příjmů. Tím byl ještě více popuzen a bylo se obávati, že dokonce vloží ruku na Jaroslava.

Proto jej žena Malého šeptem vybídla, by raději odešel domů, což hoch také učinil.

Když stanul ve studené jizbičce, hlasitě zaplakal. Prchlivý poručník zbavil jej výdělků. Nebude moci mamince ničeho koupiti — a kde také vezme na palivo?

Té noci spal velice nepokojně. Stále se mu zdálo o zuřícím poručníkovi a o rozbitém kotlíku . . .

IV.

Uplynulo několik dní.

Malý nemluvil na hocha, hněvaje se na něho, ač vlastně měl se hněvati na sebe.

Jaroslav k nim večer ani nechodil; raději šel spáti bez večeře, než aby musil poslouchati hubování obuvníků, který byl nyní ještě mrzutější. Někdy ztrávil celý večer u paní Vonáskové, a hodná žena poskytla mu něčeho k jídlu. Nechtěl ji však stále obtěžovati a proto časem vyseděl po tmě, ve chladném ovzduší, v jejich světničce, zahříván toliko Běloušem, který hověl si na jeho kolenou.

Vzpomínal na matičku, plakal pro ni a modlil se, by již zase byla u něho, neboť pak bylo by mu přec jen lépe. Někdy ulevil svému hoří tím, že si požaloval Běloušovi, a přítulný psík tiše poslouchal, jakoby všemu rozuměl.

Jednou půjčil mu spolužák knížku, ve které byla povídka o slepém žebrákovi, kterého vodil pes po městě, ode dveří ku dveřím. Když ji dočetl, zamyslil se.

Pojednou probleskla mu hlavou myšlenka.

Jeho pudlík zná prováděti všelike kousky, jimiž každého rozveselí. Což aby užil vtipnosti Běloušovy k výdělku?

Přemýšlel o tom po celý večer, zopakoval s Běloušem vše, co dovedl, a zjistil, že by se mohl o to pokusiti.

Když příštího dne zase navštívil matku v nemocnici, pověděl jí, co učinil poručník s kotlíkem — až dosud toho tajil — a zároveň svěřil se jí se svým nápadem, užiti Bělouše k výdělku.

Matku zarmoutilo sdělení o prchlivosti poručníkově a se slzami v očích s námahou hladila tváře svého synáčka.

„Můj ubohý hošíčku, jsi ještě tak mlád a již tolik zkusíš! Kdyby Pán Bůh dal a já byla již zdráva, potom by bylo zase dobře. Tedy Bělouš má ti býti nápomocen? Kde však chceš pořádati svoje představení?“ otázala se, smutně se usmívajíc.

„Myslím, že bych mohl večer choditi po hostincích a tam za malý dárek ukazovat umělost pudlíkovu,“ vysvětloval hoch. „Snad by mně to dovolili.“

Matka povážlivě vrtěla hlavou.

„Není dobře, když děti navštěvují takové místnosti. Zaslechnou v nich mnohdy nepěkné slovo, stanou se svědky ošklivých výjevů — ne, můj Jaroušku, bude lépe, když toho zanecháš.“

Však Jaroslav neustal prositi matky, dokud nesvolila. Musil jí však přislíbiti, že bude se vyhýbati všemu, co by vedlo ke zkáze jeho duše nebo těla.

„Odvrát se, když k tobě někdo neslušně promluví, a on se jistě zastydí. Nepěkným výjevům nepřihlížej, raději ihned odejdi. Také nepřijímej od hostů piva; dětem nesvědčí, těm je nejzdravější čistá voda. Že bys navyknul kouření, toho se neobávám; a také snad nebudeš svůj výdělek utráceti v pamlskách.“

Jaroslav podal matce ruku, že nikdy nezapomene jejich moudrých pokynů. Toliko, když slyšel o pamlskách, sklonil hlavu. Koupí někdy lahůdky, ne však sobě, nýbrž nemocné matce. K vůli tomu hlavně těšil se na výděleček. Doufal, že s Běloušem vyzíská více než prodejem kaštanů, a že mu poručník ponechá část výdělku.

Ještě téhož dne zašel večer k Malým. Poručník uvítal jej nevlídně; však brzy stal se laskavějším, když mu Jaroslav pověděl, co zamýšlí podniknouti.

„Hochu, to je dobrý nápad! Pamatuji se, když jsem byl ještě malý, že k nám do vsi přišel také takový umělec se psem, a to zvíře každého tak pěkně pobavilo, že lidé milerádi poskytnuli něčeho jeho pánovi. Zajisté i tobě něco udělí, tím spíše, když jsi ještě dítě. Na mne snad nezapomeneš?“ dodal, mhouraje očima.

„Dám vám vždy polovičku svého příjmu,“ nabízel hoch, jenž si již dříve vše promyslí.

„Nejsi příliš štědrý,“ zahučel obuvník. „Nu, uvidíme! A teď doběhni pro svého pudlíka, rád bych viděl, co všechno umí.“

Za půl hodiny vběhnul Bělouš do světničky Malého, a děti uvítaly jej s jásotem; jenom nejmenší dceruška se ho bála a s pláčem chytila se sukně matčiny. Když však viděla, že ostatní její sourozenci obklopili Bělouše a hladí jej, posléze se také osmělila, přibátolila se k němu, zavolala: „či, či,“ pak dotkla se prstíčkem jeho huňaté srsti, hned však ucouvla a jedním okem se usmívajíc, druhým ještě plačíc, žvatlala: „bojí — bojí!“

Obuvník odehnal děti a vyzval Jaroslava, by začal.

Zkouška odbyta s velikým úspěchem.

Bělouš skákal přes hůl vždy výš a výše, proplétal se Jaroslavovi skrz nohy, když hoch zvolna kráčel, šplhal po židlích a prolézal otvory

Laskominy,

(K básničce na stránce 92.)

v opěradlech, chodil po zadních nohách, a když mu Jaroslav zahvízdal, tančil podle taktu.

A ještě jiné kousky prováděl, naplňuje diváky úžasem.

Malý stále volal: „Výborně!“ — žena jeho smála se nahlas — děti tleskaly rukama a skákaly do výše. Již dlouho nebylo u Malých tak veselo, jako dnes. Za odměnu dostal Bělouš kus chleba, a Jaroslav zase bramborovou polévku k večeři.

Nazejtří vydal se Jaroslav s Běloušem „na uměleckou pout“. Než vyšel z domu, vroucně se pomodlil, aby Bůh žehnal jeho podnik.

Nejprve zašel do hostince, blíže něhož prodával dříve kaštiny. Před dveřmi stála kuchařka, jeho známá.

Pozdravil ji a ona vlídně poděkovala.

„Již jsem tě dlouho neviděla,“ ozvala se kuchařka. „Snad jsi nestonal, hochu?“

Jaroslav zavrtěl hlavou.

„Já již neprodávám kaštanů,“ prohlásil. „Za to ale —“ odmlčel se.

„Co jsi chtěl říci? Jen se mi svěř,“ domlouvala mu kuchařka vlídně.

„Rád bych ukazoval hostům, co umí můj pudlík,“ řekl hoch nesměle.

Kuchařka se usmála.

„Počkej, přimluvím se u pána, by ti dovolil vstoupiti,“ nabízela se.

„Buďte tak laskava!“ prosil Jaroslav.

Kuchařka zmizela za dveřmi, však brzy se vrátila. Pokynula hochovi a řekla: „Můžeš vejít; pán ničeho nenamítá.“

Jaroslav jí poděkoval a s tlukoucím srdcem vstoupil do výčepu. Kromě hostinského, který stál za nálevním stolem, sedělo zde několik hostů při pivě.

Hoch pozdravil a nesměle poprosil hostinského, by mu dovolil malé představení s psíkem.

„Tak jen ukaž, co umí ten tvůj kudrnáč!“ vybídnul jej jeden z hostů, a Jaroslav ihned začal.

Bělouš dal si záležeti na svém prvním představení ve veřejnosti a dostalo se mu hojně pochvaly. Mladý jeho pán pak obdržel několik dvouhaléřů.

„Zajdi také vedle,“ ukázal hostinský na sousední místnost, odkud zazníval hlučný hovor.

Jaroslav vstoupil se psem do veliké, pěkně ozdobené místnosti, jež byla ozářena několika plynovými plameny. Vzduch byl zde teplý, dusný, prosycený kouřem a vůní masitých pokrmů. Za stoly, pokrytými bílými ubrusy, sedělo asi třicet návštěvníků, kteří se spolu bavili a popíjeli.

Hoch pozdravil a hned započal své představení s psíkem. Z počátku jen málo hostů si jich všímalo; později však všichni přihlíželi dovedným kouskům Běloušovým. Představení se líbilo, a pes musil leccos opakovati. Když pak Jaroslav šel vybírat, každý jej obdaroval.

Rozradován vrátil se do výčepu a upřímně děkoval hostinskému za jeho laskavost.

„Můžeš sem přijít každý týden dvakrát,“ svoloval hostinský. „Naše kuchařka schová tvému psíku zbytky jídel; zastav se zde pro ně kdykoliv.“

Jaroslav přál dobré noci a zašel ještě do kuchyně. Kuchařka předložila pudlíkovi mísku se zbytky a ještě dala Jaroslavovi pro psa několik velkých kostí, by mu je uschoval na zítřek. Kromě toho dostal hoch do papíru několik kousků masa — zbytky od oběda, a dva krajíce chleba.

Přešťasten opustil hostinec. Kromě pokrmu měl v kapse asi za korunu drobných. Tolik ještě ani jednou nevyzískal prodejem kaštanů! Pro dnešek nemínil již nikde vystoupiti; odebral se tedy k Malým, kdež příchod jeho uvítali se zřejmou dychtivostí.

„Tys již zde?“ podivil se obuvník. „Posléze jsi nikde nebyl?“

„Byl jsem v jednom hostinci a tam dostal jsem tolik, že vám mohu dát padesát haléřů,“ sděloval hoch radostně. Vytáhnul z kapsy hrst peněz a vysázel na stůl polovičku.

„Hochu, tys měl dnes štěstí!“ užasla žena obuvníková. „Tolik peněz za chvíli!“

„Tys tedy dostal korunu?“ prohodil Malý. A shrábnuv peníze zabručel: „Mohl mi dát více! Nu, příště si to jinak zařídím!“

Jaroslav rozdělil se s dětmi také o maso a dal jim též jeden krajíc chleba; poživ zde trochu polévky, pospíchal vesele domů. Nyní bude moci koupiti matce nějaké přilepšení — kterak se těšil na její překvapení.

A skutečně užasla chorá Kovaříková, když ji synek navštívil a přinesl jí chutné pečivo a dva pomeranče. A ještě více se podivila, když doslechla o značném příjmu za představení s Běloušem.

S chutí požíla přinesených věcí, hned však domluvila synkovi, by raději střídal a opatřil něco sobě; jí že zde ničeho neschází. Napovídali si toho dosti. Matka vyprávěla, jak ji zdejší lékaři ošetřují, co dostává k jídlu, zmínila se také o svých bolestech a litovala ještě ostatní nemocné, kteří rovněž jako ona trpí. Hoch zase musil povídati, co dělá od rána do večera, a matka s radostí seznala, že její nepřítomnost dosud nepoškodila nevinnou duši Jaroslavovu.

Srdečně se spolu rozloučili a hoch přislíbil, že zase brzy přijde.

Jaroslav nyní každého večera zacházel do hostinců, by ukázal, co umí jeho Bělouš. Vybral sice dosti peněz, však příjmy jeho nebyly stejné; někdy dostal velice málo. A tehdy bával se jíti k Malým, neboť obuvník nechtěl mu věriti, že nezatajuje ani haléře, a hrozil mu, nepřinese-li příště více, že jej nebude živiti. Posléze hrozbami donutil Jaroslava, by mu dával vše, co vyzískal; a z toho mu oddělil někdy několik haléřů. Po-

třebné dříví, uhlí, petrolej a jiné, nosila mu sama Malá do bytu — jak nařídil její muž. Nebylo toho ovšem mnoho, neboť lakotný muž se nepředal; ze všeho musil míti zisk jenom on.

Nemohl tedy ubohý hoch ničeho ukládati, jak by si byl přál; tu skrovnou částku obětoval na opatření něčeho lepšího choré matce, která byla nucena přijímati jeho dárky, nechť je rozplakati. Také jí schovával, dostal-li něco z hostinských kuchyní; a bývalo toho dosti, takže ani on ani jeho Bělouš netrpěli hladu.

Přece však nebyl Jaroslav tak spokojen, jako druhdy při vodové polévce ve společnosti matčině . . . ! (Příště dále.)

Laskominy.

Vidíš ten makový rohlíček?
Ten chtěla dáti jsem tobě;
že jsi však zdráhal se v koutku stát,
ponechám rohlíček sobě.

Až budeš lépe mne poslouchat,
ty malý, rozverný Fousku,
pak ráda s tebou se rozdělím;
pro dnešek nedám ni kousku.

Maruše Kabrtová-Bukolská.

Obrázky z katolických missií.

Píše Fr. Všečeka.

Levhart.

Nedávno byl u nás zvěřinec. Bylo v něm možno spatřiti kromě několika lvů také celou řadu jiných velkých i menších šelem kočkovitých. Hned vedle zamřížovaného příbytku chvílemi dunivě řvoucího lva sídlil rovněž za pevnými mřížemi jeho krajan — levhart. Chceš-li si, milý čtenáři, představití levharta, jež také africkým tygrem zovou, představ si krásnou, jasně žlutou a malými černými skvrnami pokrytou kočku, která jest asi půl druhého metru dlouhá a skoro metr vysoká. Podíváš-li se na její lstivě mhouřící očka, na ostré zuby, které, občas se olízující, ti ukáže a na ostré, dlouhé drápy, uznáš, že by nebylo radno v přírodě takovou kočičku potkati a ještě méně radno tak důvěrně ji pohladiti jak hladíváš asi kočičku domácí.

Z následujícího vypravování missionáře působícího v Kamerunu,*) který si stěžuje na mnohé útrapy, jichž mu v oněch končinách zakoušeti je, poznáš, jak nemilým hostem v missiích je levhart.

*) Kamerun je krajina při západním pobřeží Afriky při zálivu Quinejském.

Missionář píše: Při chovu dobytka měli jsme mnoho neštěstí. Stáda koz nám zhubily jednak nemoci, jednak stala se kořistí dravců. Mezi slepicemi, kachnami a husami zle hospodařili hadi. Právě dnes se chytil had v kurníku do nalíčené pasti na potkány a tak se stal vlastní vinou neškodným. Jakýsi veliký, černý had chtěl nám před několika dny dokonce v bytě učiniti návštěvu.

Hovězí dobytek až na jednu krávu vyhynul nám plicní nákazou.

Tři vepře, které jsme nedávno z jiné missijní stanice dostali, uloupil nám z chléva v noci levhart. Tomu chlapíkovi jsme se však také pomstili. Poslyšte jak.

Hned po ztrátě vepřů jsme opevnili co nejdůkladněji chlév a dovnitř jsme nastrojili past. Byla to jakás klec sestavená z pevných prutů dřevěných, které byly pevně svázaný pomocí rostlin úponkovitých.***) Ježto se nalézala uvnitř ve stáji, nebylo jí z venku viděti. Byla 2 m 50 cm dlouhá, 90 cm široká a 1 m 80 cm vysoká. Nad vchodem do pasti byla upevněna na pohyblivé páce těžká kláda. Od páky dovnitř klece byla napjata síť, do níž musil dravec, vstoupil-li do klece, tělem vraziti. Síť měla trhnouti pákou a kláda pak musila spadnouti dolů a uzavříti pevně vchod do klece. Lákadlem pro levharta měla býti koza, která byla uvázána tak, že jí dravec dosáhnouti a ublížiti nemohl. Abychom se ihned o vzácné návštěvě, na niž jsme tak dychtivě čekali, dověděli, byl na páce v kleci také upevněn zvonek. Bylo věru potřeba, bychom se ihned dověděli, že se ptáček octnul v kleci, neboť dřevěná klec nebyla pro tak silného dravce na dlouhou dobu bezpečným vězením.

S napjetím jsme očekávali nyní každou noc, že se zvonek ozve. Bychom hlasu jeho nepřeslechli, nechali jsme okno otevřené. Pojednou, bylo to třetí noc, rozezvučel se pronikavý hlas zvonku kolem páté hodiny ranní. V okamžiku jsme skočili s lože, oděli se a spěchali ku stáji. Past byla zavřená a — nic v ní. Obešli jsme celé stavení, pátrajíce po stopách dravce a konečně jsme shledali, že kráva zavadila rohem o páku, která se pohnula a způsobila, že kláda spadla a klec zavřela. Byli jsme tedy zklamáni. Hned ráno jsme spravili zase past a čekali dále.

Dvanáctou noc o čtvrt na pět k ránu zazvonil opět zvonec a to velmi prudce. Za několik minut již jsem byl s bratrem Jakubem na cestě ku chlévu. Již cestou jsme slyšeli hřmot, jenž nám oznamoval, že tentokráte něco v kleci vězí. Koza ve stáji přivázaná se neozývala, patrně strachem. Blížíce se ku kleci, viděli jsme dva veliké zeleně světélkující body — oči dravcovy.*) Když jsme přistoupili blíže, skočil levhart v kleci

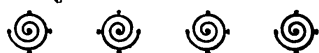
*) V Africe je mnoho rostlin úponkovitých, t. j. takových, které se pnou po stromech jako u nás na př. chmel, divoké víno, fazole se pnou po tyčích. Rostlin těch lze užívatí pro jejich pevnost místo provazů.

**) Oči dravců v noci světélkují, takže je lze ve tmě jako světlé body viděti.

prudce proti nám — odrazil se však od dřevěných prutů nazpět. S pronikavým řevem se skrčil, po druhé ku skoku se připravuje. Této chvíle jsem použil k tomu, bych jej dobře mířenou ranou z ručnice skolil. Pokus se podařil. Koule vjela pod levým okem do hlavy a usmrtila dravce okamžitě. Vyprostili jsme ještě kozu z nepříjemného postavení jejího a odešli z chléva, bychom vyčkali příchodu dělníků, kteří měli přijít o šesté hodině ráno.

Pak jsme vytáhli zabité zvíře ven a vystavili, by se každý naň mohl podívat. Stál věru za podívanou. Byl 1 m 60 cm dlouhý, kromě toho měl ocas 80 cm dlouhý, vysoký byl 65 cm a vážil 45 kg. Zvláště silná byla jeho šíje a přední tlapy. Obyvatelstvo skoro celého okolí se sešlo, by jej vidělo, neboť zpráva o šťastné naší kořisti se rozletěla bleskem po širé krajině. Při tom se udály mnohé veselé výjevy. Jedna žena četla mrtvému levity za to, že jí zadával několik ovce, jiná jej bila zuřivě plochým nožem do žeber, při každé ráně volajíc: „Tu máš za uloupené ovce, tu máš za kozy“ atd. Odpoledne jsme mu stáhli hebkou kožešinu. Prodáme ji jakož i kostru a za stržené peníze si koupíme nová prasátka, a tak nám lupič poskytne sám náhradu za to, co nám vzal.

Po smrti tohoto levharta znepokojuje krajinu okolní zase jiná šelma téhož druhu. Je to, jak se zdá, samice s dvěma mláďaty. Doufáme, že se nám podaří i tyto nové škůdce polapiti. Šalon jest otevřen — necht jen přijdou!

Dědečkův obrázek.

Ještě cítím, můj dědečku,
na hlavě tvou ruku,
když jsi v posled v polibečku
žehnal svému vnuku.

Ještě slyším slova milá,
jak mi tehda zněla,
když se tvoje duše bílá
v letu na rtech chvěla.

Zřím tvé oko v umírání,
jak se po mně stáčí. —
A teď spíš a nevíš ani
jak mi smutno — k pláči.

F. N. Richter.

Milé dívky!

Blížíme se nové době roční. Ty tam jsou krásy jarní a letní, i podzim vydal své krásné plody. Příroda ztrácí své roucho, by později pokryta novým bělostným rubášem sněhovým dřímala sen odpočinku. Zdá se, že Vám bude smutno, snad se bojíte tuhého mrazu! To však přejde. Jsem jist, že sotva prvním mrazem Vám zčervenají líčka, že stane se Vám zimička tak milou jako každý jiný roční čas.

Čtouce tyto řádky, vzpomínáte již jistě všech těch radostí, jež Vám ona bude poskytovat doma i venku. I církevní rok přivádí s sebou mnohé radostné slavnosti i svátky. Kdo by se tedy z Vás netěšil na zimu?

I napadá mi, že byste i letos jako v loni mohly pracovat slohové práce, a prvním takovým úkolem bude: „Proč se těšíme na zimu?“ Několik dobrých prací bude odměněno a jedna neb dvě nejzdařilejší otisknuty v „Anděli Strážném“, jak se to dělo v ročníku loňském. Nuže, pokuste se o to, a úkoly vypracované, však ne dlouhé, zašlete do 20. t. m.

Plného zdaru Vám přeje a srdečně Vás pozdravuje

strýček redaktor.

Prosba.

Prosím tě, strážný můj andělíčku,
ochraňuj od zlého mou dušičku,
čistá ať jednou jak holubička,
doletí k tobě, ach, do nebička!

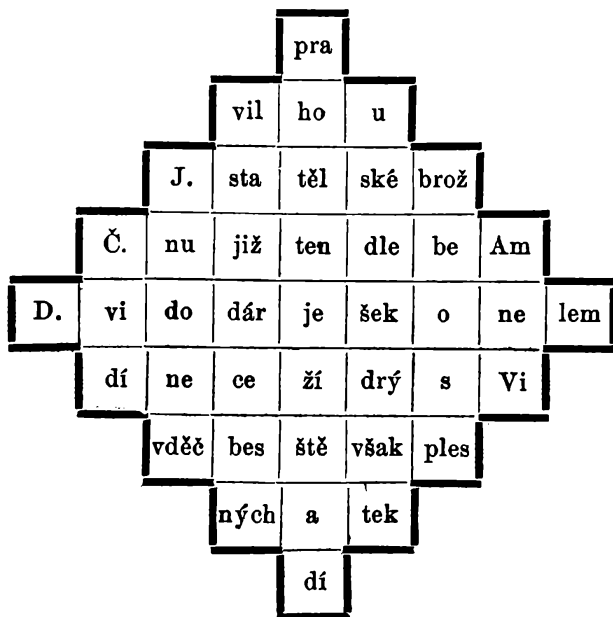
Jos. Hdk.

Hádanky a rebusy.

1. Klabko.

Jar. Č. Dušek, Hostašovice.

2.

a) Čtyři oči, šest noh, dvoje ústa, jeden
chvost. Co je to?

b) Jde červený žváb,
má dva oráče,
čtyři cupitáče,
sedmý ometáč. Co je to?

c) Když to leží, mlčí to,
když to vstává, vřeští to.
Co je to?

3. Záhadný nápis.

Ne z vany ho
stem?
A lovit ani?

4.

Sestavte z následujících písmen slova, by střední písmena dala jméno oblíbeného moravského spisovatele.

A	A	A	A	A
B	B	C	E	E
J	K	K	K	L
L	M	N	O	O
O	R	R	S	S
S	U	U	V	Y

kolébka mladého hmyzu,

zvěř v ní se chová,

hlodavec,

ryba,

pták,

jméno patriarchy. -ou-

5.

P 10W' jaro léto podzim zima j 0 Š K níV ni ni

6.

a j j 7
a j j
a j j

-ou-

-ou-

Tricet rozluštitelů hádanek a rebusů v tomto sešitě obsažených, kteří svá správná rozluštění samostatně pracovaná do 20. listopadu 1904 redakci zašlou, obdrží odměnou pěknou knížku.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 2.

1. Koníček: Matko naše přemilá, Syn tvůj sám nás posílá, jako děti máme spěti pod tvůj plášť. — 2. Západ, knihy, sluka, Visla, bedna, dcera, máslo, kráva, kytky, osýčka, Pius Desátý. — 3. Lukáš. — 4. a) že zemřel, b) když ho pes chytne. — 5. Dokud síla, hleďme díla, by památka po nás zbyla. — 6. Káva je velice známý nápoj. — 7. $4 \times 25 = 100$. — 8. Rukavice. — 9. Víťame zimu.

Obsah. Vzácný peníz (báseň), str. 65. — Svíčička, str. 66. — Žertovná pohádka, str. 67. — Hříbě a koza, str. 68. — Pozdrav dušičkám (báseň s obr.), str. 69. — Benátky (s obr.), str. 70. — Nemocná panna (báseň), str. 75. — Chromý pes, str. 75. — Pohádka o stříbrném jezeře (s obr.), str. 76. — Moudrý pes, str. 80. — Koncertisté (báseň s obr.), str. 80. — Skromnost, str. 80. — Závist (legenda s obr.), str. 81. — Svatá Cecilie (s obr.), str. 84. — Pudlák, str. 84. — Laskominy (báseň s obr.), str. 92. — Obrázky z katolických missí, str. 92. — Dědečkův obrázek (báseň), str. 94. — Milé dívky! str. 94. — Prosha (báseň), str. 95. — Hádanky a rebusy, str. 95. — Rozluštění hádanek a rebusů z č. 2.

V Plumlově: Eduard Liska, Jaroslav Lubič. V Podole: Emilie Kabrtova. (Odměna došla?) V Polehradcích: Jul. Reiter, Štěpán Čermák*. V Praze: Josefa Šálkova*, Marie Zeibrdlichova*. V Proskovicích-Staré Bělé: Správa školy. V Přelouči: Marie Kotýnkova*. V Přemyslovicích: Stan. Skládal, Alois Vybíral. V Přestavlkách: J. Dohnal, Ladislav Hradil. V Příkazech: Fr. Němeček*. V Přívorech: Josef Houštěký. V Přívoze: Jan Macura. V Semilech: M. Procházkova (Srdečný dík). Ve Skutči: Jaroslav Táborek*. Ve Slavkově: Emil Hanák, František Baier. Ve Sluhách: Matěj Koubek. Ve Strážnici: Jan Sup. Ve Staré Vsi: Antonín Klímecký, František Bartík. (Srdečný dík!) V Sulislavi: Antonie Rozmarova. V Štíbovicích: Ant. Káňa. V Tečicích: Tomáš Staněk, Frant. Holešovský. V Telnici: Josef Škrdlík. V Troubsku: Josef Švestka. V Třebíči: Anna Dlouhá*, Eliška Svobodova, Jana Faltýnova*, Marie Švábeníkova*, Marie Kožinova, Frant. Večeřa. V Uh. Brodě: K. Kocián. Ve Vel. Lukově: Františka Perutková. Ve Veselí n./M.: Kat. Míčkova, Josef Lacina (básnička slabá). Ve Vidči: Boh. Kašík*. Ve Višňovém: Václav Adámek*, Jakub Procházka, J. Karásek, Frant. Bojanovský, Frant. Bartes. Ve Zlonicích: Alois Mach. V Zahoňově: Otakar Kavan. V Zeřavinách: M. Moučková.

Za četné pozdravy srdečně děkuje a milé čtenáře a čtenářky pozdravuje
strýček redaktor.

Jména odměněných poznačena jsou hvězdičkou!

 Rozluštění zasílána buďte nejdéle do 20. a vždy do redakce, Dominikánská ulice číslo 4.

Redakci zasláno:

Vychovatelské Listy. Časopis věnovaný zájmům křesťanského výchování. — Ročník IV., číslo 19.—20. — Tiskem Frant. Navrátila v Ivančicích na Moravě. — Vychází dvakrát měsíčně. — Předplatné na celý rok obnáší 6 K. — Redaktor Alois Adamec.

Rodinné výchování. List pro šíření zásad dobrého výchování v rodinách českoslovanských. Se stálou přílohou „Besídka“. — Majitel, vydavatel a zodpovědný redaktor Josef Šauer z Augenburgu, c. k. školní rada v Praze (v č. 567-III). — Vychází jednou za měsíc. Předplatné 2 K. — Číslo 8. — Zaslужuje vřelého doporučení všem křesťanským rodinám.

Neděle. Obrázkový týdeník pro dospělé. — Tiskem a nákladem Ant. Odehnala v Brně. Za redakci odpovídá Jan Pohanka. — Vyšlo č. 40.—42. Čtvrtletní předplatné K 2.60. — Doporučuje se co nejlépe.

Z tajů pražských pověstí. Sebrali a vypravují K. Chalupa a Popelka Bilianová. Pořádá a obrazem doprovází Pavel Körber. Nákladem vlastním. 1. a 2. seš. à 36 hal. Doporučuje se.

Z dětského života. Od E. de Pressensé. Dle X. vydání francouzského napsal Aug. L. Tvrzský. Tiskem a nákladem benediktinské knihtiskárny v Brně.

Roztomilé překvapení, jak lze pozorovati z právě vydaného sešitu 3. a 4. „**Dějiny národu českého**“, připravilo české mládeži nakladatelství Jos. R. Vilímka v Praze novým vydáním jmenovaných „Dějiny“, uspořádaných dle dr. Rezka Janem Dolenským a prof. dr. J. Kosinou. Pro vla teneckou výchovu mládeže je důležité, by jí do rukou byla dána kniha, z níž by mohla čerpati známost dějin vlasteneckých a známostí tou jen mohutněti ve svém vlasteneckém smýšlení. Velikému úkolu tomuto dostojí „Dějiny národu českého“ dozajista nade vše pomyšlení: svým vypravováním, které je představeno triem Rezek-Dolenský-Kosina, svou roztomilou úpravou a nádhernými ilustracemi předních umělců českých, posléze svou cenou, neboť obnos 10 hal. za sešit je přístupen nejchudšímu dítěti českému.

„MORAVAN“ kalendář na rok 1905. -

právě vyšel nákladem Benediktinské knihtiskárny v Brně. Cena 90 h.

Všecka zde uvedená díla, která se hodí za krásný dárek pro děti, jsou skvostně a bohatě ilustrována.

V „KNIHOVNĚ NAŠÍ MLÁDEŽE“

— VYDANÉ NÁSLEDUJÍCÍ KNIHY PRO MLÁDEŽ —

— DOPORUČUJEME: —

VYBOR ZE SPISU V. KOSMÁKA.

(4. díly.) Díl I. Str. 120. Cena 80 h. —
Díl II. Str. 160. C. 80 h. — Díl III. Str.
68. C. 40 h. — Díl IV, Str. 144. C. 90 h.

D. MAMIN-SIBIRJAK

SVĚTLUŠKY A JINÉ POHÁDKY

Z ruského přeložil A. G. Stín.
S kresbami umělců J. Andrejeva,
P. Litviněnky a j.
Str. 112. CENA 1 K.

J. VOJENSKÝ

ZE ŽIVOTA MALÝCH HRDIN

Str. 96. CENA 60 h.

E. DE PRESSENSÉ

ROZA

Dle sedmadvacátého francouzského
vydání přeložil Aug. L. Tvrzský.
Str. 320. CENA 1 K 80 h.

A. GENNEVRAYE

ULIČNÍK

Povídka francouzskou akademií
pocťená. Přeložil Alois Stráňovský.
S. 208. CENA K 1'20.

E. de PRÉSENSE.

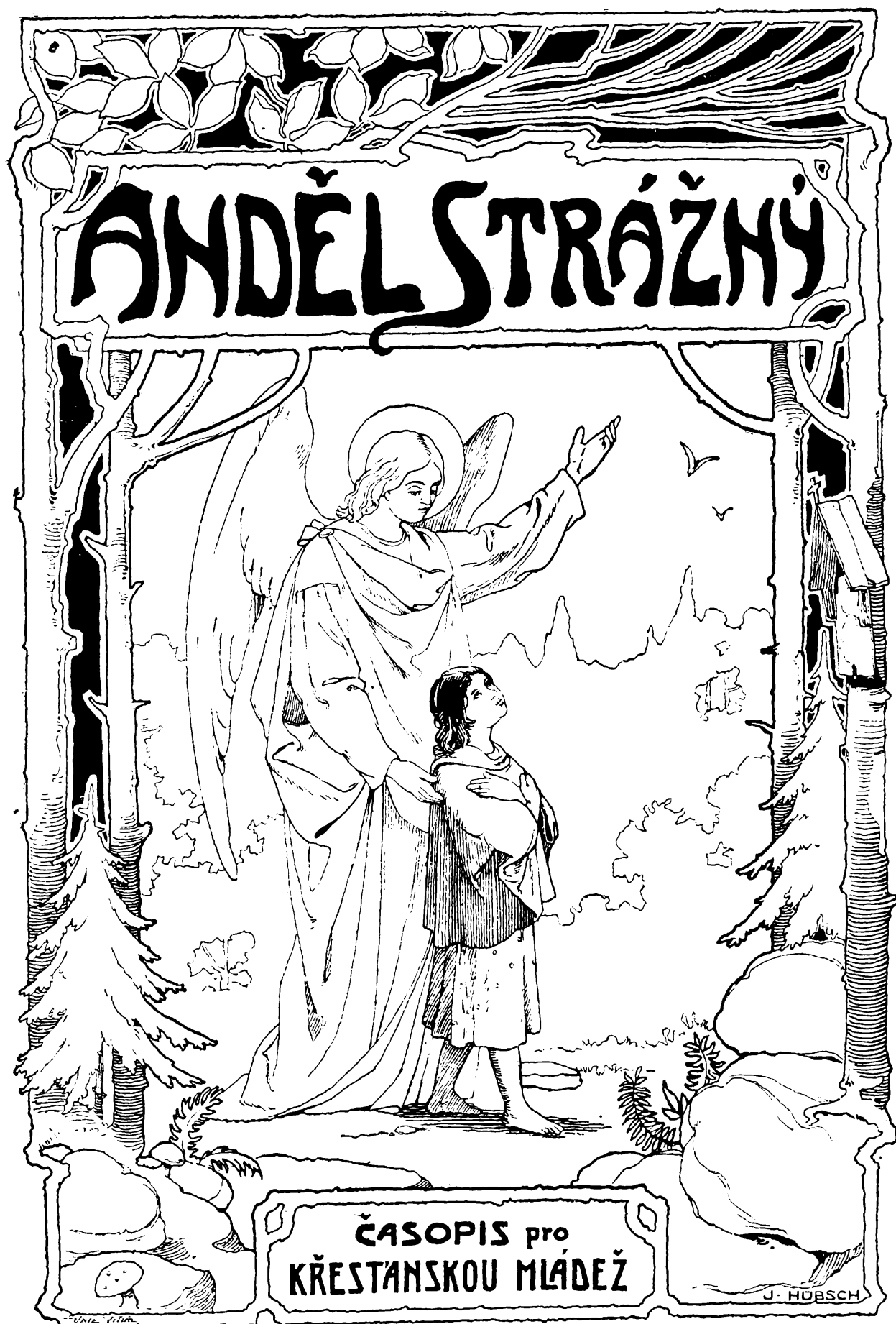
Ze života dětského.

Dle X. vyd. francouzského napsal Aug.
L. Tvrzský. — Str. 196. Cena K 1'10.

„Knihovna naší mládeže“ vychází ve volných
lístkách nákladem benedikt. knihtiskárny
v Brně, Dominlkánská ulice číslo 4.

Za redakci odpovídá: JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko 1 K 60 h., Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 fr., Amerika 40 c.

Vychází měsíčně a předplácí se ročně 1 K 60 h.

Spasitel světa vysílá své apoštoly a všechny své přátele do celého světa a volá, že žeň sice veliká, málo však pracovníků, Vy, milé děti, rády byste milého Spasitele vyzvání poslechly a šly třeba až do Číny a mezi divochy africké a australské hlásat, jak dobrotiv jest Bůh, a že chce, by všichni ku spasení přišli; avšak jste ještě malí, ještě doma zůstatí a se učití musíte. Co však učiniti můžete, to děláte: Modlíte se za pohanské děti a šetříte dárky na vykoupení jejich a vychování v křesťanské víře. Zaslány nám nové milodárky v korunách:

Fr. Tobola ve Frýdlantě 1.—, od dítek školy jaroměřické 24.—, Frant. Malenova z Jaroměřic — 40, Frant. Zedníkova z Jaroměřic — 60.

Správné rozluštění z čísla 3. zaslali:

V Archlebově: Štěpán Strmiska ml. V Bernaticích: Anna Kittrichova. V Bilovicích: Ludmila Šurých, Viléma Svobodova, Mar. Trnkova. V Bohonicích: Filip Brüchner. V Bohumělicích: Josef Krejčí. V Brně: Ignác Slepánek, Stanislav Srb, Marie Šujanova*, Frant. Sláma, Miloslav Istvan, Frant. Švestka, Bedřich Hořava, Valerie Pelikánova*, Ignác Šulák, Arnošt Jaráček*, Aug. Salát, Frant. Shromaždil, Ant. Zeman. V Brodčích: Josef Tržický, Zdenka Šulcova, Josef Šimon. V Brumovicích: Růžena Horníková, Martin Lízner, Mar. Tiefenbachova. V Brusném: Frant. Sehnalova. V Brušperku: Marie Fialova, Julie Gillarova. V Čelčicích: Josef Kadlčík. Ve Čkyni: Cyrill Martan. V Divácích: Karel Hnilica. (Doufám, že jsi již upokojen.) V Dol. Otaslavicích: Alois Coufal. V Drboleci: Alois Rečka. Ve Frenštátě: Anuše Bémova. (Vždy velmi horlivá! Srdečný pozdrav!) V Horkách n. J.: Anna Prokopova, Marie Radova. V Horthišově: Marie Zapletalova. V Hroznové Lhotě: Marie Moučková. Ve Hrubé Vrbce: Jan Pavlík. V Husovicích: Marie Klimešova*. (Jsi velmi hodná, že se tak staráš o rozšíření „And. Str.“) Vlad. Kyselka. V Chlumci n. C.: Anna Khunová, Viktoria Littonova, Anna Havránkova*, R. Pičmanova. V Chomíži: Frant. Kušíkova, Leopoldina Masná. V Chotěboři: Petruše Čapkova. V Ivančicích: Jan Sedláček, Marie Srbova*. Frant. Míkova. V Jaroměřicích: Antonín Brychta*. V Jedovnicích: Mařenka Julínková. V Jiřikovcích: Josef Daněk, Petr Sekanina, Jan Fatka, Rajmund Hejtman. V Kasejovicích: Frant. Čubr. V Klimkovicích: K. Cigánek. V Kloboukách: Drahomíra Korábova, Josef Forejtník, Karel Tihlářek, Josef Trávníček, Frant. Svoboda, Josef Krupička, Karel Řehoř, Karel Bdinka, Frant. Šmídka*, Vl. Kalvoda, Karel Metelka. V Kobelnicích: Václav Sedláček. V Kochanově: Vincenc Tomaš. V Kojetíně: Marie Macenaurova, Ludmila Křečková, Jaromír Voříšek*, František Štraslička, Fr. Uhrova*. Na Kopě: Bedřich Vostruha*. V Kostelci n. L.: Jaroslav Safek, Jiří Hübsch, Marie Suldovská*, Milán Kozel, Ant. Křáp*, Frant.

Ročník XXIV.

Prosinec 1904.

Číslo 4.

ZAKLETÁ PRINCEZNA.

§ OBLAKŮ DO SVĚTA
SNĚŽÍK SE ROZLÉTÁ
A S NÍM K NÁM BLÍŽÍ SE
PRINCEZNA ZAKLETÁ.

DO ZIMY Z PODLETÍ
TRVALA V ZAKLETÍ,
VŠAK UŽ CO NEVIDĚT
ZASE K NÁM PŘILETÍ.

DVA BÍLÉ KONÍČKY,
SÁNĚ A ROLNÍČKY,
Z LEDOVÝCH KVĚTINEK
ZA PASEM KYTIČKY.

V ZÁVOJI JISKŘIČKY,
KŘIŠTÁLY, PERLIČKY,
PO ŠATĚ NASETY
SNĚHOVÉ HVĚZDIČKY.

BRZY UŽ PŘIKLUŠE,
CHATKÁM DÁ LOKTUŠE,
DĚTEM PAK RADOSTNOU
PŘEDTUCHU DO DUŠE.

VLNKÁM DÁ ZÁVORY,
PEŘINKY NA DVORY,
BABIČKY VYNESOU
KOLOVRAT Z KOMORY.

SNĚŽÍK SE ROZLÉTÁ
S OBLAKŮ DO SVĚTA;
HÁDEJTE, KDO JE TA
PRINCEZNA ZAKLETÁ?

V S. UNZEITIG.

Za dědečkem.

Vánoční obrázek. — Nakreslil *Daniel Kubis*.

Bylo to v podradhoštském kraji, na těch krásných a přec tak chudých pasekách, na něž shlíží s Radhoště bílá kaplička. Na úpatí hory malá dřevěná chýžka se tulila tak přátelsky k Radhošti-tatíčkovi, jakoby s ním srůsti chtěla. Před chaloupkou lavička, na které často sedával dědeček Kalvoňa, otec Anče Kubalovy, ženy Františka Kubala, pasekáře. To hlavně o polednách a pod večerem teplých dnů jarních a letních bylo na oné lavičce vídati dědečka jak spokojeně pokuřuje z malé dýmčičky. A zřídka tu býval sám; vedle něho obyčejně malý hošík, sedmiletý vnouček Toník, sedával a s dědečkem hovořival, zrovna ho obsypáváje různými otázkami. A dědoušek neúnavně odpovídal čipernému vnoučeti a poučoval je, pohádky mu vypravoval, a tak se těšily ty dvě děti, jedno kolébce odrostlé a druhé hrobu blízké. A Toník visel zrovna na rtech vypravujícího děda. A ký div, když stařeček Kalvoňa uměl tak krásně vypravovat, a měl také z čeho čerpat — celý poklad vědomostí uložen byl v té staré postříbřené hlavě, která už víc a více k prsům se chýlila. Viděl dědeček náš Itálii, Dalmacii, Bosnu a jiné kraje, a zkusil mnoho, přemnoho.

A nyní na stará léta už neměl, s kým a čím by se těšil než se svou dcerou, zetěm a vnoučetem Toníkem; pak krásnou pohorskou

krajinou, vůní lesů a pohledem tam vzhůru k temeni Radhoště ku kapličce. Dědečka všichni milovali v celém kraji; bylť on předně nejstarší osobou v celém okolí a pak takové dobrotisko, příjemný, milý stařeček. I starší blízcí sousedé rádi přicházeli s podvečer ke Kubalovým na lavičku, která byla hodně dlouhá, a když nestačila posedali staří i mladí do hebké trávy, aby naslouchali krásnému vypravování zkušeného starce.

A dědoušek trávil své poslední dny v malé chaloupce v kruhu tří milovaných a milujících jej bytestí. Zvláště mezi dědem a vnukem byl tak upřímný, láskyplný poměr, že také lásky neviděl skoro svět. Odchoval od kolébky svého Toníka, a když odrůstal kolébce a počal žvatlati a běhati, nehnul se od vnuka, leda když do Frenštátu do kostelíčka si zašel. A i tu později brával svého vnuka s sebou. Odloučení bývali od sebe jen nyní poslední rok po dobu vyučování — bylť už Toník školáčkem a jakým chápavým, vtipným a pilným školákem! Pan učitel i pan katecheta nemohli si ho vynachválit! Dědeček si svého vnučka ku škole vždy dovedl a ze školy zase domů. A pak odpoledne po škole šli pásti zase spolu kravičku-živitelku na nedalekou lučinu, jež ku pasece Kubalově přináležela.

Chudi — a jak přece šťastni byli při tom všichni ti obyvatelé malé horské chaloupky. Žel však, že to štěstí na tomto světě je tak vratké a nestálé!

* * *

Přišel podzim, sychravý s hojnými dešti a hustými mlhami, které mnohdy tak tíživě usedají na stará prsa. Dědeček Kalvoňa chřadnul víc a více, dusivý kašel trápil ta stará prsa; a než přišly krásné vánoční svátky se svou poesii, odnesli starého horala na hřbitov frenštátský. Bylo to právě tři dny před štědrým dnem. Nebudu a nechci líčiti usedavý a lítostivý pláč malého Toníka. Ač ten mladý rozumek jeho nechápal plně dosah slov „smrt, umřítí,“ přece plakal tak, až srdce usedalo všem, kdož ho slyšeli. —

O vánoční stromečky není u nás nouze. Blízko jsou lesy, samé lesy, a malý smrček si vyříznouti není nedovoleno. I Kubala připravoval dnes už od rána stromeček svému synkovi — bylť právě štědrý den — a cukrovým i zlatými ořechy hojně jej ověšel, aby způsobil radost zarmoucenému hochovi, který co chvíli zaplakal a toužil po dědečkovi a nejsladšími jmény ho volal.

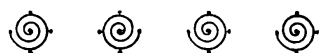
I v hlavách hrobu dědečkova na hřbitůvku frenštátském stál malý smrček, jenž tu tak přirozeně vyrostl. Na hřbitovech horských není to řídkostí. Bylť tu před lety jistě všude lesy a jen lesy. Na ten smrček asi dobře se pamatoval od pohřbu náš Toníček. Chtěl i on dědečkovi

připraviti dnes radost. Když otec a matka odešli odpoledne po své práci — a té bylo dnes dosti, kdy svátky byly přede dveřmi — nikým nejsa pozorován, oblekl se, ale jen lehce, na rychlo, nabral se svého stromečku ořechů i cukroví a dvě svíčky, vzal i sirky, a spěšně ubíral se k místům, kde dědeček odpočíval. Byl zde za půl hodinky a pustil se do práce. Sechvil sněh, jenž hustě ležel na větvičkách smrčku stojícího v hlavách rovu dědečkova a přistrojil jej přinešenými věcmi. Pak připevnil i svíčky a rozsvítil je. Na to klekl ku hrobu, modlil se a bavil se s dědečkem, volaje ho k účasti na radostech vánočních.

„Přiď, dědoušku, přiď večer k nám, zde je zima; doma ve světnici je teplounko, budeme si povídat, zazpíváme si ‚Narodil se Kristus Pán‘, budeme louskat ořechy — — —“ tak a podobně bavil se s dědečkem dlouho a dlouho; nemohl se od něho odtrhnouti, až celé jeho tělo prostydlo a zkřehlo, ručky se zabořily do sněhu a hlavinka klesla na hrob.

Nepřišel dědeček, nemohl, Toníček zaletěl k němu do nebíčka, by tam s ním oslavil novorozeného Ježíška.

Rodiče Toníkovi měli smutné svátky. O svátku sv. Štěpána uložili jeho tělo do hrobu vedle dědečka.

Babiččin obrázek.

Jsi ty to, babičko,
jak vždy jsi byla,
ze zlata srdíčko
a tvář tak milá.

Na hlavě čepeček,
růženec v dlani,
z pohádek věneček
kol šedých skrání.

Na svaté políčko
skryli tvou hlavu.
Pán Bůh ti, babičko,
dej věčnou slávu!

F. N. Richter.

O Štramberku a tatarských uších.

Kdo bere se od Nového Jičína krajem na východ, překvapen bývá obrazem velebným, který pozvolna vynořuje se nad obzor. Jsou to na vysokém kopci zříceniny starého hradu štramberského, z nichž strmí do výše věž či kulatina, zdejším lidem „štramberská trúba“ zvaná — jako obryně, dávných dob středověkých. V pravo z hustého lesa vyčnívají k oblakům bílé stěny hory Kotouče a uprostřed jako v sedle nějakém rozkládá se starobylé městečko Štramberk, na něž z pozadí se dívá Radhošť staroslavný.

Hrdě kraji okolnímu vévodil kdysi výstavný hrad štramberský, až litice nešťastné války třicetileté cimbuří pyšné strhaly a hradby pevné rozmetaly. Jediná věž, kulatinou zvaná, zbyla; ruch a život všecek

uprchnul z místa pustého, kavky toliko štěbetavé zsinale čelo kulatiny obletují krákající, jakoby vypravovaly sobě o dobách zašlých.

Těž Kotouč má slavnou minulost. Pamatuje, kdy všecken svět trásl se před ukrutnými Tatary, a kdy jedině chrabrost praotců našich od záhuby zachránila celou západní Evropu.

* * *

Bylo to v dubnu l. 1241. Děsné zprávy nesly se od severu do milé naší vlasti moravské. Státisíce divokých Tatarů vyhrnulo se z Asie do niv evropských přes Rus. Tisíce a tisíce Rusů pobito a města slavná,

Štramberk.

i sám Kyjev knížecí, troskami ležela a doutnala žhavým popelem. Těž polská země padla a spojené vojsko polsko-slezské, jež vedl kníže Jindřich Pobožný, bylo poraženo u města Lehnice. Tu začátkem května zvěstováno, že Tataři nemohouce pro záseky dostati se do Čech, táhnou podél řeky Odry na Moravu. V krajině štramberské nastalo zděšení veliké. Lid vida dobou noční rudé záře na obzoru severním a za dne dým hustý valiti se k nebi, opouštěl své příbytky a utíkal se na strmý, nepřístupný Kotouč, kdež spásy dojíti doufal.

Jako když černé mraky záhalují modrá nebesa, tak se rozlévaly po krajině divoké hordy tatarské a rozložily se táborem kolem Kotouče.

Křikem jejích, řevem volů a velbloudů a řičením koní děsně ozývalo se údolí a na Kotouči obklíčený lid mřel úzkostí. Nazejtří strojili se Tataři k útoku. Lid křesťanský modlil se a prosil Boha o pomoc. A té se mu dostalo.

Rozšířil se večer, večer přede dnem na nebe vstoupení Páně. A když temná noc se rozestřela kolkolem, utichl ryk a řinkot zbraně dole pode stany tatarskými. — Avšak touže dobou ozval se nahoře v černých mracích temný řev hromový, blesky se křížily, strašná vichřice zaburácela a liják náramný hrnul se na hory a doly. Strašně hučíce hrnuly se proudy vody dešťové do ležení mongolského, bořily stany a unášely Tatary ze sna vyděšené, takže povstal v táboře zmatek a nárek veliký. Jakmile křesťané na Kotouči zpozorovali jak zle vede se Tatarům, sestoupili po známých cestách směrem k Ženklavě, kdež tehda byl rybník veliký, spoustou vod přeplněný. Křesťané ihned na mnohých místech vysoké hráze rozkopali, takže vodstvo jako moře rozvlněné celé ležení nepřátelské zatopilo. Když pak se rozbřeskl den nebylo po nepříteli ani památky. Ti, kteří unikli záhubě, hrnuli se dále směrem jižním. Kraj štramberský zachráněn tak od další pohromy.

Každoročně v den na nebe vstoupení Páně slaví se na Kotouči památka události té. Lid sem přicházívá z okolí na pout a veselo bývá na skalnatém temeni kol kříže vztyčeného na památku onoho vítězství. Prodávají se tu perníkové uši („uši tatarské“), by poutníci připamatovali se na ukrutné Tatary, kteří pobitým křesťanům uši utínali. Vypravuje se, že po bitvě lehnické Tataři devět pytlů ušima naplněných svému chánovi poslali. Odtud název „uši tatarských“.

Modlitba k svatému Mikuláši.

K 6. prosinci.

☉ milý, svatý Mikuláši,
k tobě se modlím dnes!
Přiď také do světničky naší,
své požehnání do ní vnes.

O zaklep svojí berlou zlatou
na moji postýlku,
ať ve snách vidím tvář tvou svatou
a zástup andílků!

A v okně miska na jablíčka!
Tu sám tam večer postavím.
A nezapomeň na tatíčka
a na matičku se zdravím!

F. N. Richter.

Pudlík.

Napsal A. B. Štastný.

(Část další.)

Jednou byl by Jaroslav málem přišel o svého milého pudlíka. Psík vyběhnul z domu, a poněvadž neměl ani náhubku, ani známky, polapil jej okolojdoucí pohodný a hodil jej do pytlá, jež nesl přes rameno. Bělouš začal pronikavě štěkati a výtí, čímž pobouřil celou ulici. Vše vyběhlo ven, také Jaroslav, který podle hlasu poznal svého pudlíka. Všecek ustrašen přistoupil k pohodnému a s rukama sepjatýma prosil jej, aby pustil Bělouše, jenž divoce zmítal sebou v pytli a ustavičně dovolával se pomoci.

Však pohodný pokrčil ramenoma a odbyl jej: „Pes byl bez košíku, neměl známky; musil jsem jej tedy chytiti — jak mám nařízeno. Zaplatíš-li pokutu, dostaneš psa zpět; jinak bude utracen.“

Otočil se a chtěl odejiti. Však hoch vrhnul se před ním na kolena a úpěnlivým hlasem jej prosil o slitování nad ubohým psíkem. Sbíhali se lidé, kteří vyzývali pohodného, by psa pustil. Muž však rázně se opřel, že koná jen svou povinnost, aby mu tedy nepřekáželi. Sousedka Vonásková hlasitě vykládala shromážděným, kterak pes pomáhá živiti Jaroslava, jenž je hodný hoch, sirotek, a jehož matka leží v nemocnici. Jistá stará slečna zahájila hned mezi přítomnými sbírku, by Jaroslav mohl složiti předepsanou pokutu.

„Pusťte mne! Nezdržujte mne!“ ozval se nyní pohodný hrubě a odstrčil Jaroslava, jenž stále vbíhal mu do cesty, zdvihaje k němu sepjaté ruce a žádaje za propuštění svého psíka.

„Co se tu děje?“ zazněl pojednou mocný hlas a zástupem prodíral se vážný šedivý pán.

Jak jej pohodný uzel, uctivě smeknul a přistoupiv k němu, vykládal, že mu lidé brání, by odnesl psa, jenž bez náhubku a beze známky pobíhal ulicí.

„Konám jen svou povinnost, pane rado, a ničím jsem se proti ní neprohřešil,“ hájil se muž.

Vážený městský radní upravil si na nose brýle a odkašlav si řekl: „Slyšel jsem něco, že ten pes živí nějakého chlapce. Komu patří?“ otázal se hlasitě, rozhlížeje se po zástupu.

A již stál před ním Jaroslav, plačtivým hlasem vykládaje o své nemocné matce, a o svém živiteli-pudlíku. Sousedka Vonásková potvrdila jeho slova a spolu s hochem prosila za propuštění psíka.

Pan rada vytáhnul zápisník, poznamenal si jméno Jaroslavovo a paní Vonáskové, jakož i jejich adresu, a potom řekl pohodnému: „Udělte

svému vězni svobodu, dobrý muži — na moje zodpovídání. Já to sám vyřídím na úřadě.“

Pohodný poslechnul, rozevřel pytel, a Bělouš vyskočil z něho jako divý, štěkal radostně, sem tam pobíhal a na Jaroslava vyskakoval.

Hoch jej vzal do náručí, jakoby se obával, že milé zvířátko bude mu opět odňato, a vroucími slovy děkoval dobrotivému panu radovi.

„Příště si svého pudlíka lépe hlídej a nepouštěj ho bez náhubku na ulici,“ radil mu starý pán. „Za několik dní dojdeš na úřad a tam ti vydají známku; poplatku nedáš žádného.“

Pokynuv hochovi, odcházel kvapně, provázen pochvalným voláním shromážděných.

Stará slečna, jež zatím sebrala několik dvacetihaléřů, odevzdala je hochovi s připomenutím, aby koupil pudlíkovi náhubek.

Pln radosti, že nepozbyl svého čtvernohého druha, vrátil se Jaroslav domů, provázen sousedkou Vonáskovou.

A ještě téhož dne dostal Bělouš žlutý, drátěný náhubek, který mu ovšem nebyl příliš pohodlný, jenž však mu zabezpečoval volné probíhání se ulicemi.

V.

Uplynuly vánoce, které Jaroslav poprvé strávil bez matky, jež dosud byla v nemocnici. Její choroba již se lepšila, dosud však ji nechtěli propustiti.

Smutný měl Jaroslav štědrý večer. Byl na večeři u Malých, dárku neobdržel žádného, neboť lakotný obuvník prohlásil to za zbytečnost. Ač mu hoch odváděl každého večera slušný obnos, Malý přece jen stále huboval a byl by chtěl ještě více.

Jaroslav chodil pilně do školy a učil se svědomitě, ve volných chvílích pak navštěvoval matku v nemocnici. Tyto doby byly mu nejmilejší. Ve škole bylo tak útulno, pan katecheta i pan učitel tak poutavě vykládali, že byla radost je poslouchati. V nemocnici pak potěšil se s matičkou, pohovořil s ní, někdy si i postěžoval a značně upokojen odcházel od ní.

U Malých nerad se zdržoval; nelíbily se mu jejich domácí poměry. Večer chodíval s Běloušem, který měl nyní i náhubek i známku, a po hostincích vybíral za jeho dovednost. Učenlivý psík uměl toho nyní tolik, že všude se mu divili. Výdělek hochův býval často značný; však Jaroslav měl z toho jen málo.

Odváděl vše poručníku, a vždy se třásl strachem, když přinesl málo. Malý huboval, vyhrožoval; když však dostal větší obnos, mlčel sice, však proto přece nebyl ku svému svěřenci laskavějším.

Gustávek chtěl mít Bělouše
stále u sebe.

Jídla měl Jaroslav dosyta, neboť v hostincích vždy ho něčím obdařili; šaty a boty dostal ze školy, sousedka Vonásková pak darovala mu teplou čepici po svém synovi.

Jaroslav byl vděčen za tyto dary; však raději byl by trpěl hlad, raději byl by chodil v chatrném obleku, jen kdyby měl milou matičku doma. Bylo mu tak smutno bez ní!

Kromě touhy po matce trápila ho ještě jiná starost. Blížila se doba placení nájmu a on neměl nijakých úspor; téměř všechn jeho výdělek pohltil nenasytný poručník.

Matka též si na to vzpomněla a požádala synka, aby napsal poručníkovi dopis, který mu sama předříkala. V listu tom prosila Malého, by nyní ponechal Jaroslavovi jeho výdělek na zaplacení nájmu, že mu později vynahradí všechny výlohy, jež vzejdou mu s jeho stravováním.

Když obuvník přečetl tento dopis, velice se rozhorlil, a ve své přehlenosti zakázal Jaroslavovi přístup do jeho bytu.

„Zadarmo tě živit nebudu; starej se nyní sám o sebe. Na vaše sliby o náhradě nedám; kdo ví, jestli bych od vás potom něco obdržel! To ti povídám: ať se jednou nezmylíš a nepřijs se k nám najíst!“

Jaroslavovi bylo líto, že jeho poručník chová se k němu tak necitelně. Když o tom matka příštího dne zvěděla, zaplakala.

„Můj ubohý synku, teď nemáš nikoho, kdo by se o tebe staral!“

Však hoch ji těšil, aby se proto nermoutila.

„Hladu se nebojím; v hostinských kuchyních schovají mi zbytky a těmi se dostatečně nasytím. A co večer vydělám, z toho si koupím palivo; paní Vonáskovou pak poprosím, aby na mne vyprala. Je hodná, jistě mi toho neodepře.“

Mluvil tak dlouho, až se matka trochu upokojila . . .

Nebylo Jaroslavovi opravdu příliš zle, že nesměl již jísti u Malých. Z hostinců dostával vždy hojně zbytků, jež ohříval si k obědu i k večeři u Vonásků, kdež také dostával k snídání kávu, které mu dobrosrdečná žena mileráda dopřávala. Ve volných chvílích sedával také v jejím příbytku, neboť doma ani netopil, jen aby hodně ušetřil na nájem. U Vonásků se učil, zde pracoval své úkoly, a když se vrátil večer z výdělků, pohovořil si s paní Vonáskovou a jejím mladým synem, který byl dovedný sochař a ze svého slušného výdělků živil matku. Oba měli rádi Jaroslava a přáli mu, dojeti jeho truchlivým osudem. Bělouš také rád býval u Vonásků, neboť zde měli, čeho ve světničce svého pána postrádal — totiž teplo. Jen nerad odcházel s Jaroslavem, když tento šel domů spát. Za krutých mrazů byl ve světničce vzduch tak studený, že někdy zmrzla i voda ve sklenici, stojící na stole blíže okna. Když vlezl Jaroslav do studených peřin, mnohdy trásl se na všem těle a cvakal zuby; posléze

však se přece zahřál a spalo se mu lépe než vyhýčkaným, rozmařilým dětem boháčů ve vytopených pokojích. Také Bělouš, kterého starostlivý hoch před ulehnutím zabalil do houně na lavici, brzy necítil chladu.

Ráno ovšem nebylo příjemno stoupnouti bosýma nohama na podlahu téměř ledovou, mýti se a oblékati v ovzduší tak chladném. Však otužilý hoch omyl se studenou vodou, a když se přioděl, poklizením v domácnosti se zahřál. Po snídani pak čile, s tvářemi jako růžičky pospíchal do milé školy. A když nastal večer, nedbaje nepohody, chodil s Běloušem na výdělek. S radostí počítával, kterak jeho úspor přibývá, a těšil se, že bude mu možno zaplatiti nájem. On — mladý hoch — ještě povinný školou a již může matce tak ulehčiti! —

Kdysi opět bavit Bělouš návštěvníky lepšího hostince, a když Jaroslav šel vybírat drobné peníze do čepice, zavolal ho k sobě vážný pán a otázel se jej, zač by mu prodal pudlíka.

Hoch však zavrtěl hlavou.

„Neprodám svého Bělouše, pane,“ řekl uctivě, však hlasem rozhodným. „On mne nyní živí. Jsem sirotek, matku mám v nemocnici —“

„Škoda!“ litoval pán. „Byl bych rád způsobil potěšení svému nemocnému synáčkovi. Netěší ho již žádné hračky, je mrzutý; tento psík by jej zajisté pobavil. Dobře bych ti jej zaplatil.“

Jaroslav se zamyslí. Bělouš stal se mu tak milý, že by se od něho nechtěl ani odloučiti; však bylo mu také líto pána, který smutně upíral své zraky na pudlíka. Vzpomněl si na svého zesnulého otce, který mu jednou — když stonal — přinesl hračku, aby se povyrazil. Byl to malý kolotoč; když se točilo klikou, narážely rozštípené brky o tenké, gumové proužky, napjaté uvnitř podstavce; ty vydávaly dva různé zvuky, a při tom točili se dokola dřevění koníčkové, na nichž seděli panáčkové. Dobře si pamatoval Jaroslav, jakou radost způsobil mu tehdy dárek dobrého otce. Zajisté tím větší radost měl by synek pánův, kdyby dostal živého psíka, který umí tolik pěkných věcí! Však Bělouše se zbaviti nemůže; ztratil by svého živitele, a kterak by zaplatil nájem?

Pojednou se usmál; něco ho napadlo.

„Bělouše neprodám!“ opětoval. „Kdybyste si však přál, přišel bych někdy k vám, pane, a váš synáček mohl by se dívat na kousky mého pudlíka.“

Pán zakýval pochvalně hlavou.

„Toť dobrá myšlenka, hochu. Přijď tedy již zítra do mého domu. Bydlím v Dlouhé třídě hned na rohu; jméno mé je Záleský. Kdy bys mohl k nám se dostavit?“

„Až přijdu ze školy, asi v pět hodin,“ určoval Jaroslav.

„Tedy přijď jistě, budeš očekáván,“ řekl pan Záleský a vhodil Jaroslavovi do čepice dvacetihaléř, za který dostalo se mu vroucích díky.

Nazejtří odebral se Jaroslav do Dlouhé třídy a hned všimnul si veliké tabule na nárožním domě. Měla tento nápis:

J A N Z A L E S K Ý,

výroba a prodej rukavic ve velkém i malém.

Vystoupil do prvního patra a u dveří, na nichž byla tabulka s týmž jménem, zazvonil.

Otevřela mu služka, která ihned jej zvala dále, když uzřela, že ho provází bílý psík.

Jaroslav vkročil do prostorného, bohatě zařízeného pokoje. Se stropu visela krásná lampa, jež vrhala jasné světlo; v kamnech praskal veselý ohník.

U stolu seděl pan Záleský, prohlížeje nějaké účty; na pohovce blíže kamen spočíval hošík chorobného vzhledu, bledoučký vyhublý. K němu skláněla se paní, která mu ukazovala obrázkovou knížku.

Jakmile hošík uzřel psíka, vzpřímil se napolo, očka mu zaplála a z jeho úst zazněl slabý hlásek: „Už je tady!“

Jaroslav pozdravil uctivě a zůstal státi u dveří; Bělouš také neosmělil se dále a tlačil se ku svému mladému veliteli.

Pan Záleský vstal a vybídnul hocha, by přistoupil blíže.

„Zaveď svého psíka k pohovce, ať jej může náš Gustávek pohladiti,“ žádal hoch.

Jaroslav poslechnul a Gustávek již se natahoval po Běloušovi. Paní Záleská zdvihla psíka na pohovku, a hošíček pln radosti hladil jeho vlnitou srst, jásaje: „Ten je hezký, maminko! Jako beránek!“

Rodiče s pohnutím pohlíželi na svého synáčka, který té chvíle zcela zapomněl na zlou chorobu a stále mazlil se s psíkem. Ještě před chvílí spočíval omrzele na pohovce, nic ho netěšilo; kdežto nyní jakoby vjel do něho nový život.

A což teprve, když Bělouš začal ukazovati, čemu se byl naučil!

Gustávek volal, tleskal ručkama, smál se, až měl v očích slzičky; tak jej bavily výkony pudlíkovy! Po skončeném představení opět laskal se hošíček s Běloušem, jenž to trpělivě snášel.

Zatím co Gustávek hrál si s pudlíkem, rozhovořil se pan Záleský s Jaroslavem; s účastí naslouchal jeho vyprávění.

„Jsi hodný, statečný hoch!“ pochválil jej pán a zaklepal mu na rameno. „Tvoje matka tedy šije rukavice?“

„Šila, pane, však již od listopadu nemůže pracovati,“ povzdychl Jaroslav.

„Však se zase uzdraví, v nemocnici jsou zkušení lékaři,“ těšil jej pan Záleský. „Až opět navštívíš svou matku, řekni jí, by se u mne zastavila po svém propuštění z nemocnice; dal bych jí stálou práci.“

Když Jaroslav odcházel z domu pana Záleského, měl v kapse lesklou korunu, kterou obdržel za své představení. Gustávek tak dlouho bavil se s psíkem, až usnul; a této chvíle použil Jaroslav k odchodu, když byl přislíbil, že zítra opět navštíví nemocného hošíka.

Téhož dne vydělal po hostincích ještě korunu, což jej naplnilo velikou radostí.

Příštího dne zašel k Záleským. Paní byla sama doma s hošíkem, který radostným pokřikem uvítal Bělouše. Matka Gustávkova pověděla Jaroslavovi, že její synáček již od rána byl velice mrzutý a že stále toužil po pudlíkovi. „Mohl bys nám jej prodati, hochu; můj manžel dal by ti za toho psíka třeba dvacet zlatých.“

Tolik peněz za pudlíka! Dvakrát by těmi penězi zapravil čtvrtletní nájem! Dvacet zlatých — tolik peněz — stále hučelo Jaroslavovi v uších. Když však pudlík přiběhnul k němu a moudře se na něho zadíval, zavrtěl hlavou a zašeptal: „Nemohu, mám jej tak rád!“

Dnes zase rozveselil Bělouš chorého chlapečka. Teprv, když Gustávek usnul, mohl Jaroslav s psíkem odejít, obdařen zase korunou.

Když navštívil matku v nemocnici, byl mile překvapen zprávou, že matka asi za tři neděle bude moci vrátiti se domů; její choroba náhle se zlepšila a lékaři doufají v úplné uzdravení.

Blažený hoch líbal matce obě ruce a stále šeptal: „To jsem rád, maminko, že budeme zase spolu, to jsem rád!“

Dnes hovořili již veseleji. Jaroslav pověděl jí o svých návštěvách u Záleských a pochlubil se, kterak jeho úspory vzrůstají. Dá Pán Bůh, že do února sežene na nájemné.

Vdovu Kovaříkovu však nejvíce potěšilo, že ihned dostane práci, a k tomu práci celoroční, ze které kyne trvalý výdělek.

„Hle, Jaroslávku, toho všeho nám dopřává Pán Bůh, že jsi se ujal jednoho z jeho tvorů, třeba jen zvířete. Nikdy bych si nebyla pomyslíla, že nám Bělouš někdy tak prospěje!“

„Kdybych chtěl, dostal bych za Bělouše dvacet zlatých,“ prohodil po chvíli Jaroslav a hned vyprávěl matce o návrhu manželů Záleských. „Co myslíš, maminko, měl bych jim Bělouše prodat? Tolik peněz by nám bylo vhod a Bělouš měl by se dobře.“

Matka však poznala, že Jaroslav pronášeje tato slova, sotva zdržuje slzy. Porozuměla, že jen k vůli ní, k vůli jejímu dobru, chtěl by se zbaviti milého zvířátka. Přivinula jej k sobě a řekla laskavě: „Ne, ne, Jaroušku, neprodávej Bělouše. Však já s pomocí Boží i nadále obživím tebe i sebe! Nech si pudlíka, nezavuj se ho!“ —

Však přece nadešel den, kdy Jaroslav odloučil se od svého čtvernohého soudruha.

Gustávek Záleských chtěl mít Bělouše stále u sebe, a když jej Jaroslav odváděl s sebou, hošíček mnoho plakával, a tím zhoršil se jeho stav. V noci měl horečku, blouznil a stále volal Bělouše. Přivolaný lékař prohlásil, že hošík jen tehdy se uklidní, když dosáhne, po čem touží; nesplnění jeho žádosti že by mohlo přivoditi zlé následky.

Poslal tedy pan Záleský pro Jaroslava, jenž právě přišel v poledne domů ze školy. Nezdržuje se, pospíšíl hoch s Běloušem k Záleským. Byl vyzván, aby se usadil v kuchyni, kdež dostalo se mu dobrého oděda. Pan Záleský zatím zavedl Bělouše do pokoje k nemocnému synkovi. Gustávek spočíval na loži oči máje zavřeny a těžce dýchal.

„Gustávku,“ zavolał otec laskavě.

Hošík sebou hnul a zasténal.

„Gustávku, podívej se, co tu máš!“ vybízel jej otec. Však hošík jakoby neslyšel.

„Gustávku, koukej, je tady Bělouš!“

A pudlík, zaslechnuv své jméno, zaštěkal a již byl na židli u postele.

Hošíček vytřeštil divoce oči a rozehnal se rukama; když však ucítil heboučkou srst, usmál se.

„Pojď sem, Bělouši, pojď!“ šeptal.

Tato změna velice potěšila pana Záleského, takže přivolał svoji manželku, by šla se podívat na jejich synáčka. Také Jaroslav musil sem přijíti a veletí Běloušovi, by skákal, běhal a jiné umělosti prováděl. Hošíček tak se rozveselil, že bylo slyšeti jeho hlasitý smích. Již nevyhlížel tak smutně; očka mu jiskřila, tvářičky zarůžověly — byl všecek oživen. Najednou však zmlknul, sklonil hlavinku a lítostivě pronesl: „Gustávek bude zase plakat, když nebude mít Bělouše.“

Pan Záleský pojal Jaroslava za ruku a odvedl jej do vedlejšího pokoje.

„Milý hochu, prodej nám Bělouše. Měj slitování s naším nemocným synáčkem, kterého nyní jedině tvůj pudlík těší. Odvedeš-li zase psíka, přitíží se Gustávkovi, a pak se jeho choroba zase prodlouží. Dvacet zlatých dám ti za Bělouše, dostaneš u nás jísti, matce tvé poskytnu práci — jenom nám přenech pudlíka, ulev našemu synáčkovi!“

Hlas pana Záleského zněl tak dojemně, že Jaroslav již nemohl déle odporovati.

„Tedy si — Bělouše — nechte!“ vyrazil prudce, a hned se odvrátil, aby zakryl slzy.

„Děkuji ti, hodný hochu,“ ozval se pan Záleský. „Nermuť se příliš pro svého soudruha; vždyť jej budeš každodenně vídati a potěšíš se s ním. Počkej tady, já to oznámím manželce a synáčkovi, a přinesu ti peníze.“

Jaroslav zavrtěl hlavou.

„Já — nechci — nechci —“ odmítal, dosud neschopen souvislé řeči.
„Potřebuješ na nájem. Jen se nezdráhej!“ domlouval mu pán, a již byl za dveřmi.

Když se vrátil, podával Jaroslavovi čtyři papírové desetikoruny.

„Dobře si je schovej, abys jich neztratil! A nezapomeň docházeti k nám na jídlo!“

Jaroslav mlčky přijal peníze, schoval je do kapsy, a potom prosil pána, zda by směl se rozloučiti s Běloušem.

„Ovšem!“ usmíval se pán. „Však ta odloučenost nepotrvá dlouho; zítra ráno, až přijdeš k nám na snídání, Bělouše zase uvidíš. Pojď tedy!“

Vstoupili do pokoje k nemocnému hošíkovi, který stále objímal Bělouše.

„Ty mi necháš toho pejska?“ tázal se Gustávek. A když Jaroslav pokynul hlavou, dodal hošíček: „Jak jsi hodný, mám tě za to rád!“

Jaroslav přivolal k sobě pudlíka, sklonil se k němu a přivíraje oči, by zatajil slzy, hladil věrné zvířátko a šeptal mu slova nejněžnější. Potom vstal, a když Gustávek přilákal psa k sobě, pozdravil a odešel.

(Ostatek příště.)

Nová kuchařka.

Zanechavši beze strachu
na ohništi hrnec hrachu,
Božka, s míčem ve pravici,
vykradla se na ulici.

To jak Micka uhlídala,
panímámin čepec vzala,
by nebyla prostovlasá.
A pak sukénku si kasá.

A teď k ohništi, hle, spíchá,
opatrně hrachem míchá.
Oheň praská, oheň hučí,
Micka vařiti se učí.

Vřelá pára vystupuje,
kuchařinku obtěžuje,
až ubohá z toho kýchá:
přec od plotny nespíchá.

Až se malá hospodyně,
vrátí od hry do kuchyně,
věru překvapením zbledne,
„novou kuchařku“ až shlédne.

Maruše Kabrtová-Bukolská.

TŘI NOCI.

Poslechněte, milé děti,
povídku chci vyprávěti,
pohádku o Mikuláši,
který v noci tajně chodí,
do punčochy dary hodí,
zlé však čertem straší.

Mikuláš byl biskup svatý,
ornát nosil celý zlatý
na předlouné na košili,
mitru zlatou samou perlu,
v ruce zatočenou berlu,
a vous dlouhý, bílý.

Nade všechno rád měl děti!
Všude jemu ve zápětí
pobíhaly nedočkavě,
učil je a zkoušíval,
za otčenáš dárky dával
zvláště vtipné hlavě.

Chudý otec tři měl dcery.
Nastaral se na chuděry,
nalopotil, marno všechno!
Hlad je moří, dluhy kruší,
tu chtěl ďáblu zapsat duši:
prodat vlastní děcko!

Svatému však Mikuláši
zlá ta zrada spánek plaší,
v noci vstane, tmou se plíží
ke chaloupce ku okénku:
tři hlavičky vidí z venku,
očka spánek tíží.

Otevírá zpolehoučka,
tma je uvnitř, zhasla loučka,
pátrá zticha... co to visí?
punčošky dvě na okénku!
hází do nich po prsténku,
s dukáty je mísí.

A již mizí bílá hlava — —
Ráno první panna vstává,
požehná se křížem svatým,
s lůžka skočí bosé nožky —
zkřikla! — vjely do punčošky
s darem přebohatým!

Je to radost! Boží divy!
Kdo to vzpomněl milostivý?
Zaplaceny všechny dluhy,
ještě něco z toho zbude,
vyjasní se oči rudé
jako modro z duhy!

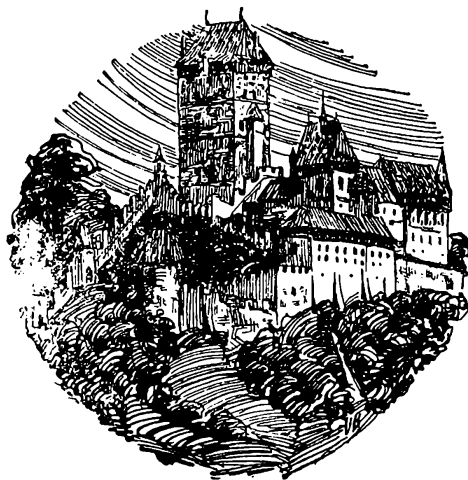
Přišel večer Sestra mladší
k oknu nejdříve se tlačí,
punčošku tam svoji věsí — — —
Nespí — čeká — posléz usne —
Něco cinklo v síni dusné!
Bože, jaké plesy!

Dívky skočí, k oknu pádí,
otec ven, však tma mu vadí,
pozdě otevírá dvěře:
nikdo venku! běží zpátky,
slyší jásot dětí sladký — —
Kde se to jen bere?!

Třetí noci luna svítí.
Děti nespí, srdce cítí,
moucha chvílí bzučí — —
Náhle v okně někdo stojí.
„Mikuláš!“ a v jednom roji
ven to všechno hlučí.

Kolena mu objímají,
ruce svaté zulíbají,
až ho láskou děsí! — —
A teď víte, děti naše,
proč před svátkem Mikuláše
punčochy se věsí?

Z »Legend«, jež malým i velkým napsal Sig. Bouška,
obrazy vyzdobila Zdenka Vorlová.

Obrázky z katolických missií.

Píše *Fr. Všetečka.*

Krokodil.

Brně visí v průjezdě památné radnice na řetězech u stropu tak zvaný „brněnský drak“. Kdo by se domníval, že spatří v onom draku zvíře známé z pohádek, mající několik hlav, z nichž srší oheň, mýlil by se. Brněnský drak není nic jiného než docela obyčejný — krokodil. Kdo ještě neviděl krokodila, nechť si představí ohromnou ještěrku 5—6 metrů dlouhou, pokrytou nahoře zelenými a velmi tvrdými, vespod špinavě žlutými a tenšími šupinami, se špičatou tlamou, plnou ostrých zubů, které stále dorůstají. Řeka Zambezi*) je bohatá těmito netvory, kteří v oněch krajinách slují nářečím černochů „nhakoko“. V malé africké knihovně uveřejňuje jeden missionář o krokodilovi následující:

Mnohým čtenářům naskakuje při pouhém jméně krokodil husí kůže. Ubohý missionář však musí pohledu na toto zvíře zvyknouti, ba musí všechny jeho pohyby a obraty bedlivě pozorovati, by na cestě přes řeku Zambezi se nestal jeho kořistí. Ani lev ani levhart nepůsobí kolem jmenované řeky tolik pohrom jako krokodil. Každoročně se stává celá řada černochů kořistí tohoto žravého zvířete, které je buď ve vodě neb na břehu při koupání uchvátilo. Žravost krokodilů je tak veliká, že jeden požívá druhého — a přece se jimi ještě řeka Zambezi hemží. Samička klade obyčejně 30—40 vajec na vlhkém místě do písku u břehu na výsluní. Žárem afrického slunce líhnou se z vajec mláďata. Sotva však mláďe opustí vejce, vrhnou se na ně staří a pohlť jich mnoho. Kdyby se tak nedělo, tu by věru v Zambezi a v jeho přítocích musilo býti časem více krokodilů než vody.

Černoši konají časté lovy na krokodily. Je však těžko zvíře to usmrtiti. Střelná rána usmrtí je jen tehdy, vniknula-li koule okem do hlavy neb do tlamy neb do břicha. Byl-li krokodil střelen do hřbetu, odrazí se jistě koule od šupin, které jako silný pancér hřbet pokrývají. Ještě jinak loví černoši krokodily. Když totiž krokodil — jak má ve zvyku — na břehu na slunci se vyhřívá, spí s široce otevřenou tlamou, v níž lesknou se ostré zuby, připlíží se lovec opatrně k němu a rozbije mu několika mohutnými ranami palicí hořejší čelist. Zvíře procitne, zapotácí se a zdechne. Když se pak usmrcený krokodil rozřízne, lze v jeho nitru nalézti náramky, korály a podobné předměty, jimiž byl ozdoben člověk, kterého pohltil. Kdo se prochází po břehu, musí býti velmi opa-

*) V jihovýchodní Africe.

trným, zvláště je-li voda neklidná. Mnohdy není krokodila ani viděti a najednou je koza, pes ba i člověk k zemi sražen ránou jeho ocasu, uchvácen jeho čelistmi a v jediné vteřině stržen pod vodu. Tam pak se položí netvor na svoji obět a zůstane na ní ležeti do tmy. Pak ji vytáhne znova na břeh a požije.

Krokodilí žluč považují černoši za nejnebezpečnější jed. Zlosynové shromažďují tento jed, jemůž říkají „nduru zankoko“, by jím usmrtili své nepřátele. Dle tvrzení černochoů stačí jediná kapka tohoto jedu k usmrcení člověka. O kom vědí, že má při sobě krokodilí žluč, tomu se z daleka vyhýbají, dokud se nepřesvědčí, že žluč missionáři odevzdal. Jistý černocho jménem Nzima také nosil při sobě „nduru“. Všichni před ním prchali. Vzkázal jsem mu, by se ke mně dostavil. Přišel tvrdil, že prý nosí při sobě žluč krokodilí jako talisman (t. j. ochranný prostředek pověřený) proti krokodilům, když chodí lovit ryb. Tato výmluva však nepomohla. Chtěl-li Nzima požívat důvěry svých krajanů, musil „nduru“ odevzdati vojenskému veliteli oné krajiny, jenž mu nad to ještě vyměřil několika-denní vězení.*)

Velmi nebezpečno je koupati se v Zambezi. Přes to se černoši náruživě rádi koupají, mnohdy několikráte za den. Vidí-li, jak mizí přítel, otec nebo dítě náhle v ostrých zubech krokodilových, pláčí, křičí a pobíhají jako šílení po břehu — avšak koupání přece nezanechají.

Podal-li se krokodilu z tlamy vyrvati uchvácenou kořist, bývá na ni velmi smutné podívání. Obět je všecka krví zbrocena a zkomolena. Jednou uchvátil jistou ženu, kterou mu vyrvali než ji vtáhnul do hlubiny. Jak vyhlížela, ubohá! Ležela na zemi v kaluži krve, její levá noha byla pokrytá zejícími, krvavými ranami. Boje se, že zemře, pokřtil jsem ji rychle. Po hodině otevřela oči a zašeptala bolestně: „Mé dítě, mé dítě!“ Dal jsem ji dopravit do bytu našich milosrdných sester, kde se mimo vše očekávání pozdravila, načež se vrátila domů. Než totéž neštěstí ji stihlo ještě jednou. S dítětem na zádech šla s jinými ženami k řece pro vodu a odvážíla se poněkud dále do vody. V tom ji uchvátil i s dítětem krokodil a zmizel s oběma v dravém proudu. — I na loďce sedícího se odváží krokodil napadnouti. Jistý Angličan jel na loďce po řece Zambezi a chtěje se ochladiti, vložil ruku do vody. Náhodou nepozorovaně za loďkou plující krokodil mu ji ukousnul.

Má-li krokodil v úmyslu na kořist se vrhnouti, počíná si velmi opatrně a je velice trpělivý. Často je viděti na řece plující tmavou skvrnu, jako zvadlý se stromu spadlý list; skvrna ta chvíli krouží kol kolem, najednou zmizí a na místě docela jiném vynoří se bleskurychle krokodil

*) Zda-li je žluč skutečně tak prudkým jedem, missionáři nevědí. Možno, že k ní černoši něco přiměšují.

a vrhá se na kořist. Leže na písku, vypadá z daleka jako zpráchnivělý kmen. Blíže-li kdo přistoupí, počne se kmen pohybovati a ztratí se rychle ve vodě.

Jednou si vyšla jedna naše sestra s malým děvčátkem do zahrady ležící na břehu řeky Zambezi. Musily jíti po pěšině mezi rákosím. Pojednou ucítla sestra, že šlápla na něco co se hýbe. V tom seznala s hrůzou, že je to krokodil, který se položil na příč přes cestu. Hrůzou zůstala státi jako zkamenělá a nemohla ani nohou hnouti ani vzkřiknouti. Avšak stalo se něco podivného — krokodil, nevšímaje si sestry, chtěl se vrhnouti na jedno z poblíž stojících dítek, které však, spatřivše obludu, daly se do křiku a co nejrychleji utekly. Sestra byla zachráněna, díky anděli strážnému, který jí život ve chvíli tak hrozně zachoval.

Následující příběh poučí čtenáře, jakou sílu má krokodil. Několik Evropanů chtělo jednou zkusiti, zda by bylo možno živého krokodila polapiti. Vrhli do řeky silnou železnou udici, na níž bylo jako vnadidlo napíchnuto kozí maso. V noci se chytil na udici skutečně krokodil. Z rána přišlo 40 černochů, by zvíře na břeh vytáhli a zabili. Již vytáhli krokodila ku břehu tak, že hlava jeho na břehu se objevila, když tu pojednou krokodil mrskl ve vodě mohutným ocasem tak prudce, že všech 40 černochů padlo na zem.

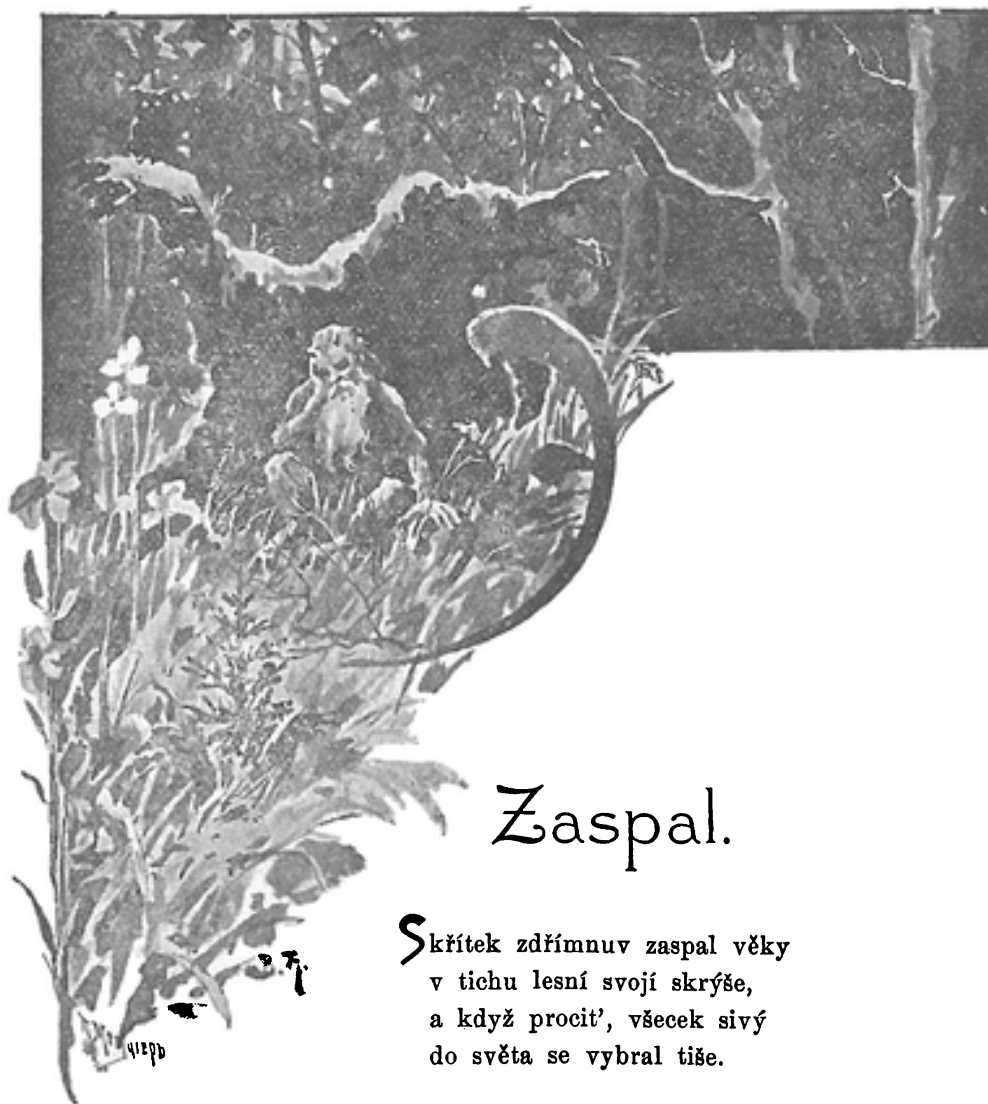
Nedosti na tom, že přemnoží se stávají nedobrovolnou kořistí tohoto hrozného obyvatele Zambezi, jsou známy i případy, kdy náčelníci staré ku práci neschopné otroky úmyslně do tlam číhajících krokodilů dali uvrhnouti, ba i bezcitné matky vlastní dítky v lup jim hodily.

Právě takovým dravcem, jako krokodil v Zambezi, je jistě i jeho jmenovec v Nilu neb v jiných řekách afrických.*) Smyšlenkou je zajisté, že kdosi vložil v tlamu krokodilovu úzdu, posadil se na jeho hřbet jako jezdec a plavil se po Nilu. Snad se podaří někdy nějakému znamenitému krotiteli učiniti z krokodilů laciné dopravní prostředky v Africe. Pro jistotu však bude potřeba napřed učiniti z krokodilů — vegetariany.**)

*) V Americe žije v řekách krokodilu podobný kajman a v Indii gaviál indický.

**) Vegetariáni jsou lidé, kteří nepožívají masa, nýbrž jen zelenin, luštěnin a pokrmů moučných a kteří tvrdí, že člověku masitých pokrmů požívati netřeba, ano, že je to i škodlivé.

Zaspal.

Skřítek zdřímnuv zaspal věky
v tichu lesní svojí skryše,
a když procit', všecek sivý
do světa se vybral tiše.

Leč, ach, jaké překvapení,
jak se lek v tom rušném žití, —
to už nebyl svět ten starý,
jak kdys zvyklý byl jej zříti.

Nebyl to svět víl a skřítků,
divných věcí, kouzel, čarů,
přítulné a krotké zvěře,
laškující v suchopáru.

Rajský klid zlým kouzlem zmizel,
všude shon a ruch a zmatek,
lidé nikdy nevidaní
z paláců šli, z prostých chatek.

Sterý komín továrenský
čpavé mraky metal z dalek,
netvor-vlak, jak kolem mih' se,
srdce jeho na smrt zalek'.

Šumné hvozdy vykáceny,
ty tam steré jejich taje;
člověk za zvěří se honí,
smrtící zbraň v rukou maje.

Starý skřítek stál tam zdrcen;
lesa stín pak zas jej zlákal...
Temný vyhledal si koutek,
sklonil hlavu, hořce plakal..

Děti drahé, že vám srdce
ze soucitu zabuchalo?
Ale šprým ten odpusťte mi:
to vše se mně — jenom zdálo.

Vítězslav Unzeitig.

2.

1	2	3	2	4
2	5	2	6	
3	2	6		
2	6			
4				

rostlina
motýlokvětá,
černé dřevo
dává,
náměstka
ukazovací,
slabika,
hláska,
-ou-

3.

- a) Který kov dává vodu?
b) Co by se stalo, kdyby se obrátila pec?
-ou-
c) Jede, jede panáček,
má žlutý zobáček,
voděnka kde hrčí,
tam zobáček strčí. Co je to?
d) Dva chlívky pod jedným doškem.
Co je to?
Matyáš Viktor.

4.

Čechové ILs=žíš^KY PitLS^Luse!

5. iup 59ε + 6. S^d_d M'host

7. Nebe i země 7—7 e 8. ioo' L

-ou-

Třicet rozluštětelů hádanek a rebusů v tomto sešitě obsažených, kteří svá správná rozluštění samostatně pracovaná do 20. prosince 1904 redakci zašlou, obdrží odměnou pěknou knížku.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 3.

1. Ježíšek ten dárcce štědrý odletěl již do nebes, avšak s nebeského stanu vidí vděčných dítek ples. Vilém Ambrož. Upravil J. Č. D. — 2. a) jezdec na koni, b) vůl, c) řetěz. — 3. Nezvaní hosté málo vítání. — 4. Kukla, obora, sysel, sumec, vrána, Jakub. **Kosmák.** — 5. Prorok Jonáš kázal pokání v Ninive. 6. Tři a čtyři je sedm.

Obsah. Zakletá princezna (báseň), str. 97. — Za dědečkem, str. 98. — Babiččin obrázek (báseň), str. 100. — O Štramberku a tatarských uších, (s obr.), str. 100. — Modlitba k sv. Mikuláši (báseň), str. 102. — Pudlík (s obr.), str. 103. — Nová kucharka (báseň s obr.), str. 112. — Tři noci (legenda s obr.), str. 113. — Obrázky z katolických missií, str. 115. — Zaspal (báseň s obr.), str. 118. — Duchapřítomnost, str. 119. — Hádaneky a rebusy, str. 219. — Rozluštění hádanek a rebusů z č. 3.

KOLEDA

BÁSEŇ OD VLAD. ŠŤASTNÉHO △
PRO TROJHLASNÝ ŽENSKÝ SBOR
S PRŮVODEM HARMONIA NEB PIANA
SLOŽIL FRANTIŠEK MUSIL △▽△▽

V BRNĚ 1904 TISKEM A NÁKLADEM PAPEŽSKÉ KNIHTISKÁRNY
BENEDIKTINŮ RAJHRADSKÝCH

Koleda.

Vesele

F. Musil.

Sopran I.
Sopran II.

Alt

Piano neb
harmonium

The first system of the musical score for 'Koleda' is in 2/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It features four staves: Soprano I, Soprano II, Alto, and Piano/Harmonium. The vocal staves (Soprano I, Soprano II, and Alto) contain whole rests for the first four measures. The Piano/Harmonium part begins in the third measure with a piano (*p*) dynamic, playing a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The word 'Vesele' is written above the Piano/Harmonium staff.

The second system continues the musical score. The vocal staves remain with whole rests. The Piano/Harmonium part continues its rhythmic accompaniment, with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking appearing in the third measure of this system.

The third system of the musical score shows the vocal staves still with whole rests. The Piano/Harmonium part continues with its accompaniment, featuring a piano (*p*) dynamic marking in the fifth measure.

The first system of the musical score consists of four staves. The top two staves are vocal staves in D major, both containing whole rests. The third staff is the right-hand piano part, starting with a half rest followed by a series of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is the left-hand piano part, featuring a steady eighth-note accompaniment.

The second system of the musical score continues the composition. It includes the same vocal and piano parts as the first system, with the addition of lyrics. The lyrics are "Když Kristus Pán se na-ro-dil ve". The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is placed above the first vocal staff and below the piano staves. The piano accompaniment continues with its eighth-note pattern.

The third system of the musical score concludes the page. It features the vocal and piano parts with the lyrics "stá - ji be - tlém - ské, sbor". The dynamic marking *mf* is present above the first vocal staff and below the piano staves. The piano accompaniment continues with its eighth-note pattern, and the system ends with a final chord in the piano parts.

an-dě-lů jej pro-vo-dil ku pou-ti po-zem-ské, ku

mf

pou-ti po-zem-ské, ku pou-ti po-zem-ské. Svě mu to

f

krá-li zpí va-li chvá-ly, své mu to

krá - li zpí va - li chvá - ly: O

ritard.

bu diž Bo-hu slá-va, čest, a

mír, kdož do-bré vů - le jest.

p

ritar-

Na ne - bi mi - lé hvě - zdi - čky se ja - sem zastkvě -

dando *p* *à tempo* *p*

ly, na stáj a chu - dé je - sli - čky ra - do - stně shlí - že -

p *à tempo*

ly. Tam hvě-zda spá sy, po div - né

krá sy, za-plá-la v zář ném le - sko-tu,

ve svě ta ši rou tem-no - tu.

First system of a musical score. It consists of five staves. The top two staves are empty. The third staff (treble clef) contains a melodic line with a piano (*p*) dynamic marking, followed by a forte (*f*) dynamic marking, and then a measure with a forte (*f*) dynamic marking and a sharp sign. The bottom two staves (bass clef) contain a rhythmic accompaniment of eighth notes.

Second system of a musical score. It consists of five staves. The top two staves are empty. The third staff (treble clef) contains a melodic line with a piano (*p*) dynamic marking, followed by a forte (*f*) dynamic marking, and then a measure with a piano (*p*) dynamic marking. The bottom two staves (bass clef) contain a rhythmic accompaniment of eighth notes.

Third system of a musical score. It consists of five staves. The top two staves are empty. The third staff (treble clef) contains a melodic line with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The bottom two staves (bass clef) contain a rhythmic accompaniment of eighth notes. The system concludes with a double bar line and a key signature change to A major, indicated by two sharps.

pa-stý-řo-vé chváta-li ku stá-ji té chví le

a vši-ckni splesem ví-ta-li dě-

tát-ko roz-mi lé. O spá-so s ne-be,

p

ví tá-me te be, o spá-so s ne - be,

p

p

mf

ví tá-me te be, ty nás vy-

mf

mf

f

kou-píš ze všech vin, ne-boť ty jsi sám

f

f

ritardando

Bo - ží Syn.

ritardando *à tempo*

p

p

My

p

mf

ta - ké spěj-me k Be-tlé-mu, již Vá-no-ce jsou zas, ku

mf

mf

Je - ží - šku tak mi - lé - mu zvou an - dě - lé i nás.

Tam na ol tá ři trůn je - ho zá ří,

To bě se Pa ne ko ří me,

The musical score consists of three systems, each with a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (treble and bass clefs). The key signature is D major (two sharps). The first system features a vocal melody with lyrics 'Je - ží - šku tak mi - lé - mu zvou an - dě - lé i nás.' and piano accompaniment with a steady eighth-note bass line. The second system continues the melody with lyrics 'Tam na ol tá ři trůn je - ho zá ří,' and includes a forte (f) dynamic marking. The third system concludes with lyrics 'To bě se Pa ne ko ří me,' and includes a piano (p) dynamic marking. The piano accompaniment in the third system features a more active bass line with eighth-note patterns.

mi lo - stiv nám buď, pro sí me.

The first system consists of four staves. The top two staves are for the vocal line, and the bottom two are for the piano accompaniment. The key signature is D major (two sharps). The vocal line begins with a half note 'mi' on G4, followed by a quarter note 'lo' on A4, a quarter note 'stiv' on B4, a half note 'nám' on C5, a quarter note 'buď,' on B4, a quarter note 'pro' on A4, a quarter note 'sí' on G4, and a half note 'me.' on F#4. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more active bass line in the left hand.

Tam na ol tá - ři trůn je - ho zá - ří, To - bě se

The second system continues the musical piece. It also consists of four staves. The vocal line starts with a half note 'Tam' on G4, a quarter note 'na' on A4, a quarter note 'ol' on B4, a half note 'tá - ři' on C5, a quarter note 'trůn' on B4, a quarter note 'je - ho' on A4, a quarter note 'zá - ří,' on G4, and a half note 'To - bě se' on F#4. The piano accompaniment includes dynamic markings: *f* (forte) at the beginning and *p* (piano) towards the end of the system.

Pa - ne ko ří me, mi - lo - stiv nám buď,

The third system concludes the page. It consists of four staves. The vocal line begins with a half note 'Pa - ne' on G4, a quarter note 'ko' on A4, a quarter note 'ří' on B4, a half note 'me,' on C5, a quarter note 'mi - lo - stiv' on B4, a quarter note 'nám' on A4, and a half note 'buď,' on G4. The piano accompaniment features a *f* (forte) dynamic marking and includes a crescendo (*cre*) and decrescendo (*scen*) marking over the final measures.

do

mf

pro - sí me, To bě se Pa ne

do

mf

f

mf

ko ří me, mi lo - stiv nám buď,

p

pro sí me, To bě se Pa ne

p

p

ko ři me, mi lo - stiv nám buď,

The first system of the musical score is in D major (two sharps). It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line has four measures with lyrics 'ko ři me, mi lo - stiv nám buď,'. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

pro sí me, mi lo - stiv nám buď, pro-

The second system continues the vocal and piano parts. The vocal line has four measures with lyrics 'pro sí me, mi lo - stiv nám buď, pro-'. The piano accompaniment includes dynamic markings 'f' (forte) and 'rit.' (ritardando) in the right hand, and 'f' in the left hand. There are also crescendo and decrescendo hairpins.

sí me.

à tempo

The third system concludes the vocal phrase with 'sí me.' in two measures. The piano accompaniment includes a piano marking 'p' and the tempo instruction 'à tempo'. The system ends with a final chord in the piano part.

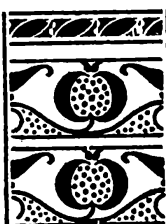
musical score for piano and voice, page 16. The score is written in D major (two sharps) and 4/4 time. It consists of two systems of staves.

The first system includes a piano accompaniment and a vocal line. The piano part features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The vocal line is marked *crescendo* and *f* (forte).

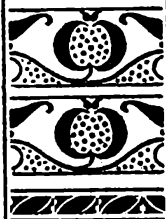
The second system continues the piano accompaniment and the vocal line. The piano part features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The vocal line is marked *f* (forte).

Lippert*, Ant Špaček, Václav Panec. V Kostelci n. O.: Božena Kučerova, Fr. Šenk. V Kroměříži: Lad. Žouželka, Ignác Dohnal, Bedřich Čáp*, Frant. Heger, František Dvořák, Frant. Kašpar. V Kudlovicích: Fabián Planka. V Lechoticích: Metoděj Svačina*, Josef Bažura. V Líškovci: Tomáš Pospíšil. V Líšni: Filomena Horáková, Filomena Kameníková, Marie Černá, Josefka a Mariana Havelkova*, Frant. Tomášková, Anna Fironova, Antonie Mudrychova, Marie a Anna Benešovy. V Lomnici: Marie Pešova. V Luži: Jaroslav Šnopl, Marie Kolkova, J. Kolek. V Lužci: Václav Plicka, Marie Faladova, Růžena Valínova*. V Maloměřicích: A. Kůra. V Metylovicích: Sylvestr Bílek, Ondřej Lepík. V Miškovicích: Marie a Ludvík Král. V Mratíně: Josef Dušek, Frant. Zvěřina, Ferdinand Hojka*. V Napajedlích: Frant. Kovál, Frant. Strmanský*, Tomáš Hubáček, Frant. Bártek, Jan Strmanský. V Netíně: Frant. Dvořák, Josef a Stanislav Sýkora. V Nových Benátkách: Josef Herout, Josef Novotný (Srdečný dík!) V Nové Vsi: Josef Rozsívka, Karel Srch. V Obořišti: Antonín Blaha, Johanna Novotná, Anna Špryslova, Frant. Tynhoferova, Anna Hrbková. V Obřanech: František, Augustin, Karel Frýdek. (Nezapomněli jsme!) V Olomučanech: František Krájčí. V Oponešicích: Marie Chalupova. (Díky!) V Partutovicích: Cecilie a Alžběta Janíčkovy, B. Maršálková, Anna Hynčicova, Božena Kandlerova. V Pečkách n. dr.: Josef Malý*. (Hle, již vyšla!) V Plumlově: Jaroslav Lubič, Eduard Liska. V Podole: Emilie Kabrtova. V Polehradicích: Jul. Reiter, Štěpán Čermák. V Popůvkách: Jan Doležal, Alois Švestka. V Praze: M. Grygova*. V Předíně: Josef Setnička. (Jenom posílej! Odměna tě nemine.) V Přelouči: Emilie Ryšánková, Jan Turyna, Marta Filipovská. V Přemyslovicích: Alois Doseděl, Stan. Skládal. V Přerově: Jiří Kozánek*. V Přestavlkách (klášter): L. Hynkova*, M. Skulova, M. Všeňková, L. a K. Dvořákovy, M. a M. Andersovy, H. Loučova, J. Sedláčková, J. Dokoupilová, J. a L. Bergrova, M. Jandova*, A. Fassmanova, Anna Vilímkova. (Pozoruj, že jste velmi zaměstnány, přes to doufám, že na mne i „A. Str.“ nezapomenete! Jak se jmenuje divadelní hra, o níž jste vloni psaly? Srdečný pozdrav!) V Přívoze: Jan Macura. V Přívorech: Josef Houštěcký. V Pustějově: A. Schustrova. Ve Skutči: Jaroslav Táborák. Ve Slavkově: Jar. Hanák, Alois Pospíchal, Frant. Preis, Ladislav Vykoupil*, Bruno Petrovský, Jindřich Jirka*, František Baier, Eliška Mátlouva*, Hedvika Kučerova. Ve Spomyšli: Anna Šafaříková (Dík!), Josef Šmaus. Ve Staré Vsi: Aug. Machula*, Antonín Klímecký, Josef Filipík (Dík!), František Bartík. Ve Starých Benátkách: Božena Jandova, Božena Řípova, Augusta Lednova, Marie Součková*. Ve Stolčíně: Julie Bílková (Srdečný dík!). Ve Strážnici: Jan Sup. Ve Střelicích: Ant. Švestka. Na Studlově: Václav Pospíšil*, Frant. Müller. V Sulislavi: Antonie Rozmarova*. V Šaraticích: Alois Drbal. V Šitbovicích: Ant. Káňa, Lad. Hokapf. V Tečicích: Tomáš Staněk. V Telči: Marie Dvořáková. V Telnici: Josef Škrdlík.

Všecka zde uvedená díla, která se hodí za krásný dárek pro děti, jsou skvostně a bohatě ilustrována.

V „KNIHOVNĚ NAŠÍ MLÁDEŽE“

VYDANÉ NÁSLEDUJÍCÍ KNIHY PRO MLÁDEŽ

———— DOPORUČUJEME: ————

VÝBOR ZE SPISŮ V. KOSMÁKA.

(4. díly.) Díl I. Str. 120. Cena 80 h. —
Díl II. Str. 160. C. 80 h. — Díl III. Str.
68. C. 40 h. — Díl IV, Str. 144. C. 90 h.

D. MAMIN-SIBIRJAK

SVĚTLUŠKY A JINÉ POHÁDKY

Z ruského přeložil A. G. Stín.
S kresbami umělců J. Andrejeva,
P. Litviněnký a j. —
Str. 112. CENA 1 K.

J. VOJENSKÝ

ZE ŽIVOTA MALÝCH HRDIN

Str. 96. CENA 60 h.

E. DE PRESSENSÉ

ROZA

Dle sedmadvacátého francouzského
vydání přeložil Aug. L. Tvrzký.
Str. 320. CENA 1 K 80 h.

A. GENNEVRAVE

ULIČNÍK

Povídka francouzskou akademií
pocťená. Přeložil Alois Stráňovský.
S. 208. CENA K 1 20.

E. de PRÉSENSE.

Ze života dětského.

Dle X. vyd. francouzského napsal Aug
L. Tvrzký. — Str. 196. Cena K 1 10.

„Knihovna naší mládeže“ vychází ve volných
lístkách nákladem benedikt. knihtiskárny
v Brně, Dominikánská ulice číslo 4.

Za redakci odpovídá: JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně

ROČ. XXIV. ČÍS. 5.

MĚSÍC LEDEN.

ANDĚL STRÁŽNÝ

== ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ ==

Ročník XXIV.

Leden 1905.

Číslo 5.

Novoroční.

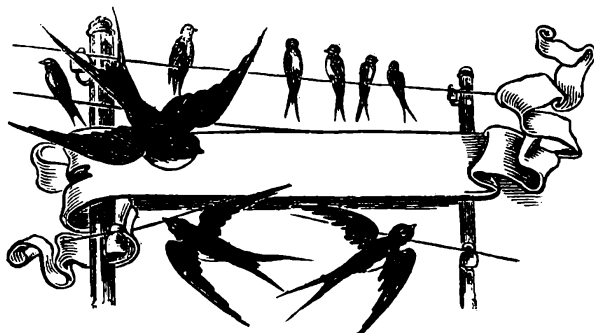
Starý rok se s námi loučí —
mnohým přines' trud a tíž,
mnohým radost — leč co bylo,
nevrátí se nikdy již.

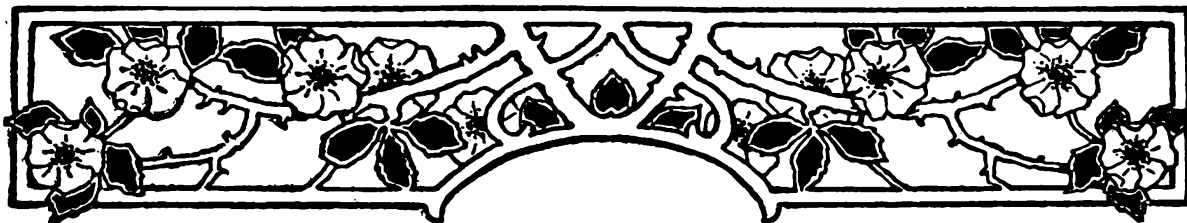
A co chystá nám ten nový,
z budoucnosti mlh jenž vstal,
co nám nese, jaký osud,
jakou radost, jaký žal?

Nikdo z lidí nezodpoví
otázek těch valný kruh,
žádný rozum neprozkoumá,
co ví jenom věčný Bůh.

V Jeho svaté ruce, dítě,
s důvěrou slož osud svůj,
Jeho moudrost nekonečná
sama o něm rozhoduj!

V. S. UNZEITIG.

Žebravé dítě.

Napsal *Mořic Jókai*. — Z maďarského přeložil *Ant. Jančík*.

Gtce jeho srazilo lodní lano, utopil se.

Matka jeho byla pradlenou, zachladila se v noční práci, chytila ji horečka, zemřela. Zůstal jediný malý chlapec a byl teprv sotva čtyřletý.

Když i matku jeho vynesli na hřbitov, pomyslíl sobě malý hoch: „Kdo mně nyní bude říkati: mé milé, malé dítě! Kdo mně bude dávat chléb ráno, večer; kdo bude mi příště lůžko odestýlat; kdo mne očistí, když se zašpiním; kdo bráti na klín, kdo líbávat, když mne bude něco bolet?“

A sousedé odešli, ten sem, ten tam. Přišli cizí lidé na místo starých, tázali se ho: „Co chceš, co tu hledáš? . . . Kliď se odtud!“

A odklidil se ubožák. Vyšel na ulici, kde praníkoho neznal, zastavil se pěkně u jednoho rohu a tak pohlížel přicházejícím do očí, zda není někdo podoben jeho otci, jeho matce, jak si to namluvil. Nadarmo díval se na ně. Lidé měli jinou práci, než starati se o potulující se dítky. Takový žebrák, který umí jen plakat, může zemřít hladem.

A bylo by zemřelo ubožátko hned v prvních dvou dnech, kdyby jedna zbožná stará paní, ovocnářka, nebyla tam na tom rohu, ku kterému se ono přitisklo, prodávala. Tato se jen dívala, co ono malé dítě tam tak dlouho zevluje. Jistě snad chce krásti? Když potom viděla, že do večera se odtud nehýbe, smílovala se nad ním. Vybrala pro ně natlučené jablko: „Tu máš, vezmi si, ale potom už běž domů!“

Onen malý hoch byl zvyklý poslušnosti, a že mu řekli, by šel domů, dal se pěkně na cestu k domovu.

Tehdy však již byl večer, a večer ve velkém městě všechny dvěře domovní jsou zavřeny. Onen hoch, siroteček, tak sobě zaplakal, když si vzpomněl, že mu nelze praníkam vstoupiti, že na něho nikde nečekají, pro něho že nikde postele neodestlali.

Potom schoulil se u jedněch vrat na rohu a tam ve velkém pláči usnul. V jablku objímal toho posla, který byl tak dobrý, že slabé údy jeho bránil proti větru, a to řekl jemu: „Má milá matko!“

A v noci mnohokrát procitl, když tak fičel studený vítr, a sténaje obrátil se na druhý bok, když tak tvrdé bylo jeho lože.

Druhého dne opět vyhledal dobrou hokynářku, která vidouc, že je to takový smutný chudáček, dala mu zbytky jídla.

Třetího dne, čtvrtého dne opět tam našel tu dobrou starou paní. Pátého dne však marně čekal na ni na rohu. Mnoho lidí chodilo na ulici, ještě více jako jindy, jenom ona stařenka nepřišla tentokrát.

Hoch siroteček otázal se konečně jednohého žebráka, poněvadž většího pána neosmělil se osloviti:

„Kde je nyní ta dobrá tetička?“

„Dnes nebude tu prodávati, synku,“ odpověděl jemu žebrák, „poněvadž dnes je svátek.“

„Ale proč je svátek?“

„Poněvadž se dnes narodil Ježíš. Vidiš, můj synečku, jak jdou lidé do kostela?“

Kam tolik jde, tam snad také jemu volno vejíti, myslel si siroteček. A jak se zaradoval, když viděl, že z toho velikého domu, nad nějž krásnějšího nikdo nemá, nevyhánějí, netáží se ho, co tu chce, nýbrž dovolují kochati se těmi mnohými krásnými zpěvy a býti mezi mnohými vkusně oblečenými pány.

Tehdy jeden ctihodný muž moc pěkného mluvil lidu. Vykládal, že narodil se malý Ježíšek v jeslích mezi pastýři, že žil v chudobě, v bídě, a jak potom miloval vždy malé dítky.

Tak by byl poslouchal do večera, co onen ctihodný muž mluvil.

Po celý večer vždy našel kostel otevřený. Po večeru i tento zavřeli, a on zůstal opět na ulici.

Tolik oken bylo osvětleno. Ulicemi hrkotaly lesklé kočáry. V zářících výkladních skříních byly jedlové stromečky vystaveny s hořícími voskovými svíčkami, titěrnými kolébkami, a v nich spal malý Ježíšek.

Onen siroteček mohl se tak na ně dívati.

Usmívající pání, pání chodili do krámů; kupovali z těch pohádkových krás; každý nesl domů dětem, co jim malý Ježíšek poslal.

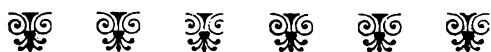
Tak krásný je den narození malého Ježíška!

Jen kdyby nebyla taková zima toho dne! Dobře těm, kteří vedle teplých kamen na klíně svých matek mohou naslouchat skučení větru. Avšak kdo neví, kam by šel domů v tak drsném počasí!

Opět jen vrátil se onen siroteček ke dveřím kostela; tam poklekl a sepnuv ručičky pravil:

„Milý malý Ježíšku, který jsi tak miloval děti, kdybys miloval takového malého služebníčka, jakým já jsem, vzal bys mne k sobě . . .“

A Ježíšek uslyšel prosbu malého služebníka, kterého pranicdo na zemi neměl za vlastního a vzal ho k sobě. Tam usnulo ono malé dítě a probudilo se — v nebi.

Novoroční hostina.

Míla s Božkou častovaly
vzácné panstvo hostinou
novoroční, kteráž byla
svého druhu jedinou.

Míla krmí svoji loutku,
nastrojenou Libuši,
a ubrousek uvazuje
Božka psíku za uši.

Pobízet se pranic nedal
ten host z rodu kočiček:
ihned v talíř naplněný
mlsně strkal nosíček.

Avšak hostem nejvzácnějším
zajisté byl dobrák slon,
po němž slavné ku hostině
velký byl a čilý shon.

Jak by ne, když takový host
při tabuli vzácným je,
a tento sem připutoval
snad až přímo z Indie!

Na hostině velkolepé
všechněch hostů do párků,
však sem byli dováženi
ve parádním kočárku.

O tu hojnost dobrých jídel
měly dívky zásluhu,
vědouce, že třeba dáti
také hojnou výsluhu.

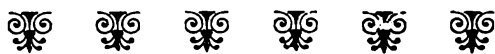
Pomeranče, datle, fíky,
pro Mícinku smetanu,
hezky dlouho před hostinou
dávaly si na stranu.

Malinové vody láhev,
hrozinky a jablátka
všem pozvaným předkládala
pohostinná děvčátka.

Pobízela: »Beřte sobě,
máme všeho dost a dost,
a jsme rády přijde-li k nám
veselý a vzácný host!

Nenechte se pobízeti,
ať můžeme radost mít,
že vzácnému panstvu u nás
hodně chutná jíst a pít!«

L. Grossmannová-Brodská.

Vodopády Niagarské.

Niagara Falls, dne 16. června 1901.

Milý Karle!

Již tři dny nacházím se u slavných vodopádů Niagarských ve městě Niagara Falls a nestačím se obdivovati krásnému tomu zjevu přírodnímu.

Nemohu Ti pérem vyličit, jaký dojem na mne Niagara učinila. Přál bych Ti, bys mohl vlastníma očima popatřiti na ty úžasné spousty vod řítící se do propasti za hukotu pekelného, při němž vlastního slova neslyšeti a jenž působí na mysl naši způsobem omamujícím . .

Novoroční hostina.
(K básni na str. 124.)

Vodopády Niagarské, jak Ti známo, tvoří řeka sv. Vavřince, která odvádí vody velkých jezer Kanadských do oceánu Atlantského. Vodopády nacházejí se mezi jezerem Erijským a Ontarijským. Značný kus cesty před vlastními vodopády rozděluje řeku ve dva mohutné proudy ostrov zvaný „Velký“, a řeka tvoří zde přeje „Kanadské“, na které krásný je pohled z trosek skalných, ustavičně proudy podemílaných, jež jsou všechny vespolek mosty spojeny a nazývají se „Three Sisters Islands“.

Vlastní vodopády jsou široky téměř kilometr a výška jejich obnáší asi čtyřicet osm metrů. Vodopády se dělí ostrovy na několik ramen, z nichž zmínky zasluhuje vodopád „Podkovový“ a „Americký“. Onen je nejmohtnější a tvoří křivku podoby podkovovité, odkudž jeho jméno. Krásný na ně pohled je z ostrova „Kozího“ a s mostu nazvaného „Suspension bridge“, s něhož otvírá se oku celkové panorama vodopádů.

Krásnou podívanou poskytuje „Jeskyně větrů“; vchází se do ní klikatými schodky a ona sama nachází se za samými vodopády. Burácející vody spouštějí se před užaslým divákem s horá, tvoříce oponu jistě jen jedinou toho druhu na světě. Na schodkách do ní vane tak silný vítr, působený jednak průvanem jednak padající vodou, že mnoho turistů nemůže mu odolat a musí se vrátiti, aniž by vlastní jeskyně spatřili.

Množství vody, které se vodopády v minutě vylévá, je úžasné, páčít se na 4 230.000 hl. Množstvím vody předčí řeku sv. Vavřince pouze jihoamerická Amazonka.

Jak krásný jest asi pohled na Niagaru v zimě, kdy mráz spoutá vody její na povrchu v tuhý led! V nitru však to bouří neustále od staletí v zimě, v létě, stejně za největších such jako za dlouhých dešťů.

Na konec Ti ještě dodávám, že Niagarské vodopády objevil Hennepin téměř před půl třemi sty let, vydav se se svou lodí k jezerům Kanadským. Jméno jejich pochází od jména, jímž je nazývali rudoši, totiž „Najagara“, to je bouře vod.

Až se vrátím domů do vlasti, povím Ti více o jejích krásách, ježto mi čas a místo nedovoluje, bych Ti je dopodrobna vylíčil. To, co jsem Ti napsal, je asi to nejhlavnější, ostatní si ponechám až na pozdější dobu.

Srdečně Tě pozdravuje a líbá Tvůj bratr

Václav.*)

*) Dopis tento je jedním z dopisů, které svému bratrovi Karlovi, velkostatkáři v Čechách, poslal Václav Jindra, professor a cestovatel.

Vánoční.

Měl zkrhlé ručinky,
Ježíšek malinký,
tam při jesli,
nežli pastýřové
košiličky nové
mu přinesli.

V náručí Marie,
jak poupě lilie,
všech světů Pán,
hošíček nevinný
v ty blahé hodiny
byl uschován.

Klekali před ním v prach
králové v korunách,
tak mocným byl
Beránek předrahý,
jenž z pekla nástrahy
svět vykoupil!

L. Grossmannová-Brodská.

Vilíček pana Dueryho.

Pro malé děti napsal *Bohumil Bouška*, učitel.

I.

ilíček pana Dueryho byl roztomilý hošíček, ale veliký neposedá Čerchmanti s ním neustále šili a nedali mu chvilky tiše posedět. Jakoby měl místo krve v žilách rtuť. Následovaly sice ihned tresty, ale Vilíček je po chvíli se sebe setřásl a zase byl tím starým neposedou.

Pan Duery byl úředníkem při bance a bydlel na předměstí ve velikém třípatrovém domě v prvním poschodí. Chodíval domů v poledne a večer, a bylo mu vždycky rovnatí nemilé spory, vzniklé z neposednosti svého hošíka. Často žalovala jeho dceruška Mína na svého bratříčka, který jí často ubližoval.

Paní Dueryová se hocha nikterak nezastávala. Byla to velmi hodná a rozumná paní, vědoucí, že na vychování dětí v domácnosti mnoho záleží. Neposedá jí působil mnohých starostí, za to Mína ji těšila svou poslušností. Byla to hodná dívenka, která by byla vydržela celý den po tichu si hrát, kdyby ji byl Vilíček dal pokoj.

Jednou se paní Dueryová velice ulekla. Hošík vyběhl nenadále z kuchyně na schodiště a nahnul se břichem na točité zábradlí schodů, jel jako vítr dolů. V posledním záhybu to s ním šklublo, naváhl se do předu hlavou a překotiv se, sřít se po hlavě do temné prostory mezi schody, při čemž strašlivě vykřikl. Paní Dueryová to zaslechla. Uleknuta vyběhla ven a těkala zrakem kolem sebe.

„Tam . . . , tam . . . ,“ volala paní Lisauová, stojíc na schodech vedoucích do druhého patra a ukazovala rukou dolů.

„Jel po zábradlí a přemetl se.“

„Ó Bože!“ vykřikla paní a potácěla se po schodech.

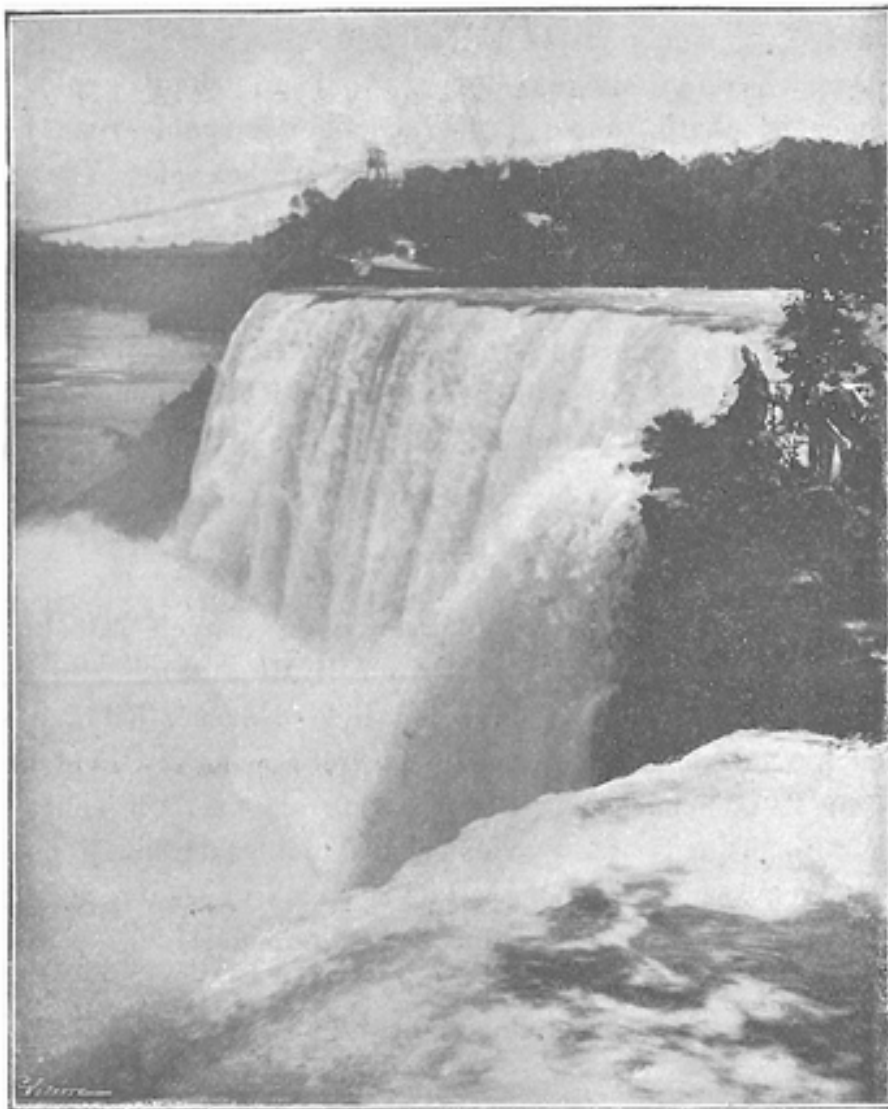
Ze dvora vběhlo sem několik žen.

„Nic se mu nestalo,“ volala paní Pérová, manželka řezníkova.
Dvě ženy stavěly Vilíčka na nohy.

„Mám tu tři otýpky slámy — chtěla jsem dnes vycpávat nově
slamníky. Vilíček spadl na ně.“

„To bylo štěstí!“ volala paní Lisauová.

Hoch hleděl chvíli polekaně, ale pak se dal do smíchu.

Vodopády Niagarské.

(Ku článku na stránce 124.)

„To byl kotrmelec,“ řekl.

„Poděkuj Pánu Bohu, že tě chránil. Mohl jsi se buď zabiti nebo
státí mrzákem,“ zvolala matka, vedouc chlapce domů.

Nehodu tuto zaplatil neposeda pouze leknutím. Matka vyličila mu,
v jakém nebezpečí vězel a jaké mohly toho býti následky. Učinkovalo
to a byl po celé půldne pokojný.

K večeru oblékla paní Dueryová Vilíčka a Mínu do pěkných šatečků a šla s nimi naproti otcí. Večer byl krásný, slunce velebně zapadalo. Bylo to v červenci. Vzduch byl silně vyhřátý a třásl se po ulicích. Lidé houfně všudy přecházeli, vcházeli do krámů plynovým světlem osvětlených a kupovali večeri. Děti běžely otcí naproti. Kolem jela koňská pouliční dráha. Mína na zavolání matky stanula, ale Vilíček byl již přes ulici rozběhnut. Zakopl a padl zrovna před příjíždějícími koňmi na koleje.

„Zastavte . . . , pomoc . . . !“ křičeli lidé.

Pan Duery jedním skokem byl u koní a strhnul synka s koleji v nejnebezpečnější chvíli, neboť kočí nemohl tak rychle rozjetý vůz na hladké koleji zarazit. Paní Dueryová byla skoro bez sebe. Vzpamatovala se, když ji manžel oslovil a řekl, že se chlapci nic nestalo.

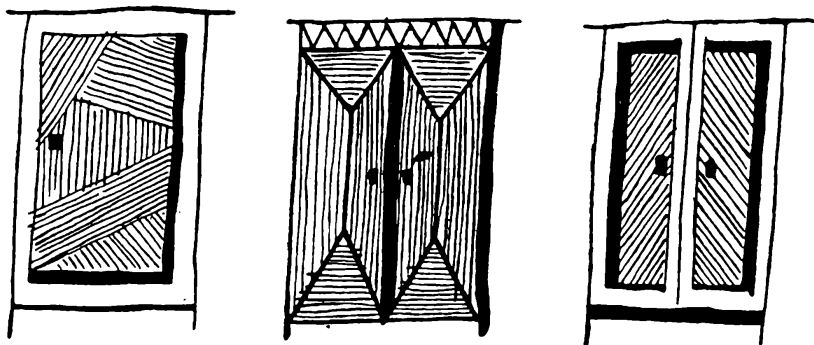
Lidé se kolem nich nastavěli a zvědavě se na ně dívali. To je zvyk velkých měst.

Pan Duery, vzav paní pod paži a každý za ruku jedno dítě, šli odtud domů. Na cestě se dozvěděl prvou příhodu Vilíčkovu. „Patrně stál při chlapci anděl strážný,“ podotkl na konec otec.

II.

Mína hrála si s panenkou. Oblékala ji do čistých šatečků a zase svlékala. Panenka byla neposlušná, proto ji Mína metličkou vyplatila. Nebolelo ji to však, poněvadž tělíčko její bylo dřevěné. Když ji upustila z ruky, bouchlo to do stolu, protože hlavička panenky byla kamenná. Zbytečně s ní Mína neházela, šetrila jí a litovala, měla-li sebou tak do stolu bouchnouti. Uložila ji do kolébky a s touto zastrčila ji pod postel. Potom vzala papír, sedla ku stolu a jala se kreslit nářadí z pokoje, které kolem sebe viděla. A jak to skutečně hezky vypadalo!

Ten obrázek skříně se jí tak líbil, že jej nůžkami vystříhla, dole kousek zahrula a na stůl postavila. Nakreslila tři:

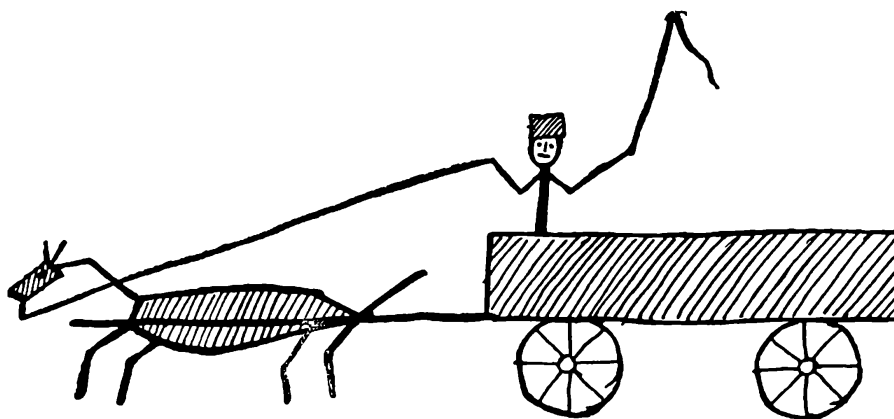
Vilíček vběhl do pokoje a foukl na stůl. Papírové skříně se převrátily. Dvě z nich spadly na zem. Že byly z papíru nerozbily se. Mína je zdvihla, narovнала je a zase na stůl postavila. Bratříčka prosila, by jí nechal a slíbovala mu za to nakreslit vůz i s koňmi.

„A kočího také?“

„Také. Ale musíš být hodný!“

„To budu. Tak maluj!“

Mína vzala papír a tužku a kreslila. Vilíček díval se jí přes rameno a radil, kudy má táhnouti tu neb onu čáru. A hleďme, co Mína vykreslila:

Vilíček to trochu sestříhl a zatočiv dole kousek papíru, postavil obrázek vedle skříní Míniých.

„A co s tím?“ řekl po chvíli. „To je hloupost. Jezdit s tím nejde a jak do toho fouknu, tak to sletí.“

Sotva to dořekl, už to také učinil. Foukl a papíry sletěly na zem. Děvčátko ho káralo a řeklo:

„Slíbil jsi, že mně dáš pokoj, když ti namaluji vůz, koně a panáka, ale nedržíš slova.“

„Namaluj mi hrad na skále, tak ti dám pokoj!“

„Hrad?“

„Ano, na skále a okolo lesy. Budu si hrát na rytíře.“

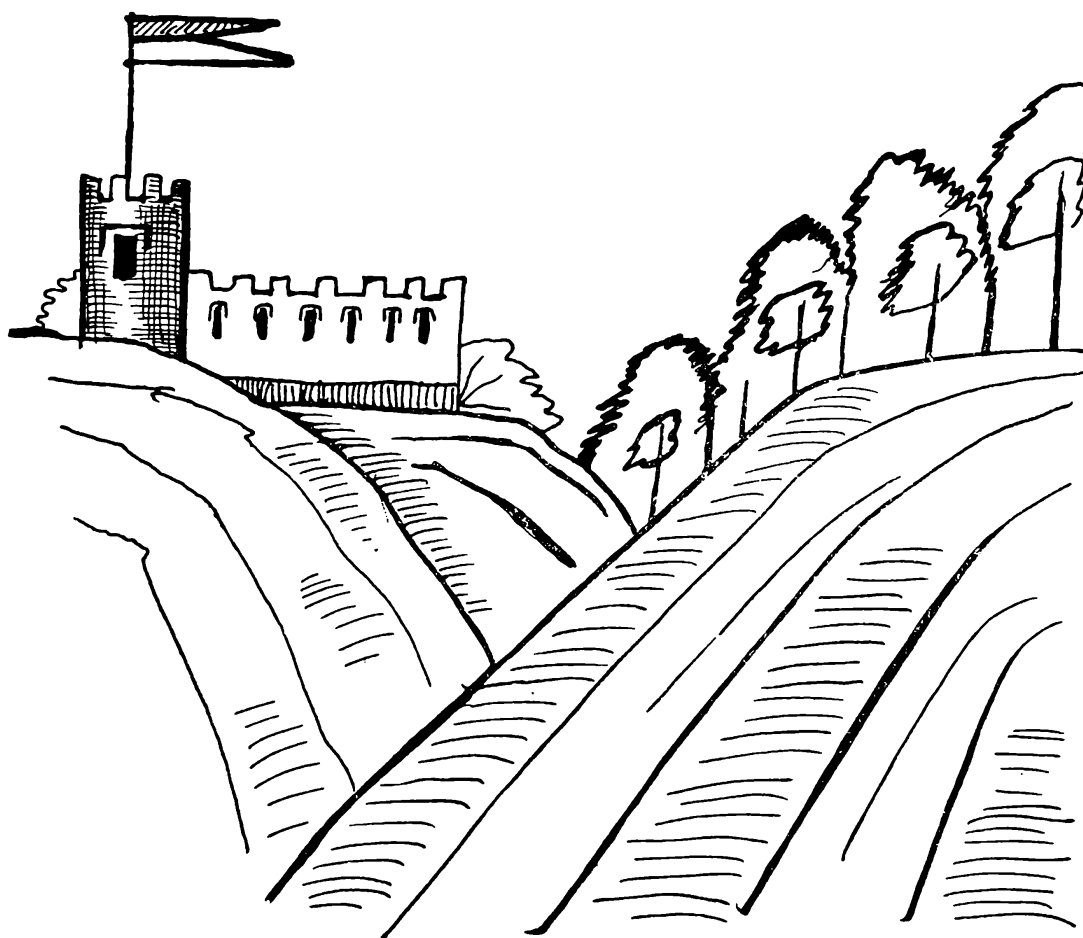
Mína vyňala čistý papír a už kreslila. Dovedly byste to také, není to nic těžkého.

„Stromy tam musí být také.“

„Budou, Vilíčku!“

„Tím lesem potáhne rytíř se svými loupežníky. Tuhle to povídal Pérů Frantík, že to četl v jedné knize.“

A Vilíček prohlížel malbu:

Ten prapor nahoře musila Mína na jeho žádost přikreslit.

Paní Dueryová, sedíc u malého stolku u okna, cosi vyšívala, majíc látku napnutou na rámu. Vstala a odešla ven, kamž ji služka volala.

Vilíček odskočil k oknu. Chvilku se díval na matčinu práci. Pak vzal jehlu s navlečeným zeleným hedvábím a jal se také vyšívati.

„Tohle bude jiný list, než maminka umí,“ těšil se a horlivě prostrkoval jehlu s obou stran látky. List maminkou vyšitý znamenitě zvětšil a velkými záhyby opatřil.

Matka, když se vrátila, umělce několika švihy přes prsty vyplatila, napomínajíc jej vážně, by se nikdy nepletl do věcí, jimž nerozumí.

(Příště dále.)

Narodil se Kristus Pán!

slyšte, co vše pastýři
chudobní nám pravili,
kteří blízko u Betléma
stáda svoje střežili.

Bylo právě o půlnoci,
když noc v den se změnila,
kteráž změna bázní, hrůzou
všecky je naplnila.

Než tu anděl se jim zjeví
v kráse, září slnící
a milostnou zvěst jim sdílí,
srdce, nitro blažící.

Nebojte se, praví něžně,
neb vám radost zvěstuji —
Spasitel se vám narodil
u Betléma ve sluji.

V jesličkách tam odpočívá
zaobalen v plénčičky —
všemocný Pán nebe země
co syn chudé matičky

A sotvaže zvěst tu ždanou
od anděla slyšeli,
duchů s ním nebeských čty
celé ihned uzřeli.

A ti Bohu pěli slávu,
lidem pokoj na zemi,
kteří v dobré vůli, míru
žijí vezdy se všemi.

Jakmile se duchů voje
v nebes výši vrátily —
pojďte rychle do Betléma,
pastýřové pravili.

I šli, a jak anděl sdělil
v jesličkách aj spatřili
nemluvnátko něžné, božské —
blahem slzy ronili.

Na tváře své ihned padli,
vroucně se Mu klaněli —
zpěvy chvály, písně díků
s retů jejich zavzněly

A ty zpěvy bleskem letí
v hory, doly, vísku, lán —
všude slyšet: Radujme se,
narodil se Kristus Pán!

Prokop Zaletěl.

* * * * *

Obrázky z katolických missií.

Píše *Fr. Všetečka.*

Hroch.

rána ku vráně sedá, rovný rovného si hledá — praví přísloví, které ovšem platí o lidech, nicméně ho můžeme užiti též o krokodilu, o němž jsem v minulém čísle „Anděla Strážného“ vypravoval. Aby mu nebylo v afrických řekách smutno, má tam kamaráda sebe důstojného. Jako sám nevyniká krásou těla, tak i onen kamarád zavrtěl by asi hlavou nad svojí sličností, kdyby se podíval do zrcadla. Mravně pak chování obou také nikterak není úplně přiměřené. Ušlechtilým druhem tím jest obrovský tlustokožec*) — hroch.

Nemotorné tělo jeho jest asi 4 metry dlouhé, ohromná hlava končí širokou tlamou s velikými nozdrami. Oči jsou velmi malé v poměru k hlavě, na níž trčí uši, koňským podobné. Nohy se podobají čtyřem sloupům, ocásek jeho však jest tak nepatrný, že by se i nejmenší oslík, jenž nosí břemena missionářů, zaň styděl. Vše jest u hrocha buď ohromné, neb směšně nepatrné. Ačkoliv na pohled nemotorný, jest ve skutečnosti hroch ve vodě velmi mrštným a obratným plavcem. Nejsilnější proud překoná hravě. Jeho ložnicí jest hluboká kalužina neb písčina v řece.

V řece Kongo**) na př. jest jako doma a pěkně se tam také vyjímá, neboť k řece tak mohutné, jako jest Kongo, která má břehy divokými bylinami porostlé, patří také tak veliký obyvatel, jako je hroch.

Jsa milovníkem společnosti, žije v četných stádech. Často, za poledního parna, spí celá společnost hrochů na písčině uprostřed řeky. Z daleka vypadá taková spící družina jako mohutné na sebe nakupené skály. Často se také nezkušené plavci nemálo polekali, když se octnuli pojednou mezi hrochy, které z daleka považovali za úskalí.

*) Tak se jmenuje proto, že má velmi silnou kůži.

**) V jihozápadní Africe.

K čemu pak jest toto zvíře missionářům? Přece k něčemu dobrému. Jeho maso je totiž velmi chutné. Podobá se masu hovězímu. Nohy jsou výtečnou pochoutkou. Musejí se však 24 hodin vařiti. Za to stačí celému tuctu hostů. Též mozek jest chutný a veliký. Kdyby závisela chytrost na množství mozku, musil by broch patřiti k největším učencům.

V missii sv. Pavla panovala občas v komoře nemilá prázdnota, která byla s to, by uvedla hospodáře v rozpaky. V takových dobách poskytoval obyčejně broch — docela proti své vůli — dostatečných zásob pro bělochy i černochoy. Když oznámil hospodář, že zásob ubývá, ozbrojili se missionáři dobrými puškami, vsedli na kocábku zvanou Lev XIII. (ku počtě bývalého sv. Otce) a vydali se na cestu, s níž doufali se vrátiti s dostatečnou kořistí. Pluli několik hodin proti proudu po řece Kasai,*) až dospěli k místu, kde zanechala řeka po rozvodnění hojně bažiny. Zde si hovělo vždy velmi mnoho brochů v rákosí. Bylo pravou hračkou jednoho z nich skoliti. Za několik hodin vyplula mrtvola zastřeleného zvířete na povrch vody a byla černochoy zatažena na břeh. Pak bylo maso sekerami rozsekáno na velké kusy, tyto noži rozřezány na tenké kousky, vše se vložilo do velikého síta nad oheň, aby se dokonale usušilo. Sušení masa trvalo několik dní. Černoši nebyli zvyklí na takovou hojnost masa. Jest přirozeno, že pohled na plné hrnce je plnil radostí, kterou dávali tak hlučně na jevo, že při tom Evropané mohli přijíti o uši.

Sušené maso se vložilo potom do pytlů a lovci se vraceli s bohatou kořistí a hojnými zásobami na dlouhou dobu k domovu.

Na jedné takové výpravě dostala se kocábka mezi dvě stáda brochů, kteří, jakoby se horšili, že se odvážil někdo v jejich společnost, rozvířili vodu v řece tak, že byla kocábka zmítána jako při bouři. Jeden z brochů připlul k samé lodičce a uchopil železný spodek lodní tlamou, pokoušeje se jej rozdrtiti. Ovšem se mu to nepodařilo, stopy však jeho námahy zůstaly vryty v kovu.

Jiný missionář se vydal též na lov brochů. Vyjel si na lodičce na určité místo a stoje na přídi a drže prst na kohoutku nabitě ručnice, čekal netrpělivě na příchod zvířete. Již se mu zdálo, že musí dlouho čekati. V duchu se horšil na ty, kteří jej poslali na toto místo, kde je tak málo „zvěře“. Lodička plula zcela zvolna v před; řeka byla klidná, jen nepatrný vánek čeřil její hladinu. V tom se voda prudce rozvlnila, člun se divoce zapotácel, mission

lovci ukázati, že není tak příliš daleko. Vytrestaný lovec sliboval v duchu, že ho již nikdo na lov hrochů nedostane.

Podobná událost se stane častěji černochoům, kteří místo člunu pevně stavěného užívají vyhloubených kmenů. Nepatrný toliko dotek zvířete stačí úplně, by se plavidlo převrátilo a všichni, kteří v něm sedí, do vody padli. Taková nenadálá lázeň by nebyla v horké Africe sama v sobě tak nepříjemnou, kdyby nebylo na blízku „hladových“ na čekaně.

U okénka v zimě.

Slyš, jak meluzína pláče,
jak ten vítr kvílí!
Kam se schová drobné ptáče,
máti, v této chvíli?

Svoje hnízdo ptáčátko má
v hustém kroví tam,
v něm se schová jako doma,
Bůh bdí nad ním sám.

Hle, sníh poletuje zase,
všecko zavěje;
kam zajiček, ubožáček,
kam se poděje?

Pelíšek má v hustém lese,
teplé lůžko tam,
v něm bezpečně ukryje se,
Bůh bdí nad ním sám.

J. Milota.

Pudlík.

Napsal *A. B. Štastný.*

(Ostatek.)

Smutně krácel ulicemi, a když přišel do pusté jejich světničky, hlasitě se rozplakal. Teď jej tu nevítá ani hlas matičky, ani štěkot Běloušův — je tu tak smutno bez nich! Usednul na lavici a zabral se v myšlenky neveselé. Teprve, když si připomněl, že matka již brzy opustí nemocnici, a že zde bude zase pracovati a s ním hovořiti, upokojil se trochu. Peníze uložil do skříně a klíč vzal k sobě. Poněvadž odpoledne nebylo vyučování, pospíšil do nemocnice. Matka užasla, když zvěděla, že Jaroslav prodal svého milého pudlíka.

„A nebude se ti po něm stýskati?“ doptávala se.

Jaroslav zavrtěl hlavou.

»Tys mne přišel přivítati, Bělouši?«

Večer strávil Jaroslav u Vonásků, kterým bylo líto, že neuzří již psíka, jenž je tak často pobavil. Přece však souhlasili s rozhodnutím Jaroslavovým.

„Prodejem Bělouše vlastně jsi jen získal,“ mínila sousedka. „Dostal jsi peníze, jsi zbaven starostí o výživu, a nemusíš se již potulovati po hostincích, což nebývá dětem ku prospěchu. Ostatně, svého Bělouše každodenně uvidíš, nebude se ti po něm tedy stýskati.“

Bylo již dosti pozdě, když Jaroslav odešel do své světničky, a pomodliv se, ulehнул.

Zdálo se mu o Běloušovi. Viděl pudlíka u sebe, skákal na něho a radostně štěkal.

Probudil se — a s úžasem usednul na loži.

Slyšel opravdu štěkat svého Bělouše!

Skočil s postele a rozsvítil kousek svíčky. A v tom již zase: „haf — haf — haf — —“ skutečně, Bělouš štěká venku pod oknem!

Kovaříkovi bydleli v přízemním bytě, jehož okno svou spodní částí bylo jen málo vzdáleno chodníku. Skokem byl Jaroslav u okna a zahleděl se ven. V záři nedaleké svítilny uzřel na chodníku bílého psíka, jenž nyní začal škrabati do skla a při tom stále štěkal, jakoby prosil o vpuštění.

Třesoucí se rukou otevřel Jaroslav okno — haf — haf — hup! — a již byl psík u něho, dorážející tak prudce na něho, div že ho neporazil.

„Bělouši! Můj Bělouši, tys zase u mne!“ jásal Jaroslav, a zdvihnuv psíka, tisknul jej v náručí.

Pudlík otíral svou hlavu o jeho obličej a vesele štěkal.

„Mám tě zase, můj Bělouši!“ radoval se hoch.

Však pojednou se zasmušil.

Psík není již jeho, patří tomu, od koho dostal peníze. Musí jej vrátiti panu Záleskému, nechce-li se dopustiti nepoctivosti.

Tato vzpomínka jej sice zarmoutila; než radost ze shledání brzy ji zapudila. D

Když jej Jaroslav znova přivedl, pan Záleský potřásl povážlivě hlavou.

„Nevím, nevím, zvykne-li nám Bělouš. Bude asi více u tebe než u nás. Nechci jej stále mučiti vazbou, a jakmile je volný už je ten tam.“

„Měl bych vám tedy vrátiti peníze, pane,“ ozval se Jaroslav, „když Bělouš nechce býti u vás.“

„O tom nemluv,“ řekl pan Záleský. „Tys psa prodal, Bělouš je náš a peníze jsou tvoje. Kdyby náš Gustávek tolik neplakal pro pudlíka, kdykoliv uteče, nechával bych jej někdy u tebe —“

Odmlčel se a za chvíli pokračoval: „Nezbývá tedy, než abych Bělouše udržel u nás tím, že bude míti zde také — tebe. Pověz, hochu: chtěl bys u nás bydleti? K vůli tobě držel by se zde pudlík, a potom také měl by náš Gustávek společníka, s kterým by si pohovořil a pohrál.“

Jaroslav s údivem pohlédl na pána.

Ten se usmál a řekl: „Myslím to vážně. Pověz o mém návrhu své matce, a svolí-li ona, můžeš se k nám přestěhovati.“

„Maminka však brzy vrátí se z nemocnice — a potom bych —“

„Nechci, bys se od ní odloučil,“ nedal mu pán domluvit. „Mohla by také u nás bydleti. Do dvora máme prázdnou komůrku, nevelikou sice, ale čistou a světlou. Dal bych ji zříditi, opatřiti plotnou, a vám by se tam obstojně zůstávalo. Aspoň bych měl švadlenu rukavic doma, což by bylo příhodnější. Promluv o tom s matkou a sděl se mnou brzy její odpověď. Toho nevděčného uprchlíka tu zatím necháme, dokud nám zase — neuteče,“ dodal, pohroziv Běloušovi, jenž stál zde s hlavou k zemi skloněnou a s ušima schlípenýma. „Ty šibale

vystříhával z papíru panáky, panenky, zvířátka, domečky, skládal papírové lodičky, koníčky, čepice, bouchačky. Také vyprávěl hošíkovi, jenž byl dosud churav, pohádky a příběhy, které buď slýchal od své matky, buď četl v různých knížkách.

Pán i paní Záleských zacházeli s ním vlídně, jakoby byl jejich synem; a když ubíral se do nemocnice, vždy dostal nějakou pochoutku pro matku. Vdova Kovaříková těšila se ze štěstí synova, a neméně těšila se, až se ubytuje v domě Záleských a bude zase pracovati. Příčinnivé

Ara coeli v Římě.

(Obrázek ku článku »Dětská kázání v Římě« na str. 143.)

ženě protivila se již nucená zabálka v nemocnici; však lékaři domluvili jí, by raději ještě několik dní si pohověla, to že velice prospěje jejím chorobou vysíleným údům. Poslechla tedy, neboť vážila si moudré rady zdejších lékařů, kteří o ni pečovali s velikou svědomitostí.

vořil, blaženě k ní pohlížeje. Když kráčeli okolo otevřeného chrámu Páně, zašli dovnitř, a vroucně se modlili, by je Bůh zachoval ode všeho zlého. Vdova Kovaříková děkovala Všemohoucímu za své uzdravení a prosila, by jí dopřál trvalého zdraví. Když posléze octli se v jejich prosté světničce, vdova se slzami v očích se tu rozhlížela. Tak dlouho již neviděla svého příbytku, v němž prožila tolik let!

Za chvíli byla tu sousedka Vonásková a přinesla vdově hrneček polévky na posilněnou. Obě ženy se rozhovořily; paní Vonásková s účastí naslouchala, co vše zakusila vdova v nemocnici.

Jaroslav vyžádal si na panu Záleském, aby směl u matky noclehovati, dokud se k němu nepřestěhují. Svě peníze vzal s sebou a laskavý pán přidal mu několik korun, aby si jeho matka mohla přilepšiti.

Když nastal večer, rozdělal Jaroslav oheň a matka uchystala večeři. Kterak chutnal hochovi prostý pokrm, kterého požíval za jedním stolem s matičkou!

Když dojídali, zaslechli škrabání na dvéře, jemuž následoval zvuk štěkot.

„Bělouš!“ zvolal Jaroslav. „Už zase utekl!“

Otevřel a do světničky vrazil pudlík, který ihned radostně vyskakoval na vdovu.

„Tys mne přišel přivítat, Bělouši?“ usmívala se žena hladíc pudlíka. „Tys hodný pejsek, hodný Bělouš!“

A pudlík nevěděl radostí co počíti. Pobíhal od jednoho ke druhému, štěkal, lízal jim ruce. Utišil se teprv, když mu předložili na misce vychlazenou polévku.

Tentokráte uléhal Jaroslav na lože nejvýš spokojen; vždyť měl zde matičku a také Bělouše!

Zašli také k Malým. Obuvník uvítal je rozpačitě; a když mu Kovaříková děkovala, že poskytoval jejímu dítěti stravy, vyskočil horkokrevný obuvník a zvolal chvějícím se hlasem: „Mlčte, mlčte, já zasluhuji výčitek a nikoli díky! Ublížil jsem vám, prohřešil jsem se na svém svěřenci, a věřte mi, že toho lituji. Tím byla vinna moje hříšná lakota, za kterou se nyní stydím. Opusťte mi, nehněvejte se na mne —“

Přijali nabízenou pravici, a pobývše některou dobu u Malých, odešli posléze s blahým vědomím, že obuvník není přece tak zlý člověk. — —

Zbývá již jen málo dopovědět.

Jaroslav vychodil školu a vstoupil do učení k panu Záleskému, který jest úplně spokojen s novým učněm, jenž všeho si všímá, rychle chápe a práci svoji přesně a svědomitě vykonává.

„Bude z něho jednou znamenitý dílovedoucí,“ říkává pan Záleský své manželce; „a dá-li Pán Bůh, stane se pravou rukou našeho Gustávka, až někdy převezme náš závod.“

Gustávek je nyní zcela zdrav, s Jaroslavem zachází jako se starším bratrem a jeho matku má velice rád.

Vdova Kovaříková žije klidně, bezstarostně. Rukavice již nešije; pan Záleský přidělil jí jinou práci, snadnější, a za to poskytuje jí bytu, stravy i menšího platu. On také živí a šatí Jaroslava.

A což Bělouš?

Pudlík má zlaté časy, a často baví i hosty, kteří zavítají k panu Záleskému. Má všechny rád; však přece nejvíce lne k Jaroslavovi, který mu jeho přítulnost splácí nejvládně

Dlouho to však trvalo, než uznal stát římský víru křesťanskou za náboženství, jež volno vyznávatí občanům; po celá tři století zuřili mocní světovládcové římské mečem, ohněm a všemi ukrutnostmi proti ctitelům Boha pravého, až konečně císař Konstantin dobyt ve znamení kříže vítězství nad svými odpůrci, stavěl chrámy křesťanské a dovolil veřejně víru vyznávatí.

Pohanstvo doposud jen uměle udržované klesalo od dob těch oči-vidně, modlitebny jeho pustly. Aby nádherné stavby ty úplně v niveč nepřišly, byly přestavovány a proměňovány ve svatyně křesťanské.

Tak zbudován na památném Kapitolu nádherný chrám Marii Panně zasvěcený a nazván „Ara coeli“ t. j. oltářem nebeským. Představte si, milé děti, vysoké široké schody, vedoucí asi do čtvrtého poschodí; na konci jejich ční k nebesům ctihodný, starožitný prostranný kostel, a máte před sebou obraz „Ara coeli“, „Oltáře nebeského“.

O původu jména tohoto vykládá starobylá nezaručená pověst: Staro-římský pohanský senát *) chtěje prokázati prvnímu císaři římskému Augustovi božskou čest, ustanovil, že má býti k jeho počtě postaven oltář. Císař Augustus pt

Hlavním kouzlem, které táhne římskou drobotinu k „Oltáři nebeskému“, jsou nádherné jesličky s figurami v životní velikosti, hlavně krásné „Bambino“ a dětská kázání.

„Bambino“ jest krásně vyřezávaná soška sv. Jezulátka; chová se ve chrámě po celý rok, na Boží hod vánoční pak se slavnostně vystavuje.

O sošce vypravují, že shotovil ji Františkán ve Svaté zemi; dokonav práci neměl barev, jimiž by sošku omaloval; z rána druhého dne našel ji však pěkně omalovanou. Po nedlouhém čase měl klášterní ten bratr

Bambino.

odebrati se do Říma; vzal si proto milou sošku sebou na dalekou cestu. Plavba dařila se dobře, až najednou vypukla prudká bouře. Vzbouřené vlny dorážely na loď, která stala se hříčkou zpěněného moře; jelikož hrozilo nebezpečí, že se loď potopí, nařídil kapitán, aby všechno břemeno bylo vhozeno do mo

Šťastně ji vylovili z moře, vezli dále a odevzdali do chrámu Ara coeli, kdež jest doposud. Na Boží narození bere kněz po slovech „Et Verbum caro factum est“, „A Slovo tělem učiněno jest“, sošku a nese ji od hlavního oltáře do poboční kaple, kde stojí veliké jesličky; tam zůstává po celý čas vánoční.

Po celý rok těší a strojí se římské děti k „Bambinu“ v Ara coeli, a nevinné tváře jejich září čistou radostí, když po širokých schodech stoupají vzhůru.

V kostele navštíví Betlém, sepnou drobné ručky a šeptají zbožnou modlitbičku k milému „Bambino“, aby jim zachovalo dobrou matičku a starostlivého otce, dalo jim všem zdraví a svaté požehnání.

Potom kupí se dav dětský v lodi postranní kolem sloupku, na němž je upevněna drobná kazatelna; tam děje se, co neviděti nikde jinde, tam přednášejí děti kázání, drobní Římané a mladistvé Římanky od sedmi do desíti let vstupují nahoru, dětinnou řečí svou oslavují a velebí Ježíška, Božského přítele dětí.

Chystali se na to dávno, kolikráte již odříkali řeč svou doma, ale nyní, když mají vystoupiti a v kostele přednésti, čemu se naučili, bije jim prudce drobné srdéčko a nev

Na svobodě.

Tak jen postůj, líný Mourku!
Povezeš jich jenom šest:
tři kotata a tři panny;
mysli si, že's koník vraný.
Nemalá to pro tě čest.

Kočárek máš pěkný žlutý,
nadělil jej Ježíšek.
Nedáš-li se osedlati
a nám budeš vzdorovati,
vyklepem ti kožíšek.

Ale Mourek tiše mňouká:
Třeba kočár hraběcí,
třeba celý pozlacený,
pro mne nemá žádné ceny.
Raděj ležím na peci.

Tu se dvěře otevřely,
co nechtěla náhoda!
Vidíš Mourku: matka vchází,
tatiček jí doprovází.
Již ti kyne svoboda.

Maruše Kabrtová-Bukolská.

Proč se těšíme na zimu?

Napsala A. Moškořovd z Vítkovic.

srdce. A tato radostná nálada setrvá u nás průběhem celých Vánoc. V zimě, jak bychom si nahraditi chtěli dary přírody, nebývá dárkům konce. Sv. Mikuláš dělí, Ježíšek dělí a též o Novém roce podělováno bývá různými dárečky. Tu tlumočíme také v upřímných přáních svým drahým lásku a vděčnost k nim. Přichází svátek sv. Tří králů, zvláště pro chudé vítaný to svátek k vydobytí almužny a nám naskytá se příležitost k dobročinnosti.

Je tedy skoro celá zima jakby opředena různými slavnostmi a památkami a není snad nikoho, jenž by jí toužebně nečekal a radostně neuvítal. Vždyť i útlí ptáčekové ji u nás přechkávají, čekajíce sousta, které jim z našeho stolu poskytneme. A též ona myšlenka, že je při životu můžeme zachovati, nás potěší a rozradostní. Proto volejme: „Buď nám vítána, zimičko mil

Vážné nehody lovce Příhody.

Jest to život! Ouve, ach, ach, ach!
Dnes jsem marně plýtvat broky, prach.

Tak si pan Příhoda naříkal,
když se s »bžundou«*) z lesa ubíral.

Pod kopcem, tam blízko vesnice,
náhle zří pelášit zajíce.

Hoj, zajíčku! Rychle upaluj,
ohrožen jest bídný život tvůj.

Stojí, stojí holé skalisko,
k němu pádí zajíc chlapisko;

Milý lovec má dost kuráže,
nedbá, že si šaty zamaže,

těžký balvan pracně pozvedl
a na lovce dolů pohledl;

však jsou již jen nohy k vidění.
Bác! spad' kámen, zakryl vězení.

Dolů skok — pak pušku, doutník zved',
zajíček, a na balvan si sed'.

Pušku v rukou, doutník ve pysku,
výtečně to sluší chlapisku.

Zatím »janek« celý poděšen,
druhou stranou vylez' z prorvy ven,

nahléd' sem a hned se rozchechtal,
vida jak brat lovce potrestal.

Maruše Kabrtovd-Bukolská.

Hádanky a rebusy.

1. Číselka.

Hlášky na místě tučných číslic dají jméno toho, nač vždy se těšíte.

1	2	3	4	5
6	2	7	8	9
5	9	3	9	2
3	9	10	4	11
6	1	12	9	5
10	5	1	13	11
6	14	11	6	1
15	12	1	11	12
1	3	7	8	

7. $\frac{8}{c} t$ 8. $\frac{Si}{i}$ 9. K_K 10. $\begin{matrix} i & & i \\ & i & \\ i & & i \end{matrix} \text{ 12 } \text{noisew} \text{ 12 } N^+$ 11. slepá bába $\emptyset$ e

-ou-

Třicet rozluštitelů hádanek a rebusů v tomto sešitě obsažených, kteří svá správná rozluštění samostatně pracovaná do 20. ledna 1905 redakci zašlou, obdrží odměnou pěknou knížku.

Všecka zde uvedená díla, která se hodí za krásný dárek pro děti, jsou skvostně a bohatě ilustrována.

V „KNIHOVNĚ NAŠÍ MLÁDEŽE“

— VYDANÉ NÁSLEDUJÍCÍ KNIHY PRO MLÁDEŽ —

— DOPORUČUJEME: —

VÝBOR ZE SPISŮ V. KOSMÁKA.

(4. díly.) Díl I. Str. 120. Cena 80 h. —
Díl II. Str. 160. C. 80 h. — Díl III. Str.
68. C. 40 h. — Díl IV. Str. 144. C. 90 h.

D. MAMIN-SIBIRJAK

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

*Rakousko 1 K 60 h., Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2. liry, Francie 2 fr., Amerika 40 c.*

Vychází měsíčně a předplácí se ročně 1 K 60 h.

Spasitel světa vysílá své apoštoly a všechny své

Ročník XXIV.

Únor 1905.

Číslo 6.

Tvé bohatství.

Viš-li pak, o dítko milé,
jak jsi velmi bohato?
Viš-li pak, že poklady máš
mnohem dražší nad zlato?

Viš-li pak, že poklady tvé
nad perly jsou vzácnější?
Znáš ty skvosty nade všecko
v celém světě cennější?

Obrázky z katolických missií.

Píše *Fr. Všetěčka.*

a proto se dává vésti v mladém věku k dobrému. Ovšem, někdy se ukáže, že zlá náklonnost v něm ještě dosud není úplně potlačena a že dovede býti svévolným taškářem. Varoval bych každého, kdo by jej chtěl vésti někde v Evropě ovocným trhem; musil by sáhnouti hl

vají mládím a nestihají jich ihned přísnými tresty. I na něho přijde jednou věk vážnější a missionáři očekávají, že pak bude nejen rozumějším, nýbrž i statečným a ochotným pomocníkem při těžkých pracích. Když se podařilo Římanům již v dávných dobách ze slona učiniti zvíře užitečné, dá se očekávat, že i z Fricka, dos

